

Pivški list



Zelenikras



Počitniška dogodivščina
z lovcem

ZAŠČITIMO SEBE IN S TEM TUDI DRUGE

Epidemiološko stanje v državi, regiji in naši občini je izredno slabo. Kljub vsem naporom vlade, zdravstva in ne nazadnje tudi občin skupaj s civilno zaščito se epidemija hitro širi.

Zaskrbljujoča sta predvsem podatka o številu ljudi, sprejetih v bolnišnice, in število smrti. Občutek je, da veliko ljudem ni mar za sočloveka in da je smrt posameznika, dokler to ni njegov bližnji, le številka.



Še bolj boli to, da bi bilo marsikatero smrt mogoče preprečiti, saj imamo že od pomladi na voljo učinkovito cepivo. V vsem tem času je redno organizirano cepljenje v Zdravstvenem domu Postojna in v Krpanovem domu v Pivki, z državno mobilno ekipo pa smo dvakrat organizirali cepljenje po vseh vaseh v občini. Skupaj z zavodom Sopotniki izvajamo tudi brezplačne prevoze na cepljenje.

Vendar pa je precepljenost še vedno prenizka, da bi lahko vsi skupaj svobodneje živeli. Vsi si želimo svobode brez večjih omejitev. Ali smo vsi pripravljeni tudi kaj storiti za to?

Sam sem se cepil takoj, ko sem se lahko, prav tako tudi velika večina mojih sodelavk in sodelavcev v občinski upravi. V povezavi s cepljenjem je moje sporočilo vsem, da je cepivo tisto, ki nas obvaruje pred težjim potekom bolezni in posledicami, in pozivam vse na trezen razmislek ter ločevanje med facebook trači in stališči stroke. Naprošam vse, da se res vedemo odgovorno in minimaliziramo stike, izkoristimo možnost in se cepimo. Ob vseh naravnih nesrečah, humanitarnih akcijah, pomoči drugim ZNAMO STOPITI SKUPAJ. Ker nam ni vseeno za druge in ker ZMOREMO. Zato vas prosim in pozivam, zaščitite sebe in s tem tudi druge pred hudim potekom bolezni, pred hudimi posledicami prebolevanja. **Tudi zato, da bo skorajšnji zaključek leta odet v prijetne misli in vzdušje. Ob tej priložnosti želim vsem kar se da mirne decembrske dneve. Naj bo bodo vsakodnevne radosti razlog za praznovanje, saj so toplina, razumevanje in zdravje tisto ključno, kar pravzaprav potrebujemo. Obilo lepega in vse dobro ob prihajajočih prazničnih dnevih.**

OBILO TOPLINE IN PRIJETNEGA VZDUŠJA OB SKORAJŠNJEM ZAKLJUČKU LETA

Jesen nas tako kot vsako leto ponovno razvaja s svojimi toplimi barvami, zadnjimi pridelki, gozdnimi dobrotami in vsem lepim, kar prinaša. Tako kot se narava pripravlja na zimo in počitek, se tudi mi počasi umirjamo, delamo pregled leta in pripravljamo na čarobne mesece zime in prihajajoče praznike.

Tudi to leto nam žal ni povsem prizaneslo, zdravstvena situacija, spomladanska pozeba, ki je odnesla pridelek, in splošna klima so dogodki, ki si jih želimo čim prej pozabiti. Na srečo smo ljudje po naravi optimisti in se radi spominjamo predvsem lepih trenutkov, ki pa jih tudi v tem letu ni manjkalo. Naša občina je tudi v tem letu bila živa, živahna, solidarna, ustvarjalna in povezana.

Srčno upam, da moramo tokrat še zadnjič stopiti skupaj, da premagamo virus, napovedi strokovnjakov gredo v smer, da naj bi le-ta v prihodnji pomladi izzvenel. Čas, ki je pred nami, namenimo sebi, svojim bližnjim, preprostim stvarim, ki smo jih v preteklosti pozabili, a nam lahko olepšajo zimske urice. Mogoče klic prijatelju, pismo prijateljici, voščilnica sorodniku, priboljšek živalicam. V upanju, da lepo preživite ostanek leta in z močno vero, da bo naslednje pa le boljše, vam želim mirne in tople zimske dni ter globoko doživeto decembrsko vzdušje.

Doris Komen Horvat
odgovorna urednica

Naslov uredništva: Občina Pivka,
Kolodvorska cesta 5, 6257 Pivka

Telefon: 05/72 10 100

Spletna stran: www.pivka.si

Elektronski naslov: pivski.list@pivka.si

ISSN št. 2536-4367

Naklada: 2400 izvodov

Prejmejo ga brezplačno vsa gospodinjstva v
Občini Pivka.

Uredniški odbor: Nataša Biščak, Silvo
Čelhar, Danijel Kovačič Grmek, Irena
Margon, Evgen Primožič

Glavna in odgovorna urednica:
Doris Komen Horvat

Fotografija na naslovnici:
Dragica Jaksetič

Jezikovni pregled: Irena Margon

Oblikovanje: Kreaktiva

Tisk: Abakos d.o.o.

Uredništvo si pridržuje pravico, da članke ustrezno
skrajša in jih v primeru, ko v skladu s programsko
zasnovo glasila ne sodijo v nobeno izmed rubrik, ne
objavi. Nenaročenih prispevkov ne honoriramo.

VABLJENI K SOUSTVARJANJU OBČINSKEGA GLASILA

Vaše prispevke za januarско številko pričakujemo

najpozneje do 6. JANUARJA 2022

na e-naslov: pivski.list@pivka.si.



AKTUALNA DELA IN PROJEKTI

GRADNJA VODOVODA IN OSTALE KOMUNALNE INFRASTRUKTURE NA OBMOČJU RADOHOVE IN SLOVENSKE VASI

Gradnja komunalne infrastrukture v Slovenski in Radohovi vasi se izvaja v okviru projekta »OSKRBAS PITNO VODOV POREČJU LJUBLJANICE – 1. SKLOP«. V okviru projekta smo na območju občin Postojna in Pivka v preteklih letih zgradili in izboljšali cca 62 km cevovodov, 6 vodohranov, 4 črpališča oziroma prečrpališča, 2 zajetji vode, 2 vodarni s tehnologijo prečiščevanja z ultrafiltracijo, 1 pretočno celico in 1 regulacijski objekt (samo na območju občine Pivka se je zgradilo nekaj več kot 26 km vodovoda, zgradilo nov vodohran Pivka kapacitete 1.000 m³ in obnovilo še 3 vodohrane in 3 črpališča).

Septembra 2018 je Služba vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko odobrila povečani finančni prispevek za ta projekt. V okviru povečanega obsega se izvaja vodovod in ostala komunalna infrastruktura na območju Radohove in Slovenske vasi, v preteklih letih pa tudi komunalna infrastruktura v naselju Selce.

V mesecu septembru je izvajalec GINEX internacional d.o.o. začel z gradnjo vodovoda na makadamski poti med naseljem Selce in Slovenska vas. Z gradbenimi deli bo nadaljeval na in ob trasi javne poti 10, odsek Petelinje – Slovenska vas, kjer je poleg vgradnje vodovoda predvidena še gradnja tlačne kanalizacije in vkop srednje



napetostnega kabla, ki ga bo polagal upravljalec Elektro Primorska. Nato pa bodo dela napredovala še na odseku od prečkanja reke Pivke do lokacije Ekomuzeja. Skladno s terminskim planom bo pretežni del gradnje na območju Slovenske vasi zaključen v juniju 2022. Predvidoma v drugi polovici novembra bo izvajalec pričel z deli še v naselju Radohova vas, kjer je ravno tako predvidena gradnja vodovoda, meteorne in fekalne kanalizacije ter preostale podzemne komunalne infrastrukture. Pričakovani zaključek pretežnega dela gradbenih del je predviden v drugi tretjini prihodnjega leta.

Dela, ki jih izvaja podjetje GINEX internacional d.o.o., se bodo zaključila najkasneje do 24.07.2023. Pogodbena vrednost del znaša 1.381.209,16 eur. Operacijo izgradnje vodovodnega sistema delno financira Evropska unija, in sicer iz Kohezijskega sklada.

IZGRADNJA DOMA ZA OSTARELE

Investitor, družba SeneCura, vrši gradnjo doma za starejše z 69 posteljami. Dom bo dvonadstropen, v njem bo 42 enoposteljnih sob, 10 sob pa dvoposteljnih z dvema oddelkoma za dementne osebe z izhodom na vrt.

V domu bodo potrebovali 35 zaposlenih različnih profilov (kuharji, strežniki, negovalci, medicinske sestre, čistilke, socialni delavci...), pri čemer bodo prednost dajali lokalnim prebivalcem. Začetek obratovanja doma je načrtovan konec leta 2022.



OBNOVA STREHE NA STANOVANJSKEM OBJEKTU

Občina Pivka je s preostalimi etažnimi lastniki stanovanjskega objekta Kolodvorska cesta 26 v avgustu 2021 pričela z investicijsko vzdrževalnimi deli na strehi objekta. V sklopu del se je zamenjala kritina in bila so izvedena krovsko kleparska dela. Pretežni del gradnje se je odvijal v mesecu septembru. Vrednost del je znašala 33.461,56 € z DDV, projekt sofinancira Občina Pivka v sorazmernem lastniškem deležu, ki znaša 56,26%. Izvajalec del je Stanovanjska d.o.o., Postojna.



NOVA STREHA NA GARAŽAH GASILSKEGA DOMA V PIVKI

Prostovoljno gasilsko društvo Pivka in Občina Pivka sta v letu 2021 v sklopu letnega plana vzdrževanja gasilskih domov zamenjala dotrajano streho na garažah gasilskega doma. Glavnino del so izvedli člani PGD Pivka, katerim gre velika zahvala za ves vložen trud. Velika zahvala gre tudi PGD Postojna za pomoč z dvigalom pri izvedbi del. Druga krovna dela pa je izvedlo podjetje Kleparstvo Doles d.o.o. Skupna vrednost projekta znaša 13.881,04€. Od tega je Občina Pivka namenila 10.000€ direktno iz proračuna, razliko je zagotovilo PGD Pivka.



GRADNJA INKUBATORJA IN POSLOVNE INFRASTRUKTURE V IOC NEVERKE

Na podlagi Dogovora za razvoj Primorsko notranjske razvojne regije, z namenom vzpostavitve podpornega okolja za rast in razvoj podjetij, Občina Pivka s pomočjo sofinancerskih sredstev gradi Poslovno infrastrukturo in podjetniški inkubator v IOC Neverke. Projekt Poslovna infrastruktura združuje Čistilno napravo 400PE, ki jo gradi podjetje CID – ČISTILNE NAPRAVE d.o.o. s partnerji Grafist d.o.o. in FOND S d.o.o. in bo zaključena novembra letos, nato pa se predvideva poskusno obratovanje ter Komunalno infrastrukturo, ki jo izvaja podjetje Ginex International d.o.o. V kolikor bodo vremenske razmere dopuščale vgradnjo materialov zaradi zimskega časa, bodo dela zaključena do konca leta 2021. Nov podjetniški inkubator za proizvodne dejavnosti namenjen mladim



podjetjem gradi podjetje Makro 5 gradnje d.o.o. Trenutno se izvajajo dela na konstrukciji objekta. Zaradi oteženih dobav nekaterih materialov kot posledica epidemije COVID 19, je predviden zaključek del v mesecu januarju 2022. Operacijo sofinancirata Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in Republika Slovenija.

SPODBUJANJE KULTURNEGA UTRIPA

Zaključil se je skupen projekt treh občin, ki delujejo pod okriljem LAS med Snežnikom in Nanosom (Občina Postojna, Občina Pivka, Občina Ilirska Bistrica), ter Zavodom Znanje Postojna. V okviru projekta »Spodbujanje kulturnega utripa 3« se je v dvorano Kulturnega doma Postojna namestilo novo platno, novo lučno tehniko, projektor in video predvajalnik, ki bo omogočal podporo projekcij in predvajanje visoko resolucijskih video in avdio vsebin. Tehnika, ki je bila nameščena v Kulturni dom Postojna, bo omogočala širši frekvenčni spekter predstav ter bo omogočala gostovanje tehnično zahtevnejših prireditev, ki bodo spodbujale trajni razvoj vsebin s področja kulture in izobraževanja ter dale neko dodano vrednost. Ker

operacija zaokrožuje cikel operacij Spodbujanja kulturnega utripa v regiji, se je v ta namen na območju LAS vpeljal nov vzgojno-izobraževalni program FILMARIJA. V okviru programa se je izvedlo: na območju Občine Postojna 3x filmskih projekcij s predavanji (3x) in delavnicami (1x); na območju Občine Pivka 2x filmske projekcije s predavanji (2x); na območju Občine Ilirska Bistrica 2x filmske projekcije s predavanji (2x). Implementacija inovativnega programa predstavlja pomemben doprinos na področju filmske vzgoje otrok in mladih. Obe aktivnosti zagotavljata dolgoročno spoznavanje, druženje, sodelovanje in povezovanje prebivalstva in ranljivih skupin na območju vseh treh razvojnih partnerjev.

ZDRAVSTVENA POSTAJA PIVKA Z NOVO KURILNO NAPRAVO

Prostori Zdravstvene postaje Pivka se bodo v letošnji kurilni sezoni ogrevali z novo malo kurilno napravo. Zamenjava gorilnika vgrajenega 1992 je bila nujna zaradi dotrajanosti. Občina Pivka in Kraške lekarne Ilirska Bistrica sta za končno investicijo nabave in vgradnje novega kotla z gorilnikom namenili cca 16.000 €.



OBVESTILO O ZAPORI CESTE PETELINJE - SLOVENSKA VAS

Do predvidoma marca 2022 se bo izvajala novogradnja tlačne kanalizacije in rekonstrukcija vodovoda v Slovenski vasi. Med Petelinjami in Slovensko vasjo bo zatorej v tem obdobju polovična pomična zapora.



Voznike prosimo za strpno vožnjo, krajane omenjenih vasi pa za razumevanje!

OBNOVA ZVONIKA NA CERKVI SV. NIKOLAJA NA SUHORJU

Župnija Košana se je ob pomoči Občine Pivka in RRA Zeleni Kras uspešno prijavila na Javni razpis za izbor kulturnih projektov na področju nepremične kulturne dediščine, ki jih bo v letih 2021–2022 sofinancirala Republika Slovenija, in sicer za obnovo zvonika cerkve na Suhorju. Cerkev sv. Nikolaja stoji na vzpetini, jugovzhodno od vasi Suhorje. Je spomenik lokalnega pomena, razglašen leta 1984. Cerkev je bila večji del zgrajena v 17. in 18. stoletju. Pretežno je zidana iz klesanega domačega temnega flišnega peščenjaka in se lepo sklada z naravnim in grajenim vaškim okoljem. Leta 1844 je bil k pročelju prizidan zvonik, ki je od temeljev do vrha iz velikih in manj velikih špičenih klesancev flišnega peščenjaka. Zvonik, ki je visok nekaj več kot 23 metrov, je razen kupole, oblikovan po oglejskem vzoru. V pritličju je klonica, ki ima ločena portala na zahodni in južni strani, na severni strani pa je polna stena. Cerkev se v celoti lušči po vseh fasadah, najbolj je prizadet zvonik. Z njega se tudi krušijo in odpadajo večji kosi, ki so nevarni za obiskovalce cerkve in pokopališča. V sklopu del je bilo predvideno, da se je najprej opravilo pripravljala dela za restavriranje zvonika, nato sledi restavriranje in del restavriranja kamnitega venca pod odprtinami zvončnice, kamnitega venca nad odprtinami zvončnice in kamnitega venca s konzolami



na osmerokotnem zaključku. Sledi restavriranje biforne odprtine zvončnice in kamnitih elementov ravnih površin zvončnice ter osmerokotnega zaključka. Opravilo se bo tudi restavratorska dela na kovinskih elementih: kovinski križ, kovinske ograje bifornih odprtin. Cilj projekta, letos 1. faze zgornjega dela zvonika, je postopno restavriranje kamnite fasade cerkve, ki je ena redkih s takim videzom na tem območju – fasada namreč ni bila nikoli ometana, temveč je grajena iz neometanih pravokotnih klesancev lokalnega peščenjaka. Strošek 1. faze projekta znaša 32.929 EUR, od tega bo občina Pivka prispevala sredstva v višini 23.000 EUR, Ministrstvo za kulturo 8.459 EUR, ostala sredstva pa bodo zagotovili župljani.

SOVIČ: PRIMESTNI GOZD Z RAZGLEDOM

Projekt Sovič, Primestni gozd z Razgledom, katerega nosilec je Občina Postojna, Občina Pivka pa je poleg Občine Ilirska Bistrica in Vrtca Postojna projektni partner, je zaključena. Namen ureditve urbanega gozda na Soviču je bilo ustvariti pogoje za trajnostni in inovativni pristop k ozaveščanju celotnega prebivalstva na območju LAS o pomembnosti vključevanja ranljivih skupin v družbo, pomembnosti medsebojnega povezovanja, varovanja okolja in prilagajanja na podnebne spremembe ter preživetja prostega časa v neokrnjeni naravi. Glavne aktivnosti, ki so bile izvedene v sklopu operacije, so ureditev dveh razgledišč, obstoječih sprehajalnih poti ter počivališča in zbirališča. Pri tem je šlo tudi za pomembno



sodelovanje z vzgojno-izobraževalnim javnim zavodom, v okviru katerega sta se razvila dva programa za pripravo in izvajanje aktivnosti na temo socialne vključenosti in varovanja narave.

REDNA VZDRŽEVALNA DELA NA GOZDNIH CESTAH

V Občini Pivka je 249 km gozdnih cest, od tega 158 km v zasebnih in 91 km v državnih gozdovih. Na območju občine sta dve območni enoti ZGS, in sicer OE Sežana in OE Postojna. Teritorialno poteka 44 km cest v OE Sežana, 205 km cest pa v OE Postojna, od teh 161 km v KE Postojna in 44 km v KE Knežak. Vzdrževanje gozdnih cest načrtuje na ZGS krajevno pristojen revirni gozdar skupaj z vodjem Krajevne enote in vsa načrtovana dela in opravila posreduje v potrditev Občini Pivka. Občina na podlagi zbranih podatkov s strani občanov in svojih potreb poda predloge na ZGS za uvrstitev določenih odsekov v letni plan. Tako usklajen predlog plana je v juniju 2021 potrdil Odbor za kmetijstvo, gozdarstvo, razvoj podeželja in turizem Občine Pivka. Financiranje vzdrževanja gozdnih cest poteka preko računa občine. Višina sredstev je odvisna od deleža iz proračuna RS, deleža iz pristojbin za vzdrževanje gozdnih cest (višina sredstev je razvidna iz tripartitne pogodbe za vzdrževanje gozdnih cest med



MKGP RS — Občina - ZGS) in ostalih virov. Vzdrževanje gozdnih cest se izvaja do predvidene višine sredstev iz tripartitne pogodbe 125.285,64€ z upoštevanim lastnim deležem občine v višini 1.518,26€, dela izvaja izbrani izvajalec vzdrževalnih del na gozdnih cestah LESNIK TGM d.o.o. Col. Opravljeno je cca 80 % rednih vzdrževalnih del. Na trnski cesti je na pobudo občanov saniran iztok cevne propusta tako, da je gozdna cesta zdaj varnejša. Sanacija prepustov se izvaja tudi na cesti Elfan – Mrzlek.

UREJANJE STRUG VODOTOKOV

Direkcija Republike Slovenije za vode je finančno odobrila izvedbo najnujnejših del na vodotokih v Občini Pivka, zato je DRAVA VODNOGOSPODARSKO PODJETJE PTUJ d. d., ki ima koncesijo na urejanju vodotokov tudi na območju Občine Pivka, v prvih dneh letošnjega oktobra operativno pričelo z ureditvenimi deli na strugi reke Pivke od čistilne naprave v Pivki pa nizvodno proti vasi Trnje.

Dela so zajemala predvsem čiščenje osrednjega dela struge, s čimer je omogočena bistveno boljša pretočnost. Dela se izvajajo tudi na območju Parij in Drskovč ter v bližini vasi Velika Pristava.



PODPIS DOGOVORA O VIŠINI POVPREČNINE

Konec septembra je na Ministrstvu za javno upravo potekal podpis Dogovora o višini povprečnine za leti 2022 in 2023. Ta je za leto 2022 določena v višini 645€, za leto 2023 pa v višini 647€. Prvotni vladni predlog višine povprečnine je znašal 638€, nato pa je Vlada RS prisluhnila predlogu Združenja občin Slovenije in povprečnino za naslednji dve leti zvišala.

»Prvotni predlog višine povprečnine za prihodnji dve leti, ki smo ga na Združenju občin Slovenije pripravili na podlagi analize stroškov dela občin in občinskih posrednih proračunskih uporabnikov, je bil znesek v višini 661,67€ za leto 2022 ter 670,97€ za leto 2023. Nato je predsedstvo ZOS na svoji 11. redni seji oblikovalo kompromisni predlog povprečnine v višini 645€ in ga predlagalo vladni strani v ponovni razmislek. Veseli nas, da je Vlada RS ponovno znala prisluhniti argumentirani razlagi ZOS in



je sledila našemu predlogu. Gre za ponovno potrditev, da imamo občine na vladni strani dobrega sogovornika.« **Robert Smrdelj, župan Občine Pivka in predsednik Združenja občin Slovenije.**

OBČINA PIVKA TUDI V PROJEKTU »SLOVENIJA KVAČKA«

V septembru se je začel vseslovenski projekt Slovenija kvačka, katerega pobudnica je Guinnessova rekorderka v kvačkanju Jadranka Smiljič. S tokratno akcijo nakvačkati 212 slovenskih grbov vseh slovenskih občin je pobudnica združila 211 kvačkaric in enega kvačkarja. Cilj je, da do 26. decembra nakvačkajo vse slovenske grbe v velikosti 180 x 140 cm.

Za občino Pivka je grb kvačkala ga. Jožica Knafelc iz Pivke. Pri kvačkanju je uporabila tehniko C2C - »corner to corner«, kjer se kvačkajo kvadrati iz kota v kot. Porabila je okrog 1200 g preje (slovenska preja iz predilnice v Majšperku). Za pivškega Krpana je gospa Jožica porabila kar 100 ur.

Svoj izdelek je pred uokvirjanjem predstavila županu Robertu Smrdelju. Župan je delo pohvalil in obljubil, da bo občina našla primerno mesto za kvačkano umetnino.



PIVŠKI SVETNIKI NA OBČINSKIH SEJAH

Od zadnjega izida našega glasila so se občinski svetniki Občine Pivka sestali na občinskih sejah v septembru in novembru.

Občinski svetniki so sprejeli Proračun Občine Pivka za leto 2022 v prvem branju, v katerem so prihodki proračuna načrtovani v višini 14.509.065 € in odhodki v višini 14.793.529 €. Za prihodnje leto je načrtovana tudi dolgoročna zadolžitev v višini 708.000 € za financiranje investicij v javno infrastrukturo, za odplačilo kreditov bo namenjeno 424.189 €.

Med največjimi naložbami prihodnjega leta bo nadaljevanje izgradnje vodovoda v Radohovi vasi in Slovenski vasi, ki je sofinanciran iz Kohezijskega sklada. S sredstvi iz Dogovora za Razvoj regij bosta dokončana poslovna infrastruktura in podjetniški inkubator v industrijski coni v Neverkah. Dokončala se bo prenova ceste Parje - Juršče, ki jo sofinancira Ministrstvo za obrambo, predvidena je obnova Gasilskega doma Košana, nakup novega gasilskega vozila za potrebe PGD Pivka ter nakup zaščitne opreme za prostovoljna gasilska društva. V Palčju bomo uredili poslovilno vežico, s sofinanciranjem MIZŠ bomo zgradili tudi dvorano v Šmihelu.

Načrtujemo preplastitev ceste Neverke (odcep R3- Neverke 3), krajše preplastitve odsekov javnih cest po vaseh, uredili bomo komunalno infrastrukturo na Bedinku, ki se bo navezovala na nov dom za ostarele, skupaj z Direkcijo RS za ceste bomo začeli z rekonstrukcijo ceste od Pivke do Parij, kjer se bodo uredili pločniki, križišče in kolesarske poti. Pripravili bomo projektno dokumentacijo za širitev industrijske cone v Neverkah, za izgradnjo stanovanjskih objektov ob Radohovski poti ter investicijsko dokumentacijo za izgradnjo komunalne infrastrukture v Kleniku in Trnju.

Nadaljevali bomo z izvedbo projekta Izboljšanje stanja ohranjenosti vrst in habitatnih tipov KPPJ, ki ga sofinancira Ministrstvo za okolje in prostor, na razpise iz programa Intereeg bomo kandidirali s projektoma QuakeCo in ReNature. V OŠ Pivka je predvidena sanacija kuhinje in jedilnice, zagotovili bomo tudi sredstva za investicijska vzdrževanja v obeh osnovnih šolah. V proračunu smo planirali tudi sredstva po javnih razpisih za področje



športa, za kulturno dediščino in ljubiteljske kulturne dejavnosti, sredstva za podporne aktivnosti podjetništvu, sofinanciranje programov turističnih društev ter subvencije v kmetijstvo.

Javna razprava osnutka proračuna za prihodnje leto traja do 22. novembra, občinski svetniki bodo drugo branje proračuna za leto 2022 obravnavali na 19. seji v mesecu decembru.

Na področju kadrovskih zadev je bila dotedanja podžupanja Jana Gržinič imenovana za direktorico Zavoda za turizem, zato se je prenehala njena podžupanska funkcija. V občinsko volilno komisijo Občine Pivka so imenovali predsednico Urško Kriebelj, namestnico predsednice Darjo Morelj, člana Damjana Sušelj, namestnico člana Cvetko Rebec, člana Mata Karačiča, namestnika člana Andreja Godino, člana Aleša Brlogarja ter namestnico člana Ano Žužek Barle.

Občinski svetniki so sprejeli Poročilo o izvrševanju proračuna Občine Pivka v prvem polletju leta 2021. V prvem polletju so bili prihodki proračuna realizirani v višini 4.175.404 €, odhodki pa 3.612.363 €, kar predstavlja 26,88 % realizacijo prihodkov sprejetega proračuna. Presežek prihodkov nad odhodki znaša za prvo polletje 563.041 €.

Svetniki so po skrajšanem postopku sprejeli Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o podlagah za odmero komunalnega prispevka za obstoječo komunalno opremo na območju Občine Pivka. Obstoječim objektom se po izgradnji posameznega omrežja in v skladu z veljavno zakonodajo, odmerja komunalni prispevek zaradi izboljšanja opremljenosti po uradni dolžnosti. Ugotovljeno je bilo, da je obremenitev za obstoječe objekte po veljavnem odloku previsoka, zato se je predlagalo, da se za vse objekte določi enak računski faktor.

S spremembo računskega faktorja se bo v povprečju izračun površine gradbene parcele, ki je podlaga za odmero obstoječim objektom, zmanjšal za 40 % in se hkrati natančneje določilo, kako ravnati v primerih, ko izračunana gradbena parcela presega površino dejanske gradbene parcele.

Občina Pivka



Foto: Blaž Lenček

POGOVOR Z MINISTROM ZVONETOM ČERNAČEM

Kako ocenjujete uspešnost občine Pivka pri črpanju evropskih sredstev?

Občina Pivka sodi v sam vrh občin po uspešnosti glede pridobivanja sredstev iz evropskih skladov za izvedbo posameznih projektov. To velja tako za področje kohezijske politike kot za projekte, ki so financirani iz čezmejnih programov.

Zelo dobro poznate naše lokalno območje, saj ste domačin in si že več let prizadevate v dobrobit lokalni skupnosti. Katere kohezijske projekte, ki jih je Pivka uspešno pridobila, bi izpostavili kot projekte, ki imajo pomembno dodano vrednost tako za lokalno skupnost kot tudi nacionalno?

Težko in nevhvaležno je izpostavljati kateregakoli od projektov. Kajti za nekoga je najpomembnejši projekt oz. projekt s pomembno dodano vrednostjo za lokalno skupnost in nacionalni nivo oskrba s pitno vodo in prečiščevanje odpadnih voda, za nekoga drugega predstavitev zbirke v Parku vojaške zgodovine. Vsi projekti pomenijo dodano vrednost na različnih področjih.

Kaj menite, katere vsebine in področja so najbolj pomembna za lokalno okolje in bodo v prihodnje deležna največ pozornosti pri sofinanciranju s strani EU?

Na evropskem nivoju je trenutno »in« oz. glavni poudarek na »green&digital«. Zeleno in digitalno. Pri čemer te pojme razumejo drugače, kot jih razumemo tisti, ki gledamo življenje in probleme od blizu.

Primer: kljub poudarku na zelenem, Evropska komisija nima posluha za financiranje manjših sistemov vodooskrbe (pod 10.000 PE) in prečiščevanja odpadnih voda (pod 2.000 PE). Pa so potrebe tu največje. Nekaj rešujemo preko Načrta za okrevanje in odpornost, kjer smo si uspeli izboriti sredstva za ta namen, a problem ostaja. Sicer pa se bo bodoča kohezijska politika odvijala preko petih prednostnih ciljev in sklada za pravični prehod, kjer gre za dodatna sredstva, ki bodo namenjena dvema regijama zaradi opustitve premoga.

Ali predsedovanje evropski uniji prinaša kakršne koli prednosti za lokalne samouprave, občine?

Pri predsedovanju držav članic Svetu EU (ki se izmenjuje na pol leta) gre predvsem za politično kohezivnost med državami.

Povezava naj bi s tem dala poudarek enakopravnosti držav in pripomogla k večji koherentnosti in povezanosti. Vendar so se razmere v zadnjih desetih letih bistveno spremenile. V času prvega slovenskega predsedovanja, ki je potekalo v mandatu prve Janševe vlade, je temu res bilo tako. Danes ni več. Vsebinske agende, ki stopajo v zadnjem času v ospredje, povzročajo razkorak in konflikte znotraj povezave, zato je predsedovanje držav postalo bolj formalen »performans«, ki se odvija po scenariju evropske birokracije. Seveda pa je kljub temu od države članice odvisno, ali uspe v tem protokolarnem ritualu doseči kaj več. V našem primeru je bil največji uspeh predsedovanja, ki sicer ni bil vnaprej načrtovan, ker se je zgodil po izbruhu afganistanske krize ta, da je kolega Aleš Hojs, minister za notranje zadeve, uspel doseči konsenz držav članic pri zapori meja za prebežnike iz Afganistana. V nasprotnem bi danes gledali prizore, kot smo jih leta 2015. Drug pomemben dosežek se nanaša na vključevanje držav Zahodnega Balkana v evropsko povezavo, tretji (v kolikor bo dosežen), pa bo povezan z odločitvami glede energentov in s tem preprečitvi pretirane dražitve energentov v prihodnje.

Zadnje obdobje nas sooča s številnimi nepoznanimi situacijami in izzivi, ki jih je povzročil novi virus. Med državljani vlada precej negotovo vzdušje. Kako optimistično naprejš?

Virus je dejstvo. Mutacije so dejstvo. Da bo ostal med nami še nekaj časa, tudi. Potrebno se je cepiti. Danes ni več nobenega dvoma, da so posledice za cepljene, v kolikor pride do ponovne okužbe z mutirano varianto, bistveno lažje, kot pri necepljenih. Torej: Cepiti se, cepiti se, cepiti se.

DKH



IN TU JE ZAKLJUČEK. IN SPET NOV ZAČETEK.

»Kako čas beži. In kako hitro se vrstijo dogodki. Pivški list izhaja kak mesec po tistem, ko pišem te vrstice. V času nekaj urnih oz. minutnih sprememb se tisto, kar zapišem, lahko v slabem mesecu dni zelo hitro postara. Trudim se, da temu ne bi bilo tako. Večinoma mi uspe, včasih pa tudi ne. Dogodki gredo pač svojo pot.

Leto bo vsak čas za nami. Bilo je leto, v katerem smo praznovali 30 let samostojne države, leto premagovanja COVID krize, leto, v katerem Slovenija predseduje Svetu EU, leto, v katerem je bil potrjen Načrt za okrevanje in odpornost in s tem odobrenih 2.500.000.000,00 EUR sredstev za razvoj naše države po pandemiji ter krepitev posameznih sistemov, leto, v katerem je predsednik vlade g. Janez Janša prejel nagrado Osebnost leta

2020 Srednje in Vzhodne Evrope za izjemne dosežke in prispevek k voditeljstvu Evrope, leto, v katerem so taistega predsednika s klevetami in izvozom teh klevet na evropski parket obtoževali zatiranja medijske svobode, čeprav je največja žrtev medijske diktature (dveh TV in nekaj tiskanih) medijev ravno on sam. In bilo je leto, ko smo se poslovili od številnih, ki smo jih imeli radi, a jih žal ni več med nami. Mnogi so odšli prehitro in prezgodaj. Naj počivajo v miru.

Bilo pa je tudi leto z rekordno gospodarsko rastjo, z malo brezposelnimi, leto, v katerem so se zagnale številne investicije in ukrepi, ki bodo izboljšali delovanje zdravstvenega sistema, oskrbe starejših, delo v šolah, vrtcih in na številnih drugih področjih. Lokalno je to bilo leto,

ko je bil končno urejen status Parka vojaške zgodovine, t.i. »pooblaščenost« pomeni, da je zagotovljen sistemski in stabilen vir financiranja za naprej. Lokalno je bilo to leto, ko se je (končno) začela gradnja doma za starejše v Pivki, proizvodnega inkubatorja in komunalna širitev cone v Neverkah in leto, ko so bile zaključene številne druge pomembne naložbe.

In kakšno leto je pred nami? Skrbi rast cen. Predvsem energentov. Posledično vsega. Vlada bo pomagala vsem z nizkimi prihodki, da bodo lahko pokrili povečane stroške ogrevanja. Električna se vsaj še pol leta ne bo podražila. Slovenija ima to srečo, da smo skoraj samooskrbni, skrbijo pa nekatere pretirane zaveze na evropskem nivoju za naprej, ki preko prehitrih odločitev lahko porušijo stabilnost in cenovno zanesljivost oskrbe z električno energijo.

Pred nami je tudi leto, ko se bomo trikrat podali na volišča. Spomladi na državnozborske volitve, pozno jeseni na občinske, vmes pa bomo volili predsednika države. Pojdite! Tudi, če ste jezni, ker ste pričakovali več, drugače. Vendar pri tem ne pozabite, kako je bilo takrat, ko so vladali tisti, ki so predčasno vrgli puško v koruzo. Potem pa zaradi te lastne napake dan za dnem nagajali pri odločitvah, ki so pomembne za vse nas. Naj vas pri odločitvah torej ne vodijo čustva in preživete ideološke razprtije, pač pa razum in zdrava kmečka pamet. Na to se velja še najbolj zanesti. Pri vseh odločitvah.

Ker je to zadnja številka Pivškega lista pred prazniki ob koncu leta, vam želim vesel božič, lepo praznovanje dneva samostojnosti in enotnosti, v prihodnjem letu pa polno zdravja, osebne sreče in veselja ter dobrih odločitev na vseh ravneh. Srečno.«

Zvone Černač, minister

SMO PRVI NA SVETU?

Slovenija je najboljša v Evropi. Slovenija je prva na svetu. Imamo rekordno nizko brezposelnost. Imamo najboljšo gospodarsko rast. Skratka ... Pri nas se cedita med in mleko.

To so stavki, ki jih na vprašanja in očitke o upravljanju krize danes na pladnju dobivamo od vlade in koalicijskih strank. Pa je res tako? A živimo bolje kot pred letom dni? Je manj zbolelih in okuženih?

Ne! Res je le, da smo prvi na svetu. Prvi po številu okužb na milijon prebivalcev. Kdo pa je kriv? Kdo je odgovoren? Ustavno sodišče, protestniki, opozicija, ljudje ... Torej je kriv za stanje, ki ga imamo danes vsak. Tudi vi, ki mogoče berete to besedilo.

A je ustavno sodišče krivo, da je vlada sprejemala nezakonite odloke, ali je kriv tisti, ki je odloke pripravil? A so protestniki krivi, ker se počutijo ujeti, ker jih nihče noče poslušati? A je kriva opozicija, ker noče sodelovati, ali so krive kriminalne poteze vladajočih, ki so omogočali bajno vojno dobičkarstvo njim bližnjih podjetij? A so krivi ljudje, ker so se ukrepi spreminjali iz minute v minuto, čez konec tedna?

Na tak način pač ne moreš ustvarjati zaupanja. Kaotično, nekredibilno in žaljivo komuniciranje z vsemi ima pač svoje posledice. In če poleg vsega naštetega še kategorično zavračajo vse predloge, potem sodelovanje ni mogoče. Ne ker ne bi želeli ali zmogli sodelovati, ampak ker ga z vsakim dejanjem zavračajo, preprečujejo in zaničajo. Predlagali smo pa le tisto, kar se je obneslo v svetu. Ampak ne, naši so najbolj pametni. Zdaj pa je potrebno prevzeti odgovornost. Tega pa ne zmorejo.

Poleg katastrofalnega epidemičnega stanja, ki je danes tukaj, akutno, se je potrebno zazreti naprej, v prihodnost. Kaj sploh želimo od naše države? A želimo samovoljno vladanje mimo državnega zbora, mimo javnih razprav,

mimo mnenja stroke? Povsem legitimno vprašanje, na katerega pa danes vladajoči odgovarjajo po svoje. Selektivno.

Seveda najprej izpostaviš najboljše. Ampak odgovorna politika priznava tudi napake. Priznava odgovornost. Ne bi razpravljaj o tem, da imamo popolnoma nesposobno ministrico za šolstvo. O tem, da ministra za pravosodje(!!!) preiskujejo organi pregona zaradi suma kaznivih dejanj. Ne bi o tem, da je za ministra za okolje plačevanje davkov glupo. Ne bi o tem, da uspešne menedžerje politika zamenja kar v poslanskih pisarnah SDS ... Ne bi veliko govorili, ker je vsak dan nekaj novega.

Bi pa morali govoriti o tem, da se nam država podira. Tudi finančno. "Več bo za vse," govorijo. Super, odgovarjam, ampak sprašujem, od kod bomo vzeli? Že danes je vsak izmed nas na račun države zadolžen za slabih 20.000 evrov. Od najmlajšega do najstarejšega. "Pa saj imamo negativne obrestne mere," odgovarjajo. Ja, res je. Ampak tudi negativne obrestne mere je potrebno enkrat plačati. Če si izposodim 1.000 evrov in moram vrniti le 950 evrov, jih moram pač vrniti. Jih moram ustvariti. "Pa saj imamo rekordno gospodarsko rast," spet odgovarjajo. Ja, jo imamo. Ker smo imeli lani izrazit padec, letos nadomeščamo. Pa ne moremo priti vsaj na nullo.

In takšna rast, tudi če si je neizmerno želimo, ne bo trajala 10 let, kot napovedujete. Nisem si tega izmislil. To govorijo doktorji ekonomije. Profesorji. Tudi dr. Davorin Kračun, prvi mož fiskalnega sveta: "Pričakovanja vlade so nerealna!" Pa nič. Kljub opozorilu je vladajoča klika državo zadolžila za več kot 10.000.000.000 evrov. Deset milijard. Deset tisoč milijonov evrov. Bolelo nas bo vse.

Srečno Slovenija. Čaka nas trdo delo in odrekanje. Samo zaradi političnih želja.

Robert Pavšič, poslanec LMŠ



SPODBUJANJE PODJETNIŠKIH IDEJ IN RAZVOJ USPEŠNIH POSLOVNIH ZGODB

Na oktobrskem dogodku Mrežnega podjetniškega inkubatorja Perspektiva je bilo predstavljenih osem svežih, inovativnih in ustvarjalnih podjetniških idej. V okviru podjetniške šole Naša perspektiva 2021, šestmesečnega intenzivnega mentorskega programa, se je namreč odvijal zaključni dogodek, na katerem so udeleženci programa javno predstavili svoje poslovne ideje in namere. Med letošnjim naborom svežih podjetniških idej je bil zmagovalni naziv Naj poslovna ideja dodeljen Mateju Mihelčiču, njegovi inovaciji, trajnostni svetilki, ki rastlinam omogoča rast v temnejših prostorih, saj lahko simulira sončno svetlobo. Naziv za Naj ustvarjalno idejo je prejela Suzana Vidmar, ustvarjalka aktivnih doživetij v naravi, ki je s poučnim pristopom k spoznavanju preteklosti ustvarila escape land »Po poteh prestranskega pračloveka«. Najbolj prepričljiv nastop oziroma predstavitev svoje poslovne ideje pa je prikazal Jure Počkaj, eden največjih opernih strokovnjakov doma in v tujini, ki svoji uspešni glasbeni poti dodaja tudi ustvarjanje lastne podjetniške zgodbe »Jure Počkaj s Pozabljenim orkestrom«, ter si s tem prislužil naziv za letošnji Naj pitch. Letošnji nagradni sklad v vrednosti 15.000 eurov sta zagotovila Občina Postojna in SPIRIT. Ob denarni nagradi sta zmagovalcem v obdobju naslednjega leta omogočena tudi uporaba delovnega prostora in strokovno mentorstvo.

»Vsakič znova smo ponosni na napredek posameznikov, ki ga osvojijo, razvijejo in osmislijo v okviru naših programov. Resnično se vsakodnevno trudimo za pomembno strokovno podporo vsem, ki začenejo svojo podjetniško pot, ter s tem krepimo našo podjetniško skupnost, ki ima trenutno že 50 aktivnih uporabnikov. Z zagnano in dinamično ekipo sodelavk imamo precej izzivov in vzpodbudnih načrtov, v okviru katerih si prizadevamo zagotoviti nove mehanizme za podporo podjetništvu in tudi nove podjetniške programe, poglobiti povezovanje z obstoječimi podjetji in institucionalnim okoljem, predvsem pa svojim uporabnikom zagotavljati edinstvene in kakovostne storitve, da bo tovrstnih podjetniških idej in uspešnih poslovnih zgodb še več.« vodja MPIP, dr. Jana Nadoh Bergoč

V preteklih mesecih tega leta smo v Mrežnem podjetniškem inkubatorju Perspektiva vzpostavili sistem za predinkubacijo ter inkubacijo udeležencev, v okviru le tega izpeljali 40 tematskih dogodkov in pri tem sodelovali



SE SPOGLEDUJETE S PODJETNIŠTVOM?

Brezplačno svetovanje, presoja in razvoj podjetniških idej, viri financiranja.

MREŽNI PODJETNIŠKI INKUBATOR PERSPEKTIVA
www.inkubator-perspektiva.si
info@inkubator-perspektiva.si
 031/257 222
 FB: @inkubator.perspektiva
 Instagram: pip.perspektiva
 LinkedIn: Podjetniški inkubator Perspektiva

Vabljeni, da skupaj ugotovimo, kako vam lahko pomagamo!

s 1000 udeleženci. Uspešno smo izpeljali podjetniška programa Naša Perspektiva in Start-Tourism-Up ter razširili mentorsko mrežo. Zelo aktivno smo pristopili k vzpostavitvi sistema za spodbujanje podjetnosti mladih, pri čemer letos sodelujemo z osmimi osnovnimi šolami. Eden pomembnih letošnjih mejnikov je tudi ustanovitev mrežnega podjetniškega inkubatorja, v okviru katerega sodelujemo z vsemi šestimi občinami Primorsko-notranjske regije. Sodelovanje krepimo tudi z ostalimi podpornimi organizacijami, vzpostavili smo mednarodna sodelovanja z Evropsko unijo, ZDA ter Japonsko.

V Mrežnem podjetniškem inkubatorju Perspektiva bomo že v prihajajočih mesecih začeli s tremi podjetniškimi programi. Proti koncu letošnjega leta napovedujemo poziv za dva programa in sicer Start-Tourism-Up ter Ideja PRO, v začetku leta 2022 pa bomo nove podjetnike ponovno povabili v podjetniški program Naša perspektiva.



Mrežni podjetniški inkubator Perspektiva

PONI – BODOČI PODJETNIKI TUDI IZ PIVKE



V Podjetniškem inkubatorju Perspektiva Postojna, kjer poteka projekt PONI – Podjetno nad izzive Primorsko-notranjske regije, je v teku usposabljanje že tretje skupine bodočih podjetnikov. Skupaj je bilo do sedaj v ta program vključenih 30 oseb, trenutno iz občine Pivka svojo podjetniško idejo razvijata dve udeleženci, **Petra Frank in Ana Čelhar**.

Petra Frank je magistrirala iz oblikovanja tekstilij in oblačil in želi svojo podjetniško idejo razvijati na področju kreativne ponovne uporabe oblačil. V program PONI se je prijavila, ker potrebuje podjetniška znanja in mentorsko podporo, da bi lahko od te dejavnosti v prihodnje tudi živela. Oblikovanje novih unikatnih oblačil iz rabljenih jo navdušuje, saj imajo taka oblačila svojo čustveno vrednost, svojo zgodbo. Ker pa je t.i. »upcycling oblačil« v Sloveniji še na začetku, se namerava po zaključku v PONI-ju prijaviti tudi v program Erasmus za mlade podjetnike, ki omogoča učenje od izkušenih podjetnikov v tujini.



Ana Čelhar, ki je magistrirala iz ekonomije, se je v program PONI prijavila s poslovno idejo izobraževanja na področju financ, vendar je ravno zaradi programa PONI svojo poslovno idejo spremenila v organizacijo delavnic in svetovanje o aplikaciji Tiktok. Gre za spletno družbeno omrežje za deljenje videoposnetkov. Za podjetja uporaba aplikacije Tiktok namreč pomeni nov marketinški program, s katerim lahko povečajo svojo prodajo. Program PONI je zanjo priložnost, da svojo idejo dobro preizkusi in ji posveti 8 ur na dan, s pomočjo mentorjev pa se pripravi na vstop na trg.



Foto: Anja Halik

PONI Primorsko-notranjska izvaja RRA Zeleni kras v sodelovanju s Podjetniškim inkubatorjem Perspektiva Postojna. Program PONI – podjetno nad izzive poteka v osmih slovenskih regijah v letih 2021 in 2022 in za vsako posamezno skupino traja štiri mesece. V izbor za podjetniško usposabljanje se lahko zainteresirani s poslovno idejo ter stalnim ali začasnim bivališčem v eni izmed občin Primorsko-notranjske regije prijavijo prek javnega poziva, ki je na vsake štiri mesece objavljen na **spletni strani RRA Zeleni kras www.rra-zk.si**.

PONI je model podjetniškega usposabljanja, v okviru katerega vključeni v štirih mesecih razvijejo in realizirajo svojo podjetniško idejo s kateregakoli področja. Za čas trajanja programa je udeleženec zaposlen na RRA Zeleni kras, kjer ga vodijo skozi različna podjetniška usposabljanja, ga mentorirajo in mu nudijo potrebno pomoč pri uresničevanju podjetniških izzivov.



RRA Zeleni kras



V kolikor imate zanimivo podjetniško idejo, vam na RRA Zeleni kras ponujamo kakovostno podjetniško svetovanje.

Strokovni sodelavci vas vodimo skozi celoten proces od idejnih zametkov do uresničitve vaše poslovne ideje: kako oblikovati uresničljivo poslovno idejo, kako jo realizirati, kako se ustrezno registrirati za izvajanje dejavnosti, pomagamo vam najti vire financiranja (povratna in nepovratna sredstva).

Osnovna podjetniška svetovanja so brezplačna za vse prebivalce Primorsko-notranjske regije, v sodelovanju z Občinami Bloke, Cerknica, Ilirska Bistrica, Loška dolina in Pivka pa izvajamo tudi **nadaljnja brezplačna podjetniška svetovanja** ter nudimo **pripravo poslovnih načrtov in/ali vlog na javne razpise** na različnih področjih po subvencionirani ceni **do 70 % cene**.

Za podjetniško svetovanje je obvezna predhodna uskladitev termina pri **Marinki Petrc**, marinka@rra-zk.si, 05 721 22 33.

ICST JE GENERATOR KOMPETENTNEGA KADRA

ICST- izobraževalni center sodobnih tehnologij je pred štirimi leti kot prioritetni regijski projekt ob podpori šolskega in gospodarskega ministrstva ter s sodelovanjem lokalnih skupnosti in gospodarstva odprl svoja vrata v novih prostorih Šolskega centra Postojna. Center omogoča pridobivanje znanja in kompetenc dijakov, študentov in ostalih slušateljev na področju strojništva. Te trg dela v naši regiji in širše nujno potrebuje, saj so dejavnosti povezane s strojništvom najhitreje rastoče, s tem pa naraščajo tudi potrebe po kompetentnih kadrih.

V ICST so trenutno zaposleni štirje. Vodja Dejan Batista skrbi za pridobivanje proizvodnega dela ter za koordinacijo med proizvodnim delom in izobraževanjem. Poleg vodje so v ICST zaposleni še trije visoko usposobljeni CNC operaterji, za načrtno izobraževanje dijakov pa skrbi učitelj na strojni šoli Matej Dolgan.

Glavno poslanstvo centra je izobraževanje. Poleg tega v centru poteka tudi proizvodna dejavnost, to pomeni, da se del izobraževanja izvaja tudi na proizvodnih delih. »S tem dosežemo, da je izobraževanje kar se da realno, dijaki in študenti pa imajo dejanski vpogled v izdelavo posameznega dela za trg. Usposabljanje poteka na profesionalni opremi, enaki tisti, ki se uporablja v industriji. Tako se bistveno bolj približamo dejanskim pogojem na trgu dela«, opisuje delovanje centra Dejan Batista.

Da bi izobraževanje strojnikov še bolj sledilo potrebam gospodarstva, so na razpis LAS med Snežnikom in Nanosom uspešno prijavi projekt ICST – generator kompetentnega kadra. »Trenutno veljavni izobraževalni programi strojništva mladim ne omogočajo razvijanja kompetenc, ker je vsebina okrnjena in obseg ur

premajhen. Zaradi tega dijaki nimajo možnosti razvijati veščin in spretnosti, ki so pogoj za razvoj kompetenc«, pojasnjuje Matej Dolgan. Zato bodo, kot pravi, razvili dva odprta kurikula za program strojni tehnik in oblikovalec kovin – orodjar, ki bosta v šolskem letu 2022/23 vključena v formalni program izobraževanja. Poleg tega pa bodo prek tehniških dni še bolj spodbujali osnovnošolce k vpisu v tehnične programe. Pri tem sodelujejo z OŠ Pivka, OŠ Antona Žnidaršiča Ilirska Bistrica in OŠ Miroslava Vilharja Postojna.

V letošnjem letu dosegajo 25 % rast v primerjavi z letom 2020. Beležijo jo tako v proizvodnem kot izobraževalnem segmentu. Že z letošnjim šolskim letom so naredili velik kakovostni preskok pri usposabljanju na CNC strojih. Dijaki sedaj sledijo programu, ki so ga razvili v projektu Munera3 in pričakujejo, da bo do konca šolskega leta približno 20 dijakov usposobljenih za samostojno delo na CNC obdelovalnem stroju.



Izobraževanje dijakov na strojih pod mentorstvom zaposlenih v ICST

ŠC Postojna

FINANČNI URAD SVETUJE



PRIJAVA RAČUNA V TUJINI

Fizična oseba, ki odpre plačilni račun v tujini, mora finančni upravi ta račun prijaviti v osmih dneh od odprtja. Plačilnih računov, ki so odprti v Republiki Sloveniji, ni potrebno prijaviti, ker jih FURS pridobiva po uradni dolžnosti.

Kakšen je postopek prijave računa, odprtega v tujini?

Prijavo tujih računov lahko zavezanec odda elektronsko preko storitev elektronskega poslovanja FURS eDavki (obrazec DR-Račun) oziroma plačilni račun iz tujine lahko prijavi tudi na obrazcu DR-02 (v obrazec je potrebno vpisati identifikacijske podatke ter v rubriko 10 podatke o tujem računu). K obrazcu je potrebno priložiti dokument, iz katerega so razvidni podatki o računu, odprtem v tujini (bančna kartica, pogodba o odprtju bančnega računa, ipd.), da finančni urad lahko preveri pravilnost oziroma točnost podatkov.



Vse spremembe podatkov (npr. datum zaprtja računa v tujini, ipd.) je potrebno finančnemu uradu sporočiti v osmih dneh po nastanku spremembe.

Finančni urad Postojna

UPRAVNA ENOTA POSTOJNA ODSLEJ NA NOVI LOKACIJI

Foto: Janez Marolt



Kot je pred uradnim in slovesnim odprtjem stavbe povedal **Marko Baša, načelnik Upravne enote Postojna**, so novi prostori lepše urejeni, preglednejši po storitvah, več je prostora, kjer stranke lahko počakajo na storitev, posamezne storitve se lahko opravijo že v sprejemni pisarni, objekt pa ima urejen dostop tudi z dvigalom.

Investicijo obnove je vodilo Ministrstvo za javno upravo. Objekt ima 1423 m² površin, v kleti so arhivski in tehnični prostori, v pritličju in nadstropju so prostori Upravne enote Postojna s 342m² pisarn, v mansardi prostori Geodetske uprave s površinami 111 m² pisarn in Izpostave AJPES-a z 69 m² pisarn.

Ostale površine predstavljajo komunikacijske površine, sejne sobe oziroma sobe za sestanke in obravnave, pomožne tehnične prostore.

V novembru je v vsem svojem blišču in z novimi vsebinami znova zaživela stavba v središču Postojne stara skoraj 100 let. Zgledno restavriran objekt, ki ga je glede na mogočnost arhitekturnih detajlov težko spregledati, boste odslej zagotovo večkrat obiskali. **V novih prostorih namreč od sredine novembra že delujejo UPRAVNA ENOTA POSTOJNA, GEODETSKA UPRAVA in IZPOSTAVA AJPES.**

INFORMACIJE ZA STRANKE UPRAVNE ENOTE POSTOJNA

V novo stavbo so se z novembrom preselili vsi uslužbenci upravne enote, zato se vse upravne naloge, ki so v pristojnosti le-te, opravljajo na novi lokaciji.

Uradne ure:

- Ob ponedeljkih in torkih med 8.00 in 12.00 ter 13.00 in 15.00,
- sredah med 7.30 in 12.00 ter 13.00 in 17.30 in
- petkih med 8.00 in 13.00.

Upravne naloge:

- izdaja novih osebnih dokumentov,
- prijava prebivališča,
- zadeve tujcev in pridobitev državljanstva,
- matične zadeve,
- vozniška dovoljenja in dokumenti vozil,
- postopki pri nabavi orožja,
- postopki v zvezi z javnimi prireditvami in registracija društev,
- dovoljenja s področja graditve objektov,
- postopki s kmetijskimi zemljišči in kmetijskimi gospodarstvi,
- upravne overitve,
- izdaja kvalificiranega digitalnega potrdila,
- postopki področja vojnih veteranov in invalidov ter žrtev vojnega nasilja.

INFORMACIJE ZA STRANKE KRAJEVNEGA URADA V PIVKI

Uradne ure:

Vsako sredo od 8.00 do 12.00 ure.

Upravne naloge:

- izdaja novih osebnih dokumentov,
- prijava ali sprememba prebivališča,
- matične zadeve in ostale informacije.

DKH, UE Postojna

OBVESTILO ZA GLEDALCE LOKALNE TELEVIZIJE VASCOM TV PIVKA

V mesecu septembru je lokalna televizija prešla iz starega SD kanala (ki je ukinjen) na nov kanal v digitalni shemi Telemach-a pod številko 724.

S tem je gledalcem, ki so v shemi Telemach-a, omogočen kakovosten sprejem in ogled lokalnih vsebin in dogodkov, ki jih pripravljamo skupaj z ekipo na naši televiziji!



Vascom TV



KOVOD POSTOJNA JE TUDI LETOS PREJEMNIK NAJVIŠJE BONITETNE ODLIČNOSTI

Svoje uspešno poslovanje naše podjetje že več let izkazuje z najvišjimi bonitetami odličnosti, ki jih poslovnim subjektom dodeljuje analitična hiša Dun & Bradstreet d.o.o.. Kovod Postojna, d.o.o. se tudi v letošnjem letu uvršča med najvišje nagrajena podjetja in dobitnike platinaste bonitete odličnosti.

Platinasta bonitetna odličnost predstavlja nadpovprečno bonitetno vrednost med podjetij, ki boniteto odličnosti Zlati AAA izkazujejo že tri leta zapored. Temelji na računovodskih izkazih in drugih dinamičnih kazalnikih podjetja ter napovedujejo nadpovprečno varno in uspešno poslovanje podjetja v naslednjih dvanajstih mesecih. Podjetja s platinasto bonitetno odličnostjo poslujejo izjemno ter izpolnjujejo stroge kriterije za doseganje nizke verjetnosti za nastanek negativnih dogodkov v prihodnjih dvanajstih mesecih. Bonitetna odličnosti poslovnemu okolju sporoča tudi uspešnost finančnih rezultatov, trajnost in stabilnost, saj izkazuje kontinuirano brezhibno poslovanje, ter vzornost in zanesljivost zaradi dobre plačilne discipline. Certifikat je evropsko priznan in razpoznaven.

Leta 2020 Platinasta bonitetna odličnost predstavlja 1,2% slovenskega trga.



»Ne glede na specifično preteklo leto, ki nas je zaznamovalo z obdobjem epidemije, smo tudi letos s svojim delovanjem izkazali to, za kar si pravzaprav vsakodnevno prizadevamo prav vsi zaposleni. Usposobljen in izkušen kader, transparentno poslovanje, skrb za razvoj in napredek ter predvsem dostopnost in sodelovanje z uporabniki, lokalnimi deležniki ter ostalimi partnerji, so osnovna vodila, ki jih uresničujemo in zagotavljamo pri svojem delovanju. Dodeljena odličnost je le potrditev tega in obenem odgovornost, ki jo v podjetju Kovod Postojna z veseljem sprejmemo, dokazujemo in gradimo še naprej. Glavno vodilo so vendarle naši uporabniki, saj upravljamo z nenadomestljivo dobrino - vodo, pri čemer sta kakovost in odgovornost ključnega pomena.« **David Penko, direktor**

Kovod Postojna, d.o.o.

TIMOTEJ KOVAČ MED KANDIDATI ZA NAJ INOVATIVNEGA MLADEGA KMETA



Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) in Zveza slovenske podeželske mladine (ZSPM) sta konec oktobra na 13. izboru Inovativna mlada kmetica/

Inovativni mladi kmet v Predsedniški palači v Ljubljani razglasili zmagovalca izbora. Med enajstimi kandidati za letošnji naziv je bil tudi nadobudni mladi **Timotej Kovač**, ki nadvse uspešno vodi in razvija kmetijsko dejavnost na svoji kmetiji v Palčju. Zmagovalec letošnjega izbora je bil **Gregor Slavec** iz Knežaka, zelo uspešen predstavnik mlajše generacije, ki se predano ukvarja s kmetijsko-izobraževalno dejavnostjo, pri čemer sodeluje tudi s pivškima šolama in vrtcema.

Timotej Kovač je študent BF oddelka za zootehniko in je prevzel domačo kmetijo od starega očeta. Z družino živi na kraškem področju, na razgibanem terenu, kjer dodatne težave predstavljajo močne in dolgotrajne suše na plitkih tleh.

Z namenom pridobitve zadostnih površin za pridelavo krme se je lotil rekultiviranja bivših lastniških in najetih, neprehodno zaraščenih pašnikov. Na ta način ima sedaj 80 ha kmetijskih površin, s katerimi pa je treba razumno ravnati, da je dovolj krme za živali. V pašni management sodi skrbno urejanje čredink in zasejavanje travno –

deteljnih mešanic z vključevanjem zeli, ki se kar najbolj obnesejo na kraških tleh in so bolj tolerantne na močne suše. V kmetijo vlaga veliko lastnega znanja, preizkušanja in iskanja optimalnih rešitev doma in v tujini. Poleg dodelanega pašništva je Timotej veliko znanja namenil tudi v izbiranju optimalne pasme govedi.

V lasti ima govedo pasme brezrožni mesni simental, ki ga je pripeljal iz tujine. Poleg 40 glav govedi skrbi še za 21 ovc in jagenjčkov. V fazi preizkušanja je tropasemsko križanje ovc. Ob pozitivnih ugotovitvah si želi Timotej trop razširiti z namenom pitanja jagnjet na višjo težo in ponudbe konfekcionirane jagnjetine. V začetku prihodnjega leta odpirajo obrat za predelavo in trženje mesa in mesnih

izdelkov vrhunske kakovosti, kjer bodo poleg lastnega ponujali tudi meso drugih rejcev somišljenikov, ki bodo z njimi želeli sodelovati. Njegov zelo pomemben prispevek je v rekultiviranju zaraščenih bivših kmetijskih površin z neakovostnim gozdom, ki predstavljajo zlasti v sušnih obdobjih nevarni požarni potencial.

Je tudi zgled za prirejo mesa in mleka na slabših kmetijskih površinah in obenem ohranjanje njivskih površin za prepotrebno samooskrbo s hrano. Svoje znanje dopolnjuje preko različnih projektov, preko dopolnilne dejavnosti svetovanja pa svoje znanje z veseljem širi naprej.

DKH, Vir: KGZS

SONARAVNO KMETIJSTVO, VIR ZDRAVE HRANE IN OHRANJANJA OKOLJA

Projektne partnerji smo v petek, 24. septembra, v središču Postojne pripravili zaključni dogodek, s katerim smo sklenili dveletne projektne aktivnosti v okviru projekta »Izobraževanje o sonaravni živinoreji in okolju«.

Projekt, financiran s strani Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja, ki se je zaključil v mesecu oktobru, je bil vzpostavljen z namenom spodbude sonaravne živinoreje v lokalnem okolju. V projektu so sodelovale partnerske in druge kmetije ter zavodi s področja izobraževanja. Poleg vodilnega partnerja Ljudske univerze Postojna, še Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica, Ljudska univerza Ilirska Bistrica ter pet partnerskih kmetij z območja Postojne in Pivke (**kmetija Aleš in Andrej Sedmak**, kmetija Danilo Sojer, **kmetija Sandi Tomšič**, kmetija Uroš Benec, **kmetija Timotej Kovač**).

Namen projekta je bil povečati kompetence in znanja na kmetijah, obenem pa tudi okrepiti zavedanje javnosti o vrednosti hrane in pomenu takšnega kmetovanja za ohranjanje okolja. V okviru celotnega projekta se je za strokovno in zainteresirano javnost izvedlo več sklopov strokovnih izobraževanj, prikazov dobrih praks in dnevvov odprtih vrat na kmetijah. V okviru projekta je vzpostavljen tudi izobraževalni model, po katerem se bodo odslej lahko različna strokovna izobraževanja izvajala neposredno na kmetijah in izdelana analiza izvedljivosti projektne rešitve v prakso. Velika pozornost v projektu pa je bila namenjena tudi izobraževanju ciljnih skupin, ki jih sicer v izobraževanju o okolju in hrani težje pritegnemo. Osnovnošolcem in ranljivim skupinam so bili v okviru projekta namenjeni predstavitveni dnevi na partnerskih kmetijah. V navedene projektne aktivnosti smo vključili preko 500 udeležencev. Prav tako sta v okviru projekta nastala promocijski video in predstavitvena



Foto: Simon Avsec

zloženska, namenjena širšemu ozaveščanju javnosti. Glede na vse do sedaj res uspešno izvedene raznolike projektne aktivnosti, v katerih smo povezali številne strokovnjake na področju kmetijstva, strokovno javnost – kmetije, izobraževalne organizacije in pa ciljne skupine, smo projektne partnerji to navdušenje nad področjem kmetijstva z veseljem ponesli tudi med vse ostale, torej splošno javnost, naše občane in občanke. Izvedli smo skrbno zasnovan dogodek in v središču Postojne na lokaciji Užitnega in čutnega parka za nekaj ur ustvarili kotiček, kjer je imela glavno vlogo narava oziroma kmetijstvo in vse njegove dobrine. Gre namreč za zavedanje pomena, kako pomembna je skrb za naravo, stik z njo ter vse, kar lahko pridobimo od nje.

Ljudska univerza Postojna

VODSTVO OBČINE SE JE SREČALO Z MLADIMI LOKALNIMI KMETI

V oktobru so se na Občini Pivka mladi kmetje pivškega območja srečali z županom Robertom Smrdeljem. Sestanka se je udeležila tudi vodja izpostave kmetijskega svetovanja Postojna in predsednica Odbora za kmetijstvo, gozdarstvo, razvoj podeželja in turizem Majda Godina. Na srečanju so mladi kmetje predstavili izzive, s katerimi se srečujejo pri svojem delu. Kot največjo težavo so izpostavili škode, ki so posledica prevelikega števila divjadi, predvsem jelenjadi, srnjadi in divjega prašiča. Vedno večji problem je prisotnost šakala, ki povzroča škodo predvsem pri rejcih drobnice.



Foto: Blaž Lenček

Mladi so bili mnenja, da bi bila ena izmed rešitev problema tudi dosledno prijavljanje škod. Potrebna bi bila sodobnejša oblika prijavljanja škod oz. digitalizacija tudi na tem področju. Župan je mladim zagotovil, da bo občina, kolikor je v njeni moči, pri reševanju teh problemov pomagala. Na sestanku so se pogovarjali tudi o gradnji enostavnih kmetijskih objektov v odprtem prostoru. Na občini se zavedajo, da je postavitve takih

objektov na kmetiji potrebna zaradi spremenjenega načina kmetovanja, vendar morajo biti ti objekti čim manj moteči za krajino, potrebno pa je upoštevati tudi gradbeno zakonodajo. Pogovarjali so se tudi o aktualnih projektih, ki se navezujejo tudi na kmetijstvo, to je predvsem projekt PIVKA.KRAS.PRESIHA.

Župan je mlade pozval, da aktivno sodelujejo pri projektnih aktivnostih. Ob zaključku so se vsi udeleženci strinjali, da so taka srečanja koristna in več kot dobrodošla, zato si želijo, da bi postala stalna oblika sodelovanja med občino in mladimi kmetovalci.

Občina Pivka

ODLAGAJMO ODPADKE SKRBNOSTNO IN ODGOVORNO!

Občane prosimo, da posamezne vrste odpadkov odlagajo v za to namenjene zabojnike, ki jih imajo v gospodinjstvih. Pri tem jih naprošamo za ločevanje odpadkov na embalažo, bio odpadke ter ostale odpadke (črna kanta).

Na počivališčih ob javnih cestah se pogosto pojavljajo odpadki iz mehaničnih delavnic in drugi kosovni odpadki, ki jih je mogoče brezplačno odložiti v zbirnem centru v Neverkah.



Vsako gospodinjstvo ima 2-krat letno možnost naročiti **brezplačni odvoz kosovnih odpadkov**. Naročilo lahko izvedete z izpolnitvijo in posredovanjem KUPONA, ki se nahaja spodaj ali pa z izpolnitvijo SPLETNEGA OBRAZCA, ki ga najdete na naši spletni strani www.publikus.si.

Postopek naročanja je naslednji:

1. Izpolnite kupon (podatki o uporabniku storitev + število kosovnih odpadkov iz posamezne skupine).
2. Izpolnjen kupon vrnite:
 - po pošti na naslov: PUBLIKUS d.o.o., Operativni center Postojna, Jeršice 3, 6230 Postojna,
 - po elektronski pošti na naslov: oc.postojna@publikus.si.

Občani imajo na različnih lokacijah v občini tudi ekološke otoke, kjer je mogoče v ločene posode oddati papir, embalažo, steklo, oblačila in tehnično opremo.

Obenem opozarjamo občane, da je prepovedano odlaganje odpadkov iz gospodinjstev v zabojnike ob pokopališčih, saj le-ti niso del javne službe ravnanja z odpadki, pač pa so v lasti koncesionarja za pokopališko dejavnost.

Občina Pivka

KURILNA SEZONA PRINAŠA TUDI NEVARNOSTI ZA NASTANEK DIMNIŠKEGA POŽARA

Hladen začetek jeseni je že v marsikaterem gospodinjstvu poskrbel, da so ljudje pričeli s kurilno sezono. Pa smo na kurilno sezono res pripravljeni? Ste ob koncu lanske sezone oz. čez poletje poskrbeli zato, da vam je dimnikar očistil dimnik in vas tako pripravil na novo sezono. No, če niste, to storite čim prej in se izognite požaru v vašem dimniku.

Kaj je dimniški požar in kdaj nastane?

Dimni plini se na poti skozi dimnik ohlajajo. V primeru, da se pred izstopom iz dimnika ohladijo pod temperaturo kondenzacije, na stenah dimnika vodna para kondenzira. V primeru uporabe trdih goriv (les, premog, briketi) se na nastali sloj vode vežejo trdni delci iz dimnih plinov (saje), kondenzira pa tudi katran. Pri dolgotrajno nizki temperaturi dimnih plinov na stenah dimnika kondenzira veliko katrana, ki tvori katransko oblogo. Katranske obloge pa nastajajo tudi pri znižanju obratovalne moči peči (ob zmanjšanju dovoda zraka). Zaradi vseh oblog v notranjosti dimnika je njegovo delovanje razvrednoteno in pod določenimi pogoji lahko pride do samovžiga katrana in saj. Dimniški požar v začetni fazi prepoznamo tako, da se iz dimnika vali močan dim, v naslednji fazi lahko iz dimnika že letijo žareči delci saj.

V kolikor se požar močno razvije, lahko na vrhu dimnika iz kape švigajo plameni. V notranjosti objekta pa požar prepoznamo po prasketanju v dimniku, vročih rozetah, slabšem izgorevanju, v stanovanju vonjamo smrad ter stene dimnika so vroče. Dimniški požar se lahko razširi tudi na ostrešje objekta ali na sosednje objekte, v kolikor pravočasno ne ukrepamo.

Kako ukrepamo?

Takoj obvestite regijski center za obveščane na številko 112. Če gre za večstanovanjski objekt, obvestite vse stanovalce objekta. Omogočite gasilcem dostop do objekta ter v notranjosti dostop do dimniških vratc in peči. Od dimnika odstranite vse gorljive predmete. Ne odpirajte dimniških vratc, saj s tem dovajate zrak v dimnik, še posebej se nikoli ne odpira vratc na vrhu dimnika. V peči ne kurite več in zaprite dovode zraka v peč.

Kako poteka gašenje?

Gasilci bodo ob prihodu na kraj ugotovili stanje razvitosti požara, pregledali prostore in pričeli z gašenjem. V kolikor gre za majhen požar oz. gori majhen del saj v dimniku, se načeloma počaka, da saje izgorijo. Če gre za bolj razvit požar, se prične z gašenjem. Za gašenje se uporabljajo le suha gasilna sredstva (gasilnike na prah). Voda je za gašenje **PREPOVEDANA**, saj lahko pride do eksplozije. Za boljše določanje lokacije, kje v dimniku gori, in spremljanje temperature dimnika gasilci uporabljamo termo kamero. Saje, ki v dimniku intenzivno gorijo, lahko dosežejo temperaturo do 1300 °C, to pa je temperatura, pri kateri že razpadajo in pokajo opeke ali tuljave. Ko se požar pogasi, je treba dimnik očistiti in pregledati, saj je velika verjetnost, da je požar pustil posledice na tuljavah ali stenah dimnika. To stori pooblaščen dimnikarska služba.

Občani, poskrbite za redno vzdrževanje dimnikov. Rek, da ko vidimo dimnikarja, se primemo za gumb, ker to prinaša srečo, še kako drži. Dimniški požar lahko uniči celotno premoženje.



Prikazuje prvo fazo (močan dim)



Prikazuje vsebino gorečega dimnika (goreče saje)



Prikazuje tretjo fazo (plameni segajo skozi kapo dimnika)



Park vojaške zgodovine
Kolodvorska 51,
6257 Pivka

URNIK
pon-pet: 11.00-14.00
sob, ned, prazniki:
10.00-16.00

www.parkvojaskezgodovine.si | 031 775 002 | info@parkvojaskezgodovine.si

PARK VOJAŠKE ZGODOVINE POOBLAŠČEN ZA OPRAVLJANJE JAVNE SLUŽBE

Iz skromnih začetkov je Park vojaške zgodovine v petnajstih letih iz podirajoče se vojašnice, ki je bila veliko breme za lokalno skupnost, nastal največji muzejski kompleks v Republiki Sloveniji, eden največjih vojaških muzejev v tem delu Evrope in hkrati tudi najbolj obiskan muzej pri nas. Projekt se je razvijal v sodelovanju med Občino Pivka in Ministrstvom za obrambo ter je eden najuspešnejših primerov izrabe sredstev iz razvojnih skladov EU. In prav ob tej obletnici, 17. septembra 2021, je Vlada Republike Slovenije na predlog Ministrstva za kulturo Parku vojaške zgodovine podelila pooblastilo za opravljanje državne muzejske javne službe, za katero si je Park prizadeval že dlje časa. Gre za javno službo muzejev za področje vojaške premične in nesnovne kulturne dediščine širšega pomena na območju Republike Slovenije. Pooblastilo stopi v veljavo s 1. januarjem 2022 in velja do preklica. S pridobitvijo pooblastila za opravljanje državne muzejske javne službe bo Parku omogočen še bolj sistematičen pristop k hranjenju bogate nacionalne vojaško-zgodovinske dediščine ter njenemu predstavljanju domači in tuji javnosti.

ODPRTJE GOSTUJOČE RAZSTAVE "SANJE IMAJO TO ČUDNO LASTNOST, DA SE VČASIH URESNIČIJO"

Ob dnevu suverenosti je bila v Parku vojaške zgodovine odprta gostujoča razstava Narodne in univerzitetne knjižnice z naslovom »Sanje imajo to čudno lastnost, da se včasih uresničijo« s podnaslovom »Pregled slovenske osamosvojitvene misli« avtorice Helene Janežič.

Z otvoritveno slovesnostjo je bilo v Parku simbolično zaokroženo bogato muzejsko dogajanje letošnjega leta. V okviru praznovanja 30. obletnice samostojnosti Republike Slovenije je bila namreč skupaj z Uradom Vlade za komuniciranje pripravljena fotografska razstava Ponosni na Slovenijo – 30 let, z Arhivom Republike Slovenije in Zavodom za šolstvo je bil izveden projekt Zbrali smo pogum, dopolnjena je bila nosilna razstava Pot v samostojnost, postavljenih pa je bilo tudi več manjših začasnih razstav in organiziranih več drugih dogodkov.

Gostujočo razstavo Narodne in univerzitetne knjižnice je odprl predsednik Vlade republike Slovenije gospod Janez Janša, ki je zbranim spregovoril o pomenu včerajšnjega praznika. Parku vojaške zgodovine se je

zahvalil za ohranjanje spomina na prelomno obdobje nacionalne zgodovine ter ekipo Parka in Občino Pivka pohvalil za uspešen razvoj muzejskega kompleksa. Zbrane pa so nagovorili tudi pomočnica ravnateljca NUK dr. Ines Vodopivec, župan Občine Pivka Robert Smrdelj in direktor Parka Janko Boštjančič, ki se je Vladi RS še posebej zahvalil za pomoč ob epidemiji in za ureditev statusa Parka z dodelitvijo pooblaščenosti za opravljanje javne muzejske službe.



NOVI DONACIJI

Park vojaške zgodovine je v zadnjem obdobju ponosno sprejel novi donaciji.

Zadnjo slovensko zastavo, ki je bila razobešena na letališču v Kabulu, je z Afganistana v Park prinesla gospa Melita Podhovnik, ki se je od tam vrnila junija letos. Slovenska zastava je visela skupaj z zastavami ostalih koalicijskih držav na mednarodnem letališču Hamid Karzai (HKIA) v Afganistanu, sneta pa je bila ob koncu skupne misije.



Gospa Marija Prilesnik, dolgoletna nekdanja predsednica Slovenskega kulturnega društva »Sava« iz Ontaria v Kanadi, je Parku podarila dragocen spomin na dogodke izpred tridesetih let – namizni prt s turističnim zemljevidom Slovenije, ki je bil sicer kupljen kot turistični spominek, a so ga slovenski rojaki v Kanadi uporabili kot transparent na demonstracijah v podporo samostojni slovenski državi v Torontu junija leta 1991. Parku pa je ob tem podarila tudi članke iz kanadskega časopisja in pa svoje spomine na takratno dogajanje.

PREDSTAVITEV ANIMIRANEGA PRIKAZA BOMBARDIRANJ V DRUGI SVETOVNI VOJNI

Park vojaške zgodovine je v okviru uradnega obiska v Republiki Sloveniji obiskal namestnik vrhovnega poveljnika zavezniških sil v Evropi general Sir Tim Radford s soprogo Tracy. Ob obisku visokega gosta, ki se mu je v Pivki pridružila tudi veleposlanica Združenega kraljestva v Sloveniji Nj. Eksc. Tiffany Sadler, so v Parku izkoristili priložnost za predstavitev novega animiranega prikaza bombardiranj v drugi svetovni vojni v Evropi. Park vojaške zgodovine je namreč pred kratkim podpisal memorandum o sodelovanju z Univerzo v Lincolnu v Veliki Britaniji v zadevi raziskovanja, muzejske obdelave ter predstavljanja zgodovinskega spomina na bombardiranja v Evropi. Univerza intenzivno sodeluje z ustanovo International Bomber Command Centre (IBCC) in je v Parku prepoznala partnerja, s katerim bi strokovno pokrivala območje Slovenije in tudi sosednjih držav.

V okviru sodelovanja je Univerza za namene projekcije v samem muzeju Parku odstopila animacijo, ki na zemljevidu Evrope prikazuje bombardiranja tako sil Osi kot zavezniških sil v času vojne. V Parku poudarjajo, da animacija ni pomembna le zato, ker je zanimiva in polna informacij ter predstavlja obsežno delo skupine strokovnjakov različnih zvrsti. Njen poseben pomen je v tem, da je sodelavcem Univerze v Lincolnu uspelo s pomočjo sodobne tehnologije prikazati obseg in potek druge svetovne vojne v Evropi. Bombardiranja, posebej mest, so namreč ena od pomembnih značilnosti druge svetovne vojne, saj so, če izvajamo koncentracijska taborišča, povzročila največ trpljenja nedolžnih ljudi. Tudi zaradi bombardiranj označujemo drugo svetovno vojno



kot totalno vojno, ko se je prvič v zgodovini modernega vojskovanja zgodilo, da je umrlo več civilistov kot vojakov. Zato je potrebno ob ogledu animacije, ki je začasno umeščena v razstavo Do pekla in nazaj za marsikatero lučko, ki se pokaže na ekranu, videti tudi kri in solze mater, otrok, nemočnih starčkov ter slišati njihov jok.

Sporočilo animacije pa naj bo poleg ohranjanja zgodovinskega spomina predvsem poziv k miru in sožitju med narodi, sporočilo, ki ga današnji svet še kako potrebuje. Sodelovanje med Parkom vojaške zgodovine in Univerzo v Lincolnu, ki je po ocenah časopisa The Times in Sunday Times dobila laskav naziv »Moderna univerza leta 2021 v Veliki Britaniji«, pa bo nadgrajeno tudi s tem, da bo Park študentom univerze predstavljen kot uspešen in zanimiv primer obnove kulturne dediščine in njene izrabe za razvoj turizma.

VISOKI PREDSTAVNIKI EU V SKLOPU PREDSEDOVANJA OBISKALI PARK VOJAŠKE ZGODOVINE

V septembru so Park obiskali veleposlaniki držav članic EU – predstavnikov v Politično-varnostnem odboru. Obisk je potekal v organizaciji Stalnega predstavništva RS v Bruslju s sodelovanjem Ministrstva za zunanje zadeve in Slovenske vojske. Visoke goste je vodila predstavnica naše države v omenjenem odboru, veleposlanica Veronika Bošković-Pohar.

Predstavitve in ogled muzeja je bila tokrat nadgrajena tudi s predstavitvijo Slovenske vojske, ki je skupini veleposlanikov na poligonu Parka vojaške zgodovine predstavila svoje orožje in opremo, v dinamičnem prikazu, v katerem so sodelovala tako oklepna vozila kot helikopterji in letala, pa je Enota za specialno delovanje (ESD) prikazala svoje bojne zmogljivosti.

Za svoj obisk je Park izbral tudi Vojaški odbor EU – najvišji vojaški organ v okviru Sveta Evropske unije. Gostitelj obiska Vojaškega odbora EU v Sloveniji je bil brigadir Milan Žurman, stalni vojaški predstavnik naše države. V okviru ogleda Parka vojaške zgodovine je bila ob 30-letnici samostojnosti naše države posebna teža dana muzejskemu prikazu osamosvojitve in vojne '91. Slovenska vojska pa je visokim gostom na poligonu Parka predstavila orožje in opremo,

Enota za specialno delovanje (ESD) pa je pokazala svoje zmogljivosti v dinamičnem prikazu, v katerem so poleg oklepnih vozil sodelovala tudi letala in helikopterji



15. letalskega polka. V oktobru so na obisk prišli še predstavniki dveh vojaških pododborov vojaškega odbora Evropske unije. Predstavniki so si ogledali muzej in predstavitev podjetja ECUBES, ki je predstavnikom predstavilo napredne energetske rešitve v okviru koncepta zelene obrambe.

Za zaključek pa je Slovenska vojska gostom na poligonu Parka predstavila orožje in opremo, Enota za specialno delovanje (ESD) pa je v dinamičnem prikazu demonstrirala svoje zmogljivosti. V novembru je Park sprejel udeležence mednarodne konference Nata, namenjeni varnosti in organizaciji vodenja strelšč. Gostitelji obiska so bili pripadniki slovenskega Centra za združeno usposabljanje SV.

DONIRANO GASILSKO VOZILO

Prostovoljno gasilsko društvo Košana je v septembru kot donacijo gasilcem iz društva Boka iz Črne gore predalo opremljeno gasilsko vozilo TAM 125 T10. Donacijo so izvedli v Parku vojaške zgodovine, saj je le-ta vse od prihoda podmornice pred desetimi leti, nosilec slovensko – črnogorskega prijateljstva in sodelovanja.

Naključje ali ne, prav v občini Tivat, od koder je Dobrovoljno vatrogasno društvo Boka, je bila včasih pomembna

podmorniška baza, danes pa je tam Muzej pomorske dediščine. Razlogov in možnosti za sodelovanje med muzeji in občinama je tako več kot dovolj, kar so ob slovesni predaji ključev gasilskega vozila poudarili tudi župan Občine Pivka Robert Smrdelj, predsednik PGD Košana Danijel Boštjančič, podpredsednik DVD Boka Igor Petković, poveljnik DVD Boka Milivoje Vucetić in direktor Parka Janko Boštjančič.



Park vojaške zgodovine

NA OBISKU PREDSEDNIK ZAHODNOPOMERANSKE REGIJE

Park vojaške zgodovine je ob robu uradnega srečanja v Sloveniji obiskal g. Olgierd Geblewicz, predsednik (maršal) zahodnopomeranske regije. Gre za poljsko regijo, ki je z 1,7 milijona prebivalcev, slikovito pokrajino in bogato turistično ponudbo v marsičem podobna Sloveniji. G. Geblewicz je bil na obisku v naši državi kot predsednik EPP – ELS skupine v Evropskem Odboru regij. Visokega gosta je sprejel direktor Parka, mag. Janko Boštjančič in mu predstavil razvoj Parka kot enega osrednjih razvojnih turističnih projektov Občine Pivka ter uspešen primer izrabe sredstev iz razvojnih skladov EU. Predsednik



je bil navdušen nad ambicioznostjo in dosedanjim napredkom ter izpostavil možnost razvojnega sodelovanja med regijama.

OBISK DRŽAVNEGA SEKRETARJA REPUBLIKE SEVERNE MAKEDONIJE

V spremstvu državnega sekretarja na Ministrstvu za obrambo Uroša Lampreta, v okviru obiska v Republiki Sloveniji, je Park obiskal državni sekretar na Ministrstvu za obrambo Republike Severne Makedonije Dragan Nikolić. Gostom je bil predstavljen razvoj Parka, tudi kot odličen primer povezovanja lokalne skupnosti in ministrstva za obrambo ter primer dobre prakse na področju koriščenja evropskih sredstev. Sledil je ogled muzejskih zbirk in razstav, ki se je zaključila z ogledom notranjosti podmornice. Ob tem se je direktor Boštjančič zahvalil gostu iz Severne Makedonije za izjemno darilo



– nemški protiletalski top Flakvierling 38 iz obdobja druge svetovne vojne, katerega donacijo sta na pobudo Parka pred kratkim dogovorila minister za obrambo RS mag. Matej Tonin in severno makedonska ministrica za obrambo Radmila Šekerinska. Pomemben eksponat naj bi v naslednjih mesecih že dopolnil zbirko Parka.

OBISK UPOKOJENEGA ROMUNSKEGA GENERALPOLKOVNIKA

Generalpolkovnik romunskega vojaškega letalstva v pokoju Iosif Rus in romunsko združenje ARPIA (Asociatia Romana pentru Propaganda si Istoria Aeronauticii – Romunsko združenje za propagando in zgodovino letalstva) ter upokojeni brigadir Slovenske vojske Jože Konda in slovensko Društvo vojaških pilotov vseh rodov in ljubiteljev vojaškega letalstva – SLO AIR FORCE sta v sodelovanju s Parkom vojaške zgodovine in Vojaškim muzejem SV leta 2014 uspešno zaključila projekt donacije romunskega letala IAR-93 Vultur.

General Rus je ob ponovnem obisku Parka izrazil zadovoljstvo nad doseženim ter razvojem Parka.



Park vojaške zgodovine

PREDSTAVITEV ZNANSTVENE REVIE DILEME

Revijo Dileme, ki odpira razprave o vprašanih sodobne slovenske zgodovine, od leta 2017 izdaja Študijski center za narodno spravo. Nabor avtorjev prispevkov je širok, od že uveljavljenih imen do piscev, ki s svojim raziskovalnim delom šele vstopajo v javnost. Obenem pa so v reviji v ustrezni obliki predstavljena tudi pričevanja, arhivski viri, ocene publikacij in strokovnih knjig. Ob 30. obletnici samostojnosti Republike Slovenije je prva letošnja številka posvečena prav tej tematiki, v Parku vojaške zgodovine pa so jo predstavili dr. Tomaž Ivešić – odgovorni urednik, prof. dr. Tomaž Kladnik – član uredniškega odbora in dr. Renato Podbersič – glavni urednik.



PREDSTAVITEV ZBORNIKA “VEZISTI IN VEZE” V PVZ

V Parku vojaške zgodovine je v septembru potekala predstavitev zbornika “Vezisti in veze”. Zbornik so pripravili in izdali Zveza veteranov vojne za Slovenijo, Zveza policijskih veteranskih društev SEVER in Zveza slovenskih častnikov. Zbornik na 876. straneh tvori 92 prispevkov, ki jih je pripravilo 51 avtorjev. Gre za izjemno obsežno in celovito predstavitev omenjene tematike. Pri izvedbi dogodka sta kot soorganizatorja sodelovala še OZŠČ Pivka in OZVVS Snežnik.



SODELUJEMO V PROJEKTU WALKOFPEACE

Park vojaške zgodovine se je kot projektni partner v okviru Interregovega projekta WALKofPEACE udeležil že osmega rednega partnerskega sestanka, ki je tokrat potekal pri italijanskih kolegh, in sicer v mestu Cavallino-Treporti, v regiji Veneto.

V okviru projekta WALKofPEACE bo v Parku vojaške zgodovine postavljena nova stalna razstava o transportu med prvo svetovno vojno, kjer bo predstavljena vojaška logistična podpora na soški fronti (železnica, žičnica, cesta).



POSTANEK 4. ECORALLY-A

Park vojaške zgodovine je gostil udeležence 4. EcoRally-a. Reli je bil tekmovalne narave, saj se točkuje tudi za evropski pokal FIA za električna vozila. Posebnost omenjenega relija je, da ne šteje hitrost in vožnja na čas, ampak predvsem varčnost v povezavi s točnostjo. Vozila ob upoštevanju vseh cestno-prometnih predpisov vozijo tako, da se na cilju in predvidenih vmesnih kontrolnih točkah pojavijo ob zanje točno določenem času in ob tem porabijo čim manj energije. Tekmovalke in tekmovalci, zbrani iz devetih držav, so imeli ob dvournem postanku v Parku vojaške zgodovine čas za krajši ogled Parka in njegovih zbirk ter kosilo v muzejski Kantini. Veliko navdušenja nad zbirkami so pokazali tudi številni tuji tekmovalci, ki so bili pri nas prvič, ter številni sodniki in delegati FIA, med drugim tudi iz Švedske.



**Ekumuzej Pivških
presihajočih jezer**
Slovenska vas 10,
Pivka

URNIK
sobota in nedelja
Saturday and Sunday

10.00 – 16.00

www.pivskajezera.si | 030 644 799 | pivskajezera@pivka.si

SPOZNAJTE NAŠA ČUDOVITA PRESIHAJOČA JEZERA

Ali ste vedeli, kako se polni Kljunov ribnik, ki ima površinski odtok v reko Pivko?

Kljunov ribnik pripada skupini petih presihajočih jezer v okolici gradu Kalec. Njegova ovalna kotanja leži ob mostu čez reko Pivko in je sestavljena iz dveh delov, med katerima ravno poteka občinska meja in s tem tudi meja Krajskega parka Pivška presihajoča jezera (znotraj Občine Pivka). To sta ojezerjen, nižji del ob reki Pivki in višji del, imenovan Mali dol, ki je daljši in nekoliko širši (pripada Občini Ilirska Bistrica). Kot najmanjše izmed Pivških presihajočih jezer dejansko spominja na manjši ribnik oz. kal. Ker v njem ribe ne živijo, bi lahko bilo njegovo ime povezano s proteusi ali človeškimi ribicami, ki jih visoke vode izplavijo na površje.

Potok iz Kljunovega ribnika, ki predstavlja površinski odtok v reko Pivko, sprva teče po plitvi travnati strugi do severnega roba njegove kotanje, nato pa v strugi skozi grmovje in drevje do izliva v Pivko. To je desni pritok Pivke, ki ga ob visokih vodah napaja samo jezero (Kljunov ribnik), po njegovi presahnitvi pa potok napaja izvir v strugi (izvir za Kljunovim ribnikom).

Pred več leti so v dnu Kljunovega ribnika z vrtanjem raziskovali nivoje podzemne kraške vode ob Pivki. Iz dveh vrtin zahodno od struge potoka iz Kljunovega ribnika se je voda prelivala, ob visokih vodah pa tudi bruhala v zrak, dokler ju niso zamašili v letu 2009. Najvišje opazovane višine vodnega stolpca pri veliki vrtini (ob zelo veliki ojezeritvi) so bile več kot 1 m.



Velika in mala vrtina pred zamašitvijo.

Na dnu Kljunovega ribnika so štirje izviri. Severno od male vrtine leži prvi izvir v plitvi kotanjici, ki napaja potok v plitvi strugici in poteka vzporedno s potokom iz Kljunovega ribnika, nato pa se vanj izliva. Drugi izvir je v sami kotanjici z malo vrtino. Iz tretjega izvira, ki leži v plitvi kotanjici, vodi neizrazita strugica do severnega roba Kljunovega ribnika, nato pa potok teče v strugi skozi grmovje in drevje do reke Pivke. Četrti izvir pa leži v plitvi kotanjici nad izviri pri Kljunovem ribniku (pri mostu), v katere teče potok prosto po travniku. Ob polnjenju Kljunovega ribnika se pojavi jezerce v plitvi kotanji v nižjem delu njegovega dna. Ob redni večji ojezeritvi postanejo aktivni vsi izviri, voda meži iz tal v okolici jezera. Ob veliki ojezeritvi se jezero podaljša v smeri izvirov ob reki Pivki, ki jih z jezerom povezuje plitva voda. V višjem delu dna kotanje (Mali dol) je voda v tamkajšnji vrtini sprva tik pod površjem, nato pa se preliva na površje, ob zelo veliki in izjemno veliki ojezeritvi pa voda tam tudi meži iz tal in odteka v jezero.



Kljunov ribnik s potoki iz jezera in izvirov v reko Pivko in primer izjemno velike ojezeritve, ki se je pojavila februarja 2014 (pogled z mostu čez Pivko).

Tina Kirn

NAŠI SKRITI SOSEDI

OBČINA
PIVKAPIVKA.KRAS.
PRESIHAPivška
presihajoča
jezera
KRAJINSKI PARKEVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD ZA
REGIONALNI RAZVOJ
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Bližino naših bivališč predvsem poleti naseljujejo nočne živali, ki letijo z rokami in vidijo z ušesi. Netopirje, ki so čez dan skriti v zatočiščih, v soju uličnih luči opazujemo ob prehranjevanju ali ob izletu iz zvonikov in podstrešij hiš. Jeseni se umikajo predvsem v jame, kjer prespijo hladnejše mesece in se nam zopet pridružijo spomladi.

Netopirji letijo z rokami in vidijo z ušesi

Netopirji sodijo v skupino sesalcev in imajo vse značilnosti ostalih sesalcev. Kotijo žive mladiče, ki jih mame dojijo z mlekom, so porasli z dlako in so nočno aktivni. So pa med sesalci edini s sposobnostjo letenja. To jim omogočajo prhuti, ki niso krila, ampak podaljšane kosti sprednjih okončin - roke s petimi prsti, med katerimi je napeta tanka elastična opna. Še ena njihova posebnost je sporazumevanje in orientacija s pomočjo sluha. Oddajajo visokofrekvenčne klice in si s poslušanjem njihovih odmevov ustvarijo sliko prostora. To sposobnost imenujemo ehlokacija, nekatere vrste netopirjev lahko z njo zaznajo tudi kot las tanko oviro. Glasovi, ki jih oddajajo netopirji, so med vrstami različni in so za nas večinoma neslišni. Strokovnjaki si pri raziskovanju in spremljanju netopirjev pomagajo z ultrazvočnimi detektorji.

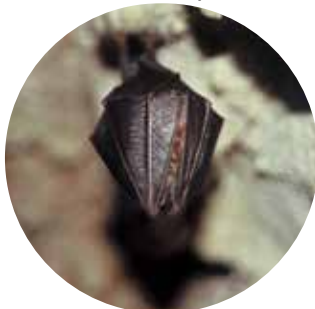
Netopirji uravnavajo število žuželk

Pri nas se netopirji, znanih je več kot 30 vrst, prehranjujejo z žuželkami (komarji, nočni metulji idr.) in drugimi členonožci (pajki). Tako uravnavajo njihovo število v naravi in med drugim pomembno prispevajo k zmanjševanju številčnosti škodljivih žuželk v kmetijstvu. Njihova lovna in prehranjevalna življenjska okolja so travniki, polja, drevoredi, gozdni robovi in mejice, kjer mrgoli žuželk. Drevesna dupla pa so lahko tudi njihova zatočišča.

Netopirji se selijo med zatočišči

Netopirji ne gradijo gnezd kot ptiči ali brlogov kot nekateri drugi sesalci, ampak uporabljajo prostore, ki jih ponuja okolje. Nekatere vrste naseljujejo dupla dreves, špranje v skalnih stenah, jame in druge podzemne prostore, hitro pa so osvojili tudi naša bivališča. Naseljujejo predvsem nenaseljena podstrešja stavb, cerkve, gradove, skrivajo se za zunanjimi opaži hiš in v drugih špranjah na stavbah. Najdemo jih tudi v kletih ali za polkni oken. V bližini naših bivališč se zadržujejo predvsem poleti. Jeseni se premaknejo na prezimovališča, ki so pri nas navadno jame in redkeje ostrešja stavb, kjer hibernirajo do spomladi. Ob zimskem spanju potrebujejo popoln mir, zato je pomembno, da jih v tem delu leta ne vznemirjamo in morebitne obnove načrtujemo v delu leta, ko niso prisotni na zatočišču. Spomladi se vrnejo v poletna zatočišča,

katera naseljujejo predvsem breje netopirke. Ob menjavi zatočišč preletijo nekaj kilometrov, nekatere vrste pa tudi več sto kilometrov. Tako je pomembno, da ustrezno skrbimo za vsa njihova življenjska okolja, zatočišča, prehranjevališča v mozaični krajini in prezimovališča.



Mali podkovnjak.

Foto: Bojana Fajdiga

Netopirje varujemo s številnimi predpisi

Danes so vse vrste netopirjev v Sloveniji zavarovane z Uredbo o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah in sodijo med evropsko pomembne vrste Nature 2000. Z različnimi predpisi varujemo tudi njihova zatočišča (Zakon o varstvu podzemnih jam, Zakon o ohranjanju narave idr.).

V Krajinskem parku Pivška presihajoča jezera so prisotne različne vrste netopirjev

Na območju Krajinskega parka Pivška presihajoča jezera živi več vrst netopirjev. Cerkveni zvoniki v naseljih so poletno zatočišče malih (*Rhinolophus hipposideros*) in velikih podkovnjakov (*Rhinolophus ferrumequinum*) ter navadnih netopirjev (*Myotis myotis*). Njihovo pomembno prezimovališče je Trnjska jama. V gozdnem prostoru na območju Javornikov so bile zabeležene tudi druge vrste netopirjev - dvobarvni netopir (*Vespertilio murinus*), Nathusijev netopir (*Pipistrellus nathusi*), belorobi netopir (*Pipistrellus pipistrellus*), dolgokrili netopir (*Miniopterus schreibersii*), širokouhi netopir (*Barbastella barbastellus*).

V projektu PIVKA.KRAS.PRESIHA bomo urejali zatočišča malega podkovnjaka

Med manjše vrste netopirjev pri nas sodi za kavno vrečko sladkorja težak mali podkovnjak. Je prebivalec podstrešij, cerkvenih zvonikov, gradov in opuščenih stavb, v katere vstopa v letu skozi preletne odprtine. V okviru projekta PIVKA.KRAS.PRESIHA bomo podrobneje pregledali njegova zatočišča na območju krajinskega parka. Uvedli bomo redno spremljanje stanja omenjene vrste in drugih prisotnih vrst netopirjev ter urejali preletne line v njihovih poletnih zatočiščih. Z izvajanjem ter spodbujanjem ekstenzivne rabe in ohranjanjem mozaične krajine bomo prispevali k ohranjanju in izboljšanju življenjskega okolja različnih vrst netopirjev. O vlogi in pomenu netopirjev smo med letošnjimi jesenskimi počitnicami poučili otroke, udeležence delavnice, ki so o netopirjih že veliko vedeli. Presenetil pa jih je podatek, da jih ne uvrščamo med ptice, ampak sesalce z edinstveno sposobnostjo letenja. Otroci so na delavnici izdelali različne okraske in netopirnico, ki jo bomo postavili predvidoma na pročelje Krpanovega doma. Tako bomo spomladi povabili netopirje tudi v središče Pivke. Zagotovo pa bo kakšna netopirnica, plod otroških rok, okrasila tudi kakšno fasado v krajinskem parku.

Eva Šabec Korbar



Delavnica o netopirjih

Foto: Eva Šabec Korbar

PROJEKT PIVKA.KRAS.PRESIHA JE V POLNEM TEKU

Občina Pivka je skupaj s partnerji, Zavodom RS za varstvo narave, Kmetijsko gozdarskim zavodom Nova Gorica ter Fakulteto za matematiko, naravoslovje in informacijske tehnologije Univerze na Primorskem (FAMNIT) letos pričela izvajati projekt Izboljšanje stanja ohranjenosti vrst in habitatnih tipov Krajinskega parka Pivška presihajoča jezera - PIVKA.KRAS.PRESIHA. Območje izvajanja projekta oziroma naravovarstvenih ukrepov obsega negozdni del Krajinskega parka Pivška presihajoča jezera.

Načrtujemo, da bomo projektne aktivnosti izvedli do konca septembra 2023. Projekt je sofinanciran iz Evropskega sklada za regionalni razvoj v sklopu tematskega cilja 6, prednostne osi 6: Boljše stanje okolja in biotske raznovrstnosti. Vrednost projekta znaša 3.060.831,86 evrov. V izvajanje projektne aktivnosti želimo v čim večji meri vključevati različne deležnike, lastnike in upravljavce kmetijskih zemljišč, strokovnjake za posamezne vrste in druge. Cilj projekta je namreč usmerjen tudi v ohranjanje kmetijske krajine na območju krajinskega parka, kar lahko dosežemo le s skupnimi močmi.

S projektne aktivnosti bomo izboljšali stanje nekaterih evropsko pomembnih vrst in območij Nature 2000

Naše aktivnosti so usmerjene v ohranjanje oziroma izboljšanje stanja izbranih vrst in habitatov na območju Nature 2000. Z izvedbo načrtovanih naravovarstvenih ukrepov bomo izboljšali stanje življenjskega okolja (habitatnih tipov) presihajoča jezera (mokrotni travniki) in vzhodna submediteranska suha travišča ter nekaterih evropsko pomembnih vrst - metuljev strašničnega mravljiščarja in travniškega postavneža, ptic hribskega škrjanca in pisane penice, dvoživke velikega pupka in netopirja malega podkovnjaka. V projektu odkupujemo naravovarstveno pomembna zemljišča na območju presihajočih jezer, suhih travišč in mokrotnih travnikov, ki so življenjski prostor metulja strašničnega mravljiščarja. S pomočjo strokovnjakov v partnerskih organizacijah bomo opredelili nadaljnjo ustrezno rabo teh površin. Zemljišča bomo upravljali s pomočjo lastnikov in upravljavcev zemljišč. V projektu bomo čistili dve onesnaženi jami, kar bo prispevalo k varovanju šibkega kraškega vodonosnika. Del sredstev je namenjenih interpretaciji varstva narave in urejanju osnovne infrastrukture za usmerjanje obiskovalcev v Krajinskem parku. Pomemben sklop aktivnosti je namenjen aktivnostim za ozaveščanje in sodelovanju s prebivalci ter drugimi ključnimi deležniki (lastniki in upravljavci zemljišč).

Prvi meseci projekta so bili namenjeni oblikovanju ekipe, vzpostavljanju spremljanja stanja vrst in habitatnih tipov ter nakupu zemljišč in komunikacijskim aktivnostim

Vodilna partnerica, Občina Pivka, je v prvih mesecih izvajanja projekta kupila večino predvidenih naravovarstveno pomembnih zemljišč. Izvedli smo že prve popise za metulje, dvoživke in oba habitatna tipa. V zaključni fazi je priprava načrtov za krčitev zarasti na območju presihajočih jezer in suhih travišč. Aktivno poteka priprava in zbiranje dokumentacije za urejanje kalov, poti,



vstopnih točk in prenovalo ter dograditev Ekomuzeja Pivških presihajočih jezer. Obenem pa Občina Pivka vodi in redno skrbi za projektno administracijo. Strokovna organizacija s področja varstva narave (Zavod RS za varstvo narave OE Nova Gorica) pripravlja strokovne podlage za izvajanje pogodbenih in skrbniških varstev ter usmerjanje rabe na vključenih kmetijskih zemljiščih. S pomočjo Fakultete za matematiko, naravoslovje in informacijsko tehnologijo je bilo v letošnjem letu vzpostavljeno spremljanje stanja posameznih vrst in habitatnih tipov. Strokovnjaki s področja biologije ugotavljajo, da so nekatera travišča v dobrem stanju. S projektom tako uvajamo redno spremljanje nekaterih vrst in habitatnih tipov v krajinskem parku ter postavljamo smernice za redno delo parka v prihodnje. Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica pripravlja analizo kmetijstva na območju Krajinskega parka. To bo omogočilo vpogled v sedanje smernice in razvoj kmetijstva.

V letu 2022 načrtujemo predvsem izvedbene aktivnosti na terenu

V drugem projektne letu načrtujemo izvedbo večine aktivnosti. V začetku leta načrtujemo izvedbo javnega poziva za vključevanje kmetov, upravljavcev zemljišč. Čistili bomo zarast, urejali kale, nadaljevali s spremljanjem vrst in habitatnih tipov, prenavljali Ekomuzej idr. Predvsem izvedbene aktivnosti odstranjevanja zarasti se zaradi morebitne daljše prisotnosti jezer lahko zavlečejo še v zadnje projektne leto, 2023. Z izvajanjem projekta želimo na Občini Pivka oziroma v Krajinskem parku Pivška presihajoča jezera začrtati delo na področju kmetijstva in varstva narave.

Projekt Izboljšanje stanja ohranjenosti vrst in habitatnih tipov Krajinskega parka Pivška presihajoča jezera PIVKA.KRAS.PRESIHA je orodje in finančni vir za nadaljnje korake pri ohranjanju naše kulturne krajine in s tem identitete našega prostora.



DINA Pivka



www.dinapivka.si

DINA | CENTER O VELIKIH ZVEREH DINA PIVKA

Prebivalcem Občine Pivka omogočamo brezplačen ogled. Otroci, mlajši od 12 let, lahko v center vstopajo ob spremstvu odrasle osebe.

Krpanov dom Pivka | Kontakt: 030 644 799, info@dinapivka.si

Urnik

PONEDELJEK: ZAPRTO

TOREK - PETEK: 11.00 - 14.00

SOBOTA/NEDELJA: 10.00 - 16.00

SVET VELIKIH ZVERI NIKOGAR NE PUŠČA RAVNODUŠNEGA

Center o velikih zvereh DINA Pivka, ki smo ga odprli 2. avgusta letos, je do konca oktobra obiskalo več kot 3000 obiskovalcev, med njimi osem osnovnih in ena srednja šola, vrtec in še vsaj toliko skupin drugih obiskovalcev, tudi drugih muzejev oziroma sorodnih ustanov, ki jih zanima uporaba in naše izkušnje s tehnologijami. Te so v slovenskem prostoru očitno precejšnja (muzejska) novost.

Odzivi na razstavišče so zelo dobri. Tisto, česar smo se sprva pravzaprav bali, to je prenos večine informacij, namenjenih obiskovalcem, na nova tehnološka sredstva, se nam zdaj izkazuje kot prednost. Obiskovalci, mali in veliki, so enostavno navdušeni nad VR očali, zverbookom, iskanjem sledi živali na način razširjene resničnosti, očara pa jih tudi ambient čarobnega gozda, pa tudi nekakšnim mini »kinom«, v katerem si za ogled lahko izbiramo filmčke o medvedu, volku in risu kar sami.

Predvsem družine so naše gostje ob koncu tedna, skupine pa med tednom. Razstavišče lahko sprejme največ 25 obiskovalcev naenkrat, zato »avtobus« šolarjev razdelimo v dve skupini. Medtem ko se ena v spremstvu vodnice pogloblja v odkrivanje skrivnosti življenja medvedov, volkov, risov ter težav, ki jih povzročajo ljudem, druga skupina prav to počne v drugem prostoru, le da tu svet velikih zveri spoznava v družbi druge vodnice in skozi različne didaktične igre in naloge, tipa kožuhe, lobanje in

druge kosti, potežka GPS ovratnice volka Slavca, risinje Dine. Program vodenja v Dini kot tudi v delavnici namreč prilagajamo šolskemu programu (triadom) oziroma starosti obiskovalcev.

Tako rekoč iz prve roke zdaj lahko tudi mi potrdimo, da velike zveri nikogar ne puščajo ravnodušnega. In prav to je naš močen potencial za izboljšave in nadgradnjo Centra DINA Pivka.



Dragica Jaksetič



RES DOGODIVŠČINE!

Člani ekipe Dine in KP Pivška presihajoča jezera smo s pomočjo zunanjih strokovnjakov in sodelavcev pripravili in izvedli jesenske počitniške dogodivščine. Zelo smo zadovoljni, da smo s temami, kot so velike zveri, lovec in pes, netopirji ter gozdar pritegnili kopico zvedavih otrok, ki so se, tako menimo, naučili veliko novega in počitniške dni, med njimi enega mrzlega, sivega jesenskega in enega toplega, zlatega jesenskega preživeli v naravi in dobri družbi. Med malimi udeleženci je bila večina tistih, ki so počitnice prišli preživet z drugih koncev Slovenije na Pivško, k starim mamam in nonotom. Med nami pa je bil tudi Robert, s svojo družino »turst« v naših krajih, čigar starši so naključno izvedeli za pivški počitniški program. In kot smo zapisali na spletni strani dinapivka.si, več kot besede povedo slike.



V okviru Centra o velikih zvereh DINA Pivka smo v novembru pripravili jesenski cikel dogodkov. Posvetili smo se zdravljenosti gozda, risom, velikim zverem doma in v Evropi. V decembru napovedujemo še eno izmed predavanj...

četrtek, 2. december, ob 18. uri, dr. MATIJA TURK, Krpanov dom v Pivki

PARSKA GOLOBINA IN PALEOLITSKE RAZISKAVE NA OBROBJU PIVŠKE KOTLINE

Matija Turk je znanstveni sodelavec na Inštitutu za arheologijo ZRC SAZU, kjer se ukvarja z raziskovanjem paleolitika in mezolitika. Je soavtor razstave Najstarejše zgodbe s stičišča svetov, ki je del stalne arheološke razstave v Narodnem muzeju Slovenije. V Centru DINA smo na ogled postavili zob, kanin, in os penis jamskega medveda iz Parske golobine, Matija Turk pa je tudi avtor prispevka o tem paleolitskem najdišču v knjigi Pivka 2020, ki jo je lani izdala Občina Pivka. Parska golobina je eno izmed številnih jamskih paleolitskih najdišč, odkritih na obrobju Pivške kotline. V jami so med arheološkim izkopavanjem na začetku 50-tih let prejšnjega stoletja našli sledove neandertalcev in anatomsko modernih ljudi skupaj s številnimi ostanki živali, ki so na tem območju živele v ledeni dobi. Poleg Parske golobine in izkopavalca profesorja Franca Soleta bo v predavanju predstavljena zgodovina raziskav paleolitskih najdišč v okolici Pivške kotline.



Foto: Arhiv IZA ZRC SAZU

NAŠA PONUDBA IN ZNAMENITOSTI SO PRILJUBLJENE POSTOJANKE

Včasih se premalo zavedamo vrednosti ponudbe in ostalih znamenitosti, ki jih imamo v svoji neposredni bližini. Da je Pivka in njena okolica izjemno privlačna in zanimiva, polna zgodb, dediščine in bogate turistične ponudbe, izkazujejo gostje, ki jo radi obiščejo. Naša okolica kot priljubljena destinacija pa veliko pozornosti pritegne tudi v različnih predstavitvenih oddajah. Nedavno smo na Pivškem gostili oddajo NA LEPŠE in ZLATI KLJUČ. Oddajo Na lepše, ki je vidna in dostopna med arhivom oddaj TV Slovenija 1, je tokrat v Pivko privabil Center o velikih zvereh DINA PIVKA. Posebno doživetje, podprto s številnimi zanimivimi prikazi in interaktivnimi orodji, predvsem pa edinstveno vsebino, ki poudarja pomen ohranjanja velikih zverí in ozavešča o težavah in rešitvah za uspešno sobivanje človeka z velikimi zvermi, v Pivko privablja številne obiskovalce, kar potrjuje dejstvo, da so tovrstni turistično-izobraževalni centri vsekakor priljubljene in pomembne postojanke tako za domačine kot ostale obiskovalce. Nova avtorska oddaja ZLATI KLJUČ, ki razkriva skrivnosti in zanimivosti, naravne znamenitosti, krajevno zgodovino, kulturno in etnološko dediščino, turistično ponudbo, legende in mite slovenskih



krajev, je raziskovala tudi na Pivškem. Snemalna ekipa je obiskala center o velikih zvereh Dina Pivka, dvorec Ravne, Zgonarjevo domačijo, Vaško društvo Suhorje, Turistično kmetijo Pri Andrejevih, Ekomuzej in krajinski park Pivških presihajočih jezer, Camping Plana & Bar66 ter Park vojaške zgodovine Pivka. Posnetek vseh treh delov oddaje si lahko ogledate na kanalu Youtube - Zlati ključ (Pivka).

DKH

PONOSNO VABIMO NA PIVŠKO!

Turistično društvo Pivka glas o bogati turistični ponudbi, ki jo imamo na Pivškem, ponosno ponaša naokrog.

V zadnjem obdobju se je društvo s celovito predstavitvijo vsega, kar ponujamo v naši čudoviti okolici, predstavilo na festivalu Nevladnih organizacij v Postojni, Celjskem sejmu in Festivalu za tretje življenjsko obdobje v Cankarjevem domu.

DKH



5-ZVEZDIČNA KULINARIČNA DOŽIVETJA

RRA Zeleni kras Zadnji je za turistične deležnike v regiji pripravil izobraževalno delavnico na temo organizacije in izvajanja 5-zvezdičnih kulinarčnih doživetij s prikazom primera dobre prakse »izvedbe Skrivne večerje«. Večerja je bila postrežena v zanimivem okolju Parka vojaške zgodovine Pivka, med oklepniki, podmornico in helikopterjem. Delavnica je bila izvedena in sofinancirana iz projekta Razvoj turistične ponudbe v destinaciji Zeleni kras, skrajšano Zeleni kras 5.0, ki ga je RRA uspešno prijavila na Javni razpis za preoblikovanje turistične ponudbe v vodilnih turističnih destinacijah v letih 2020 in 2021 zaradi epidemije COVID-19. Delavnico sta vodili Melinda Rebrek in Andreja Freyer, organizatorici projekta Skrivnih večerij, in izpostavili, kaj vse je pomembno pri organizaciji tovrstnega dogodka, med drugim tudi v luči vseh ukrepov za zaježitev epidemije. Poseben poudarek je treba nameniti izboru jedi in kuharju, ki jedi pripravlja. V primeru Skritih večerij gre za posebno doživetje, kjer gost ne ve, kje bo večerja, niti kaj bo na menuju. V tem delu smo

jim na RRA Zeleni kras postavili izziv, da pripravijo menu, ki bo vključeval jedi, ki so po Slovenski gastronomski piramidi značilne za območje destinacije Zeleni kras. In tako so izvajalci delavnice, skupaj s kuharskim mojstrom Ivom Tomšičem, pripravili zelo zanimiv in bogat menu, ki je vključeval jedi in živila, značilna za našo destinacijo in jih pripravili na vizuelno in okusno sodoben način.



RRA Zeleni kras

ZANIMIVE VRTNICE IZPRED GRAŠČINE RAVNE

Graščina Ravne, ki leži na naslovu Šmihel 3, je v lasti Občine Pivka. Občina pripravlja projekte, ki bi stavbo in okolico na novo vključili v življenje. Graščina je zanimiva sama zase, posebna pa je s široko parkovno zasnovo, v katero je položena. Imeniten je terasasto členjen parter pred graščino, do katerega vodijo kamnite stopnice v osi grajske stavbe. V parku vzhodno in zahodno od graščine so domača in redka tujerodna drevesa, med katerimi je gotovo najmogočnejša ameriška gorska sekvoja. Graščina s parterjem in parkom se s širšo krajino spenja z več drevoredi. Zaradi zaraščanja in slabega upravljanja v preteklosti je ta drevesno-vrtna dediščina že zakrita s samosevno drevenino, a lahko ob primernih ukrepih znova zasije.

Pred graščinskim poslopjem, ki stoji tik ob cesti, je ozka greda, v kateri so nekdanji stanovalci posadili različno trajno cvetje. Med perunikami, jukami, maslenicami, japonsko trdolesko in podobnim cvetijo štiri različne vrtnice. Na pobudo gospe Dragice Jaksetič z Občine Pivka sem si vrtnice v času cvetenja ogledal. Ena izmed njih je po slovenskih vrtovih široko razširjena 'The Queen Elizabeth Rose', druga precej manj pogosta 'Parkdirektor Riggers'. Obe sorti sta prišli v prodajo v petdesetih letih in sta bili, sklepam, pred ravenko graščino posajeni v šestdesetih. Drugi dve vrtnici sta bolj zanimivi in kaže, da sta starejši, morda celo zgodovinski in da izvirata iz časa, ko so bili vrtovi še del blišča zasebne graščine. Vse štiri vrtnice rastejo in cvetijo v zelo skromnih rastnih razmerah, kjer že več let nihče ne skrbi zanje. To pomeni, da gre za trpežne sorte, ki ne potrebujejo škropljenja, da bi ostale žive in cvetive. Kot takšne so vredne pozornosti. Zakaj bi teh sort spet ne sadili na vrtove? Malo zato, ker so trpežne, malo pa zato, ker so del kulturnega izročila kraja.



Cvetje, ki raste po starih vrtovih, je namreč del naše vrtno kulturne. Tudi skozi cvetje prepoznamo kraje kot svoje. V Arboretumu Volčji Potok smo vzeli cepiče dveh neznanih ravenkih sort. V prihodnjih letih bomo cepljenke opazovali in skušali dognati, katerima dvema sortama pripadajo. Če bodo ljudje pokazali zanimanje, jih lahko v Arboretumu Volčji potok v prihodnjih letih tudi razmnožimo. Nekaj sadik ravenkih vrtnic to jesen prevzema Park vojaške zgodovine. Kjer jih bodo posadili, bodo Pivčanom cvetoče na ogled že na začetku poletja.

Če vas ravenke vrtnice zanimajo oziroma bi jih radi tudi sami gojili in opazovali na svojih vrtovih, nam pišite na naslov dragica.jaksetic@pivka.si.

Matjaž Mastnak, Arboretum Volčji Potok

MOBILNA IGRA VITEZOV IZZIV

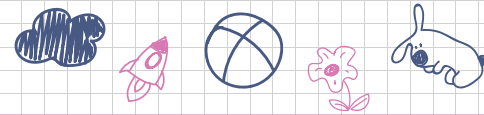
Občina Pivka je v sklopu aktivnosti na projektu Interreg Italia-Slovenija MerlinCV pripravila nov turistični produkt, pustolovsko mobilno igro Vitezov izziv. Gre za atraktivno igrificirano doživetje, ki uporabnikom prek zabavnih pustolovskih nalog omogoči spoznavanje zgodovinskih, kulturnih in naravnih danosti lokalnega pivškega ter širšega območja. Igra poteka prek mobilnih telefonov uporabnikov, lokacijsko pa se veže na kompleks Parka vojaške zgodovine.

Prek napete in zabavne igre z mobilno in AR tehnologijo lahko obiskovalci raziskujejo traso v muzejskem kompleksu in odkrivajo točke, na katerih s pomočjo opazovanja, iznajdljivosti, splošne razgledanosti, sodelovanja in logičnega sklepanja razrešujejo različne naloge vse do končnega cilja. Igra je inovativen avtorski outdoor koncept, narejen na principih escape rooma, lova za zakladom in storytellinga z uporabo digitalnih zemljevidov, AR ugank in AR obraznih učinkov. Ker so aktivnosti Občine Pivka na projektu MerlinCV povezane predvsem z revitalizacijo in vizualizacijo dvorca Ravne ter z njim povezanim Šilentabrom, je tudi osnova omenjene igre vezana na zgodovino dvorca, njegov razvoj in lastnike. Ena od izhodiščnih točk v igri se tako povezuje z maketo Šilentabra, ki je na ogled v Parku; uporabnika



skozi izzive vodi lik Bernardina Ravenskega; zadnji izziv pa igralce popelje v še neznan kotiček, ki spominja na grajsko ječo! Občina Pivka je pri pripravi Vitezovega izziva sodelovala z uveljavljenim podjetjem Enigmarij d.o.o. in seveda ekipo Parka vojaške zgodovine. Igra je tako za vse obiskovalce Parka na voljo brezplačno, priporočamo pa jo predvsem družinam in mladim, ki si z njeno pomočjo muzejske zbirke in razstave ogledajo na drugačen, zabaven in inovativen način.

Ana Čič



TEKMOVANJE ZA ZLATO KUHALNICO

V septembru sta se sedmošolca Ambrož in Ivana udeležila regijskega tekmovanja za Zlato kuhalnico na Srednji šoli v Izoli.

Pripravila sta ješprenovo rižoto s piščančjim mesom in zelenjavo ter sestavljeno solato. Na tekmovanje sta se skrbno pripravljala že na predhodnih vajah v šoli. Naučila sta se pravilne predpriprave sestavin, uporabe pravilnih postopkov priprave živil, priprave jedi za uživanje ter tudi primerne serviranja in dekoracije obroka glede na letni čas. Za pripravo, dekoracijo in serviranje jedi, sta osvojila srebrno priznanje. Čestitke!



BILI SMO FILMSKI USTVARJALCI

Javni sklad RS za kulturne dejavnosti (JSKD) je v teh časih, ko so zaradi epidemioloških razmer omejene možnosti za obisk kulturnih ustanov ter udeležbe na prireditvah, pripravil paket kulturno-umetniških vsebin za osnovne šole.

Iz bogate ponudbe smo na Osnovni šoli Pivka za učence in učenke od 6. do 9. razreda v okviru izvedbe kulturnega dne izbrali delavnico Kako posneti film z mobilnim telefonom. Delavnica je trajala pet šolskih ur za posamezni razred. Učenci so se pod vodstvom mentorice Hanne Szentpéteri najprej pogovorili o poklicih iz filmskega sveta. Nato so se oblikovale manjše skupine, v katerih so učenci in učenke prevzeli posamezne vloge – režiserja/režiserke, snemalca/snemalke ter igralca/igralke. V nadaljevanju so napisali in narisali snemalno knjigo ter pripravili scenarij, po katerem so potem posneli



kratek eno- ali dvominutni film. Filmček so zmontirali in poskrbeli za glasbeno ozadje. Tematika filmov je odražala doživljanje najstniškega sveta. Učenci so pri delu pokazali veliko mero ustvarjalnosti in pridobili zanimivo umetniško izkušnjo.

ZNAK KAKOVOSTI ETWINNING

Erasmus+ projekt Numeracy and Literacy through Coding and Robotics, v katerem je Osnovna šola Pivka sodelovala s šolami iz Malte, Portugalske in Italije, je pridobil eTwinning Znak kakovosti. V eTwinningu je bil ustvarjen z namenom, da učiteljem in posredno učencem omogoči, da pridobijo nova znanja o digitalni pismenosti. V spletni učilnici je potekala zelo dobra komunikacija med projektnimi partnerji,

usklajeno delo vseh sodelujočih je bistveno prispevalo k doseganju izmenjave na daljavo in sodelovalnega dela. Projekt odlikuje zelo dobro organizirana spletna učilnica, ki omogoča dober vpogled v potek projektnih aktivnosti. Uporabljena IKT orodja so bila namenjena ciljni skupini projekta, za učence od 1. do 5. razreda.

OBELEŽITEV DNEVA SLOVENSKEGA ŠPORTA

23. septembra, na dan slovenskega športa, je štela čisto vsaka oblika telesne dejavnosti! To je bil torej dan, ob katerem smo s telesno dejavnostjo izrazili svoj odnos do športnega udejstvovanja, ki ima številne pozitivne učinke: krepi zdravje, vzgaja, spodbuja pozitivne vrednote in nas povezuje.



INVESTICIJE V OŠ KOŠANA

V vrtcu Košana, ki deluje pod okriljem Osnovne šole Košana, smo se v letošnjem šolskem letu razveselili nekaterih novosti. Prišlo je do obnove ene od igralnic, ki so se je otroci skupine Žogice z vzgojiteljico Tino nadvse razveselili. Sedaj so se že navadili na otroški kavč, kuhinjski in knjižni kotiček ter druge igrače in elemente v njej. Malce kasneje je prišlo še do drugih sprememb, in sicer postavitve markiz na zunanji strani stene vrtca. Otroci vseh igralnic so imeli priložnost opazovati delavce med delom, pri čemer so zelo uživali. Razložili smo jim, da bodo markize poskrbele za senco v vročih sončnih dneh. Na zunanji strani igralnic pa je kasneje prišlo še do ene novosti, in sicer postavitve tlaka. Tega so delavci postavljali več dni, otroci pa so skozi okna in vrata radovedno opazovali tudi njih in stroje, ki so jih uporabljali. Z novim tlakom se bodo otroci lahko šli brezskrbno igrati na igrišče kar iz svoje igralnice in jim ne bo potrebno delati dodatne poti skozi garderobo.

Med jesenskimi počitnicami so potekala tudi zadnja dela brušenja in lakiranja dotrajanega parketa v osnovni šoli, ki so potekala v učilnici za 2. razred Osnovne šole Košana. V prvem tednu novembra pa so se kuharice razveselile tudi novega pomivalnega stroja po kar dvanajstih letih uporabe starega.

Otroci in strokovni delavci vrtca in šole smo hvaležni vsem, ki so pripomogli pri financiranju in postavitvi novosti. Še



posebej se zahvaljujemo staršu otroka našega vrtca za donacijo, ki je pripomogla k postavitvi markiz v vrtcu. Za vse prenovitve in investicije se prav tako zahvaljujemo Občini Pivka ter ravnateljici naše šole in vrtca, gospe Nevi Brce, ki je prisluhnila željam zaposlenih in organizirala prenovo šole in vrtca. Prepričani smo, da bo le-ta pripomogla k še bolj kakovostnemu poteku pedagoškega procesa v našem vrtcu.

Tina Mahnič

ZBIRAMO ZAMAŠKE



ZA DEČKA URBANA, KI POTREBUJE GENSKO TERAPIJO

Za Urbana, da se bo ponovno rodil v življenje besed, korakov in razigranih otroških dni.

POMEMBNO!

ZBIRAMO SAMO ZAMAŠKE ŽIVILSKIH ARTIKLOV!

HVALA ZA PRISPEVEK ❤️



Vsak zamašek šteje!

EVAKUACIJSKA VAJA

V oktobru smo v sodelovanju z gasilci PGD Košana v okviru meseca požarne varnosti izvedli vajo evakuacije. Namen takšne vaje je predvsem ta, da se podrobneje seznanimo s pravilnimi ukrepi v primeru potresa, požara ali druge nevarnosti, da se naučimo brati evakuacijski načrt v neki stavbi ter da preizkusimo organizacijsko in tehnično pripravljenost za varno in hitro zapustitev zgradbe ob morebitnih izrednih razmerah ter da ugotovimo, kaj je potrebno še izboljšati, da bi bila morebitna evakuacija šole čim bolj varna in učinkovita.

Tokrat je bil na šoli potres in zagorelo je v prostorih telovadnice. Po klicu na 112 in alarmu na šoli smo vsi prisotni na šoli in vrtcu mirno zapustili učilnice in igralnice ter se zbrali na zbirni točki za šolo na nogometnem igrišču. Domači gasilci so kraj nesreče hitro zavarovali in pregledali, da smo se kmalu lahko spet vrnili v šolske in vrtčevske prostore. Preden smo se vrnili v šolo, pa so nam



z vodnim curkom pričarali mavrico. Gasilkam in gasilcem PGD Košana s poveljnikom Danijelom Boštjančičem se iskreno zahvaljujemo za uspešno izpeljano vajo evakuacije.

V mesecu požarne varnosti pa so drugošolci sestavili tudi zgodbico Gasilski sloni. To so poslali po pošti gasilcem v zahvalo za njihov trud in nesebično pomoč pri različnih nesrečah. Res, v imenu celega kolektiva in učencev celotne šole ter otrok iz vrtca res iskrena HVALA!

KO STARŠI, ŠOLA IN UČENCI ZDRUŽIJO MOČI, NASTANE ... MARIKAJ

Že nekaj let je živela ideja, da bi k izdelavi vrtnih miz, klopi in kakšnega preprostega igrala za naše učence, povabili kar njihove starše. V sklopu letošnjega projekta Reciklatorij smo v oktobru idejo realizirali. Tokrat smo k »recikliranju« palet povabili učence in starše prve triade, kasneje pa bodo prišli na vrsto tudi drugi učenci.

Z dopisom smo povabili starše k sodelovanju in bili prijetno presenečeni nad velikim odzivom. Starši so izrazili pripravljenost, da s sabo prinesejo orodje in prispevajo palete. V zraku je bilo čutiti pozitivno naravnost, kar nam je vsem dalo še dodaten zagon. Mentorice Katja, Urška in Mojca smo zbirale ideje in priskrbele nekaj potrebnega materiala. Učenci pa so itak vedno za, zato so se akcije iskreno veselili!



Razdeljeni smo bili v 3 skupine, vsak razred posebej. Starši so s seboj prinesli tako rekoč vse, celo vijake in deske za tobogan. Tudi učenci so pomagali po svojih najboljših močeh, prenašali palete, jih brusili in barvali že narejene mize in klopi. Vsaka skupina je uspela uresničiti zastavljene cilje in v treh urah uspeli

izdelati 2 kompleta vrtnih miz s klopmi in preprosto igralo. Le pobarvati nismo uspeli do konca. To bodo storili učenci v času PB. Igralo so učenci takoj preizkusili in bili nad njim navdušeni. Še toliko bolj, ker so pomagali pri delu. Pravzaprav so se učenci učili razvijati idejo, načrtovati in to realizirati. Naučili so se, da imajo moč in si lahko sami uresničijo želje. Da imajo starše, ki jih pri tem podpirajo in jim pomagajo. Predvsem pa so se naučili, da z združenimi močmi zmoremo narediti več, bolje in hitreje.

OŠ Košana

TUDI MLADI SO INOVATIVNI IN PODJETNI

Mrežni podjetniški inkubator Perspektiva po celi regiji izvaja podporne aktivnosti za šole, usmerjene v spodbujanje ustvarjalnosti, podjetnosti in inovativnosti mladih. S finančno podporo Javne agencije SPIRIT Slovenija in Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo ter našo vsebinsko podporo, je v septembru, OŠ Košana organizirala prvi podjetniški start up vikend, na katerem je sodelovalo 34 učencev šestih, sedmih in osmih razredov OŠ Pivka in OŠ Košana.

Pod vodstvom mentorice Urše Žorž je v ekipah nastalo devet poslovnih modelov, ki so navdušili vse prisotne. Strokovna komisija je spremljala njihov razvoj in predstavitev ter se med uspešnimi idejami težko odločila za zmagovalce:

- **Za naj idejo: Elektronski mešalček (OŠ Košana)**
- **Za naj pitch: Masažni nahrbtnik (OŠ Pivka)**
- **Za najboljšo družbeno koristno idejo: Pametni smetnjak (OŠ Košana)**

Vse zmagovalne ekipe se bodo udeležile regijskega tekmovanja. Prav vsi pa imajo možnost razvijati svoje ideje naprej preko različnih programov, ki jih ponuja naš Podjetniški inkubator Perspektiva.

Uspešni podjetniški start up vikendi so v jesenskem obdobju izvedli še na OŠ Knežak, OŠ Rakek ter Šolskem centru Postojna (za dijake in študente ter osnovnošolce – OŠ Antona Globočnika, Miroslava Vilharja, Prestranek). Skupaj je sodelovalo 121 osnovnošolcev ter 28 dijakov in študentov.



Veseli nas navdušenje, ki ga za področje podjetništva izkazujejo mladi, obenem pa gre velika pohvala predvsem učiteljem ter vodstvom šol, ki zaznavajo vsebine kot uporabne in smiselne, pri tem aktivno sodelujejo ter se odzivajo na skupne priložnosti, ki jih na področju podjetništva lahko namenimo mladim.

»Na ravni inkubatorja smo pozitivno presenečani nad izjemnim odzivom osnovnošolcev, še bolj pa presenečajo ideje, ki so jih na start up vikendu in v okviru ZUIP aktivnosti razvijali. Sodeč po idejah, pripravljenosti za nadaljnje delo in raziskovanje, imamo tudi na ravni regije velik potencial razvoja podjetništva med prihodnjimi generacijami, na nas pa je, da mladim pomagamo vstopiti na pot podjetništva čim bolj suvereno, ciljno in odločno. S strani inkubatorja se zelo trudimo, da vključujemo različne mentorje v začetne aktivnosti razvoja idej (start up in ZUIP), v nadaljevanju razvoja idej pa jih bomo aktivno podprli tudi z mentoriranjem. Izpostaviti moramo, da so zelo zaslužni za vključitev mladih tudi učitelji in vodstva šol, ki so učence in dijake aktivno spodbudili k vključitvi.« **Dolores Keš, vodja programov za mlade, Mrežni podjetniški inkubator Perspektiva**

Mrežni podjetniški inkubator Perspektiva



DAN, KO LAHKO ULICA POSTANE IGRIŠČE

V okviru letošnjega Evropskega tedna mobilnosti ob dnevu brez avtomobila sta osnovni šoli Pivka in Košana izvedli različne aktivnosti. Glede na pretekla leta in razigranost ter veselo vzdušje so tudi letos priložnostno zaprli ceste okrog osnovnih šol in jih za en dan spremenili v igrišče - cestišče, kjer so otroci s pomočjo učiteljev ustvarjali res prave umetnije. Okolica šole brez avtomobilov in samostojna pot otrok v šolo je zelo pomembno sporočilo, ki ga lahko starši damo vsak dan in ne samo enkrat na leto. Otrok bo s tem pridobil občutek odgovornosti do okolja in razvoj lastne kompetence samostojnosti. Naša odgovornost in dolžnost je zato otroku pustiti to izkušnjo doživeti.

OŠ Pivka, OŠ Košana



KULTURNA DEDIŠČINA STARIH ČASOV

V času jesenskih počitnic je mladinska sekcija Društva za krajevno zgodovino in kulturo Lipa Pivka v Zagorju na »Štavarjevem ranču«, kot ga je sam poimenoval, organizirala delavnico na temo kulturne dediščine naših krajev. Edo Štavar je prijazno sprejel udeležence delavnice in jim pripovedoval svoje zgodbe iz otroštva in mladosti. Ob dobro ohranjenem gozdarskem vozu je opisal, kako se je nekoč delalo v gozdu. Voz je naredil njegov oče, Edo pa ga je ohranil in opremil z vsemi pripravami in pripomočki, ki so bili potrebni za enotedensko gozdarjenje.

Najprej je opisal, kako so živeli ljudje v preteklosti pred približno 100 leti. V Zagorju so bili prebivalci večinoma kmetijsko gozdarsko usmerjeni. Velike družine in revščina je ljudi prisilila v trdo delo. Sekanje in spravilo lesa je bila pomembna panoga za dodatni zaslužek, bilo pa je zelo težko delo. Pripravljali so les za prodajo in drva za kurjavo. Vse delo so opravljali ročno z žagami in sekirami, težke tovore pa so iz javorniških in snežniških gozdov vlečili do gozdnih cest s konji. Za to delo so potrebovali prav posebna orodja in vozove. Edo je povedal, da je že kot 11-leten fantič hodil z očetom v gozd za ves teden. Takrat pač ni šel v šolo. Sicer pa je bilo takrat v šolah precej drugače, učitelji so bili strogi, zato so otroci raje delali kot se učili.

Ducat (dvanajst) otrok je na delavnici spoznalo veliko izrazov za orodja, ki jih še danes starejši poznajo v narečni obliki, besede pa se izgubljajo, ker se jih ne uporablja več. Voz je moral imeti opremo za delo z lesom, capine za vlečenje, žage, sekire, kljuke, ketne – verige za pripenjanje hlodov, pokrč, da so stisnili hlode, ridof, ročico, ki je držala hlode, suro, ki je povezovala voz in seveda trogarje, to so bili nosilci žlajfov – zavor. Opremljeni pa so bili tudi za preživetje, saj so si morali skuhati hrano. Ni smela manjkati barigla – posoda za vodo, štenjak – vedro za napajanje konj, gaveta – lonec, iz katerega so jedli, in kotlič. Zraven je bil tudi ruzak – nahrbtnik za malico. Farau – petrolejka je služila kot svetilo. Tudi za konje so imeli kanistro, kjer so bile



Foto: Bor Šajn

obvezno shranjene podkve in žebliji, če je bilo treba konja v gozdu podkovati. Imeli so tudi žajglo – bič za priganjanje konj. Danes je delo v gozdu veliko lažje, saj imajo gozdarji sodobne traktorje in motorne žage. Dela nekoč in danes ni mogoče primerjati.

V drugem delu delavnice so spoznali nekaj domačih hišnih predmetov, ki so bili značilni za pretekle čase: železna naprava za kodranje las, litoželezni likalniki, lončena posoda, star mlinček za kavo, doma narejene žlice in vilice, aluminijasta posoda, kozarci, frakl za žganje, pa tudi nabožni predmeti kot kropilnik za »žegnano vodo«, okras za na steno – hišni blagoslov ...

Za lep zaključek etnološko bogate delavnice pa so imeli otroci priložnost kaj narisati in jahati konjička. Vsak udeleženec je namreč dobil risalni blok in barvice.

Cilj delavnice, kako osveščati mlade o pomenu ohranjanja hišnih izročil in kulturne in tehnične dediščine, je bil tako uspešno uresničen. Ohranjanje spominov preteklosti je pomemben del vzgoje mladih generacij, lahko bi rekli domovinske vzgoje. Fotografije voza in starih predmetov, njihov avtor je Bor Šajn, bo društvo posebej predstavilo v krajši publikaciji in jih posredovalo osnovnima šolama v občini.

Irena Margon

JEZIKOVNI KOTIČEK - PRAZNIKI

Pozdravljeni vsi, smo že pri koncu starega leta, namreč. Bilo je še eno, malo nenavadno leto, polno presenečenj, tudi zapletov, nekaj zaradi Covida-19, nekaj zaradi nas samih, nekaj pa kar tako, ker ne more iti vse gladko. Pa saj nam ni slabo, le potrpeti znamo vse manj, saj bi hoteli imeti vse naenkrat, mnogo ugodja pa čim manj dela. To pa prepogosto ne more biti uresničeno. Ampak veselimo se praznikov pred nami! Kaj je praznik? Nakupovanje, hitenje od trgovine do trgovine? Se znamo ustaviti in v družini, s prijatelji ali sami veseliti praznikov? Poskusimo letos!

Naj se tokrat obrnem na to, kako zapisujemo praznike. V Slovarju slovenskega knjižnega jezika ima beseda praznik takle pomen: **praznik pomeni dan, ko se navadno ne dela, posvečen je kakemu pomembnemu**

dogodku ali spominu nanj. Kmalu bomo praznovali in pred nami so pomembni prazniki. Tudi voščili si bomo, sicer si pišemo vse manj, ker smo prepričani, da za tako opravilo pa res ni več časa. Pa vendar se še kdo najde, ki piše. Slovenski pravopis nas uči, da se imena praznikov piše z malo začetnico. Naštejmo prihajajoče praznike in jih poskušajmo pravilno pisati: **advent, božič, novo leto, silvestrovo, sveti trije kralji.** Voščimo si vesel **božič in srečno novo leto.** Najpogostejše je naše voščilo tako preprosto, lahko pa seveda napišemo voščilo po svoje in ga obogatimo z lastnimi mislimi. 26. decembra pa bomo že 31-ič praznovali naš državni praznik - **dan samostojnosti in enotnosti.** Prav kmalu bo na vrsti tudi **slovenski kulturni praznik!** Praznikov bo veliko, veselo jih praznujmo!

Irena Margon

JESENSKO DOGAJANJE V VGC



Žal je tudi letošnja jesen obarvana s korona virusom in zaščitnimi ukrepi, ki jih življenje povezano z virusom nosi s seboj. Kljub temu smo na VGC-ju Krpanov dom Pivka še kako dejavni.

Tako smo v sklopu reciklažnih delavnic Destilator pod vodstvom Maje Modrijan v delavnici **Knjigovezništvo** naredili svojo knjigo. Delavnica je bila tretja v sklopu ozaveščanja in učenja za trajnostni razvoj. Povezali smo že ustvarjene izdelke iz prejšnjih dveh delavnic (doma narejen papir in otisk rastlin na blago) in vse udeležence naučili, kako ustvariti beležko, ki lahko služi tudi kot dragoceno darilo.

Tudi letos smo najmlajše in njihove starše razveselili s postavitvijo razstave **Ko zgodbe oživijo** v Knjižnici Pivka. S kvačkaniimi igračami smo oživeli kar nekaj literarnih



junakov slikanic, ki so bili mesec dni vsem na ogled. Letošnjo otvoritev razstave so popestrili recitali članov Bralnega krožka, ki deluje v okviru Društva upokojencev Pivka. Zahvaljujemo se knjižničarki Dadi, da nam vsako leto na ta način omogoči predstavitev naših izdelkov.

Oktober in november sta minila v duhu **Digitalnega opismenjevanja**. V prvi delavnici smo se seznanili s pomenom digitalnega potrdila in kaj vse nam omogoča. Naučili smo se, kako ga pridobimo in uporabljamo. S člani DU Pivka smo izvedli dve delavnici na temo e-zdravja. Ogledali smo si spletne strani ZD Postojna, Pivka in Ilirska Bistrica. Seznanili smo se z Zvem aplikacijo in se naučili naročati k zdravniku s pomočjo računalnika.

V decembru so otroci vabljeni na delavnico: MALI MOJSTER PEKE – četrtek 9.12.2021 ob 17.00
Skupaj bomo spekli najboljše cookie s čokoladnimi mrvicami, ki nam bodo posladkali decembrske večere. Število udeležencev je omejeno, zato prosimo za prijave. Delavnica se bo odvijala pod vsemi ukrepi predpisanimi s strani NIJZ.

Srečujemo se v prostorih VGC-ja na Kolodvorski 2, v bivšem baru Cure. Naš cilj je, da se družimo, nasmejemo, izmenjamo novice in napolnimo z dobro voljo. V kolikor še kaj naredimo ali se kaj novega naučimo, je naše veselje še večje. Veseli smo vsakega novega obraza, ki se nam pridruži in z nami podeli svoja znanja in zanimanja.

Spremljajte nas med dogodki na spletni strani občine Pivka, spletni strani www.tockemoci.si in facebook strani Ljudske univerze Ilirska Bistrica.

Dosegljivi smo na:
714 50 22 ali
vgc.ilbistrica@gmail.com

Romana Morano
Strokovna delavka v VGC Točka moči Pivka

LJUDSKA UNIVERZA POSTOJNA

TUKAJ SMO ZA VAS!

VSAK DELOVNI DAN OD 8. DO 16. URE

INFORMACIJE IN PRIJAVA:
lu-postojna@zavod-znanje.si,
05/721 12 80

SVETOVALNO SREDIŠČE

Si želite napredek v svoji poklicni karieri, želite poiskati primerno službo ali pridobiti nova znanja, veščine in spretnosti? Brezplačno, zanesljivo in strokovno smo vam na voljo za svetovanje.

SREDIŠČE ZA SAMOSTOJNO UČENJE

Se pripravljate na izpit? Potrebujete dodatno znanje za uporabo spletnih aplikacij ali pametnega telefona? Bi radi izboljšali svoje znanje slovenščine ali katerega drugega predmeta?

OCENJEVANJE SPRETNOSTI

Smo vaša lokalna SVOS točka, kjer lahko s pomočjo spletnega vprašalnika ocenite svoje spretnosti. Skozi praktična vprašanja in naloge vprašalnika dobite vpogled v svoje spretnosti znotraj domačega okolja, kariere, zdravega življenja, poklicnih interesov... Spretnosti ocenite preko spleta (doma), pojasnilo rezultatov pa prejmete takoj in so samo vaši.

CENTER ZA RAZVOJ KADROV KORAK

Nudimo kakovostno in predvsem celovito podporo pri razvoju kadrov. S svojo strokovnostjo in inovativnimi andragoškim pristopi smo suveren partner v podjetjih, ki se zavzemajo in izražajo skrb za razvoj svojih zaposlenih.

KŠOPP BO BRUC

ŠOTOR PRED PTC PRIMORKA

PETEK 3. 12.

OB 21:00



MAMBO KINGS

PIVO IN ČEVAPI

DJ KRMPY

KŠOPP-OV PIKNIK



Z ANSAMBLOM BISERI

DJ KRMPY

ŠOTOR PRED PTC PRIMORKA

SOBOTA 4. 12.

OB 16:00



ŠKIS KŠI

RAZSTAVA FOTOGRAFIJ PROJEKTA »S KNJIGO NA POTI«

Mladinska sekcija Društva za krajevno zgodovino in kulturo Lipa Pivka je v poletnem času razpisala foto natečaj na temo »S knjigo na pot«. Projekt so namenili mladim v občini Pivka v okviru razpisa občine Pivka za sofinanciranje mladinskih projektov. Vsi občani so bili obveščeni preko spletne občinske strani in z vabilom v Pivškem listu, še posebej so bili povabljeni k sodelovanju mladi iz društev mladih v Občini Pivka, saj je bil natečaj namenjen prav njim. Odziv je bil maloštevilen, vendar so na koncu uspeli pripraviti prijetno in vsebinsko bogato razstavo, ki je postavljena v čitalnici knjižnice Pivka. Razstava je lep primer medgeneracijskega sodelovanja, saj so se odzvali tudi odrasli. Zaradi razmer v zvezi z epidemijo so fotografije razstavili brez posebne javne prireditve. Predstavnik mladinske sekcije Bor Šajn se zahvaljuje vsem, ki so sodelovali z avtorskimi fotografijami, pomagali pri postavitvi razstave, še posebej Simonu Avscu za svetovanje in strokovno pomoč. Razstavo si lahko ogledate v času, ko je knjižnica odprta, seveda ob upoštevanju PCT pogojev.

Irena Margon

PROJEKT MTB PARK OSOJNICA PRED ZAKLJUČKOM



Mladi za Pivko in podsekcija MTB park Osojnica se približujejo zaključku ureditve kolesarske proge pod Osojnico.

Vodja akcije in pobudnik projekta parka pod Osojnico Šavor Alen se zahvaljuje vsem prostovoljcem, ki ste svoj čas namenili za ureditev približno 700 m dolge kolesarske poti. Pot poteka po presahlem hudourniškem kanalu, ki je zadnjih nekaj desetletij služil kot priložnostna luknja za odvoz odpadnega materiala.

Mladi so s pomočjo Občine Pivka kanal očistili ter z dodatnimi sredstvi očistili deponijo odpadkov, uredili progo, zgradili lopo za spravilo orodja. Za pomoč pri ureditvi proge je sodelovalo mednarodno priznано podjetje Batt Crew iz Ljubljane.

Z njihovo pomočjo se je uredilo še dodatne zavoje in s tem bo proga pripravljena za profesionalno uporabo in organizacijo športnih kolesarskih tekmovanj. Proga je za zunanje obiskovalce še vedno zaprta, saj čaka na uradno odprtje.

Mladi za Pivko

TUDI JAZ BOM GASILEC!

Oktober je mesec požarne varnosti in letošnjega smo v Prostovoljnem gasilskem društvu Palčje obeležili s posebnim dogodkom, namenjenim našim najmlajšim. Za mlade bodoče gasilce iz vasi Palčje in Juršče smo pripravili prikazno gasilsko vajo. Izkušeni operativni gasilci PGD Palčje so nadobudnežem predstavili gasilsko tehniko, vozila in zaščitno opremo, katero uporabljajo na intervencijah. Podrobno so jim razložili ukrepanje ob požarih, ki so na našem področju najbolj pogosti; med drugim so jim prikazali gasilsko tehniko za gašenje dimniških požarov, požarov v naravi in požarov, kjer je nevarnost sproščanja nevarnih snovi.

Mladi gasilci so se seveda lahko tudi sami preizkusili v gašenju travniškega »požara« in uporabi gasilnega aparata na prah ob primeru vžiga vnetljivih tekočin. Sledil je še prikaz gašenja požara gorečih nevarnih tekočin s peno.



Foto: Bor Šajn

Kljub mrzlemu in vetrovnemu vremenu se je dogodka udeležilo veliko otrok, mladine in njihovih staršev. Vsi skupaj smo bili z izvedbo in pridobljenimi novimi izkušnjami zelo zadovoljni.

Primož Rebec, predsednik PGD Palčje

VAJA SITOR 2021

Konec oktobra, v sklopu meseca požarne varnosti, je prostovoljno gasilsko društvo Pivka izvedlo gasilsko vajo na podjetju Sitor. Predpostavka vaje je bila, da je prišlo do delovne nesreče in požara v podjetju Sitor d.o.o. v Pivki. Gasilci so ob prihodu na kraj dogodka zavarovali območje, postavili sprejemno in poveljniško mesto in takoj pričeli z gašenjem in reševanjem. Napadalci so z dihalnimi aparati vstopili v objekt ter začeli z iskanjem pogrešanih delavcev in gašenjem požara. Poškodovane osebe so bile prenesene na varno in predane v oskrbo reševalcem. S pomočjo avto lestve pa se je iz strehe rešilo ujetu osebo in gasilo požar ostrejša. Poleg prostovoljcev PGD Pivka so se vaje udeležili še gasilci PGD Postojna in Il. Bistrica ter PGD Podgrad. Namen vaje je preveriti



usposobljenost v primeru nesreče v industriji, gašenje in reševanje v sodelovanju več enot in reševanje z avto lestvijo.

PGD Pivka

POBRATENJE PGD KOŠANA IN DVD BOKA IZ TIVATA

V oktobru sta predsednik Prostovoljnega gasilskega društva Košana Danijel Boštjančič in predsednik Tripo Odžič iz DVD (Dobrovoljnog vatrogasnog društva) »Boka« v Tivatu podpisala izjavo o pobratenju. Podpisu so prisostvovali župan Občine Pivka Robert Smrdelj, župan Tivata Željko Komnenović, predstavnik Direktorata za zaščito in reševanje Ministrstva za notranje zadeve Črne gore Lidija Petrone – Kolar in direktor Parka vojaške zgodovine Janko Boštjančič.

Povezovanje med organizacijama se je začelo že septembra, ko so gasilci PGD Košana članom društva »Boka« iz Črne gore predali opremljeno gasilsko vozilo TAM 125 T10. Pobratenje društev torej predstavlja naslednji korak pri gradnji tesnega sodelovanja in prijateljskega povezovanja med občinama. Stične točke Pivke in Tivata namreč presegajo področje gasilstva – skupna jima je tudi vojaška tradicija, na področju katere je sodelovanje med Črno goro in Slovenijo vzpostavljeno že od leta 2011, ko je prav iz Tivata v Park vojaške zgodovine prispela podmornica P-913 Zeta. Srečanje obeh delegacij se zato ni zaključilo s pobratenjem, ampak



se je nadaljevalo z obiskom Muzeja pomorske dediščine in ogledom podmornice P-821 Heroj, kjer se je zbranim pridružil tudi slovenski vojaški ataše v Črni gori kapitan Boris Geršak. Obisk Tivata je bil tako več kot uspešen, saj je pobratenju že sledilo kovanje novih skupnih načrtov in projektov.

Občina Pivka

ČESTITKE NOVIM BOLNIČARJEM

V oktobru se je v Pivki zaključilo usposabljanje I. skupine bolničarjev. V skladu z novim Programom temeljnega usposabljanja članov in pripadnikov enot za prvo pomoč za bolničarja prve pomoči so uspešno opravili izpit člani in članice PGD Pivka in PGD Košana: Maks Slavec, Tomaž Želko, Matjaž Mankuč, Nik Slavec, Mitja Železnik, Andraž Požar, Nika Samsa, Aljaž Božič in Blaž Morel in tako pridobili osnovno znanja in veščine, ki jih potrebujejo za samostojno dajanje prve pomoči in sodelovanje v enotah prve pomoči.

Z usposabljanjem po tem programu so udeleženci pridobili naziv bolničarja oziroma osnovno strokovno znanje, spretnosti in veščine, ki jih potrebujejo za dajanje prve pomoči, to je za kakovostno zdravstveno oskrbo poškodovanih in nenadno obolelih v vsakdanjih in izrednih razmerah. To je prva skupina, ki je opravila prenovljen in skrajšan program, za ohranitev naziva pa ga bodo morali obnavljati oziroma vsakih pet let opraviti predpisano dopolnilno usposabljanje za bolničarja. Kandidati so kljub zmanjšanju števila ur izkazali izvrstno



znanje, ki ga bodo z dodatnimi vajami in aktivnostmi le še krepili in nadgrajevali. Pri izpitu so sodelovali kot poškodovanci tudi naši dolgoletni bolničarji - člani ekip prve pomoči RKS OZ Postojna - Pivka. Izobraževanje je izvedlo RKS OZ Postojna- Pivka, financirala pa Občina Pivka. Druga skupina je z usposabljanjem že začela v novembru.

Občina Pivka

DOBRODELNI ZA ŽIVALI

Ob svetovnem dnevu živali je Turistično društvo Pivka tudi letos izvedlo dobrodelno akcijo zbiranja hrane, igrač, odev in drugih potrebščin za domače živali, ki nimajo doma. Da so živali res nepogrešljiv del vsakdana marsikoga, saj so le-te iskrene, prijetne in sočutne, izkazuje letošnji odziv vseh sodelujočih. Zbranih 79 kilogramov hrane za muce, 68 kilogramov hrane za pse, številne mehke posteljice, dekice, igračke in drugi pripomočki so namreč dobrodošla pomoč vsem tistim, ki v Društvu za zaščito živali Postojna srčno skrbijo za živali, ki še nimajo pravega doma. Turistično društvo se ob tej priložnosti zahvaljuje vsem, ki ste darovali.

DKH



Foto: TD Pivka

ROŽNATI OKTOBER – OPOMIN V SKRBI ZA ZDRAVJE

Združenje Europa Donna Slovenija je tudi letošnji oktober odela v rožnato. Mednarodni mesec osveščanja o raku dojke so obeležili z različnimi dejavnostmi in dogodki, predvsem pa je bilo ključno opozarjanje na pomen zdravega načina življenja, zgodnje odkrivanje bolezni in odgovornost do svojega zdravja.

Letošnje aktivnosti so potekale pod sloganom "Bodi in ostani zdrava!", s katerim so vsi pobudniki akcije poudarjali, da lahko sami veliko naredimo za svoje zdravje s preprostimi odločitvami za zdrav življenjski slog. Rožnati oktober so članice združenja iz Pivke in Postojne obeležile tudi v središču Pivke. V roza pletenine so bila simbolično ovita drevesa pred občinsko stavbo in pred Krpanovim domom v Pivki. Prizadevanja



sta podprla tudi župan Robert Smrdelj in podžupan Boris Rebec, ki sta aktivistkam izrekla vse spoštovanje in zahvalo za poslanstvo, ki ga širijo med občane.

Foto: Občina Pivka

DKH

MESEC PREPREČEVANJA ZASVOJENOSTI

Mesec november je mesec preprečevanja zasvojenosti. Zasvojeni nismo le s kemičnimi snovmi, kot so droge, alkohol, tobak, ampak tudi s komunikacijskimi tehnologijami, delom, spolnostjo ipd. Tudi v Društvu Projekt Človek, katerega delovanje se sofinancira iz sredstev Občine Pivka, v okviru meseca preprečevanja zasvojenosti organiziramo različne aktivnosti o katerih si lahko več preberete na naši e-strani: www.projektclovek.si ali FB profilu. Prvo v nizu dogodkov tega meseca je bilo predavanje vodje Terapevtske skupnosti Društva Projekt Človek Dore Pal z naslovom »Vzgoja otrok v digitalni dobi«, ki se je odvijalo v postojnski knjižnici.

Predavateljica je v svojem predavanju spregovorila o tem, kako so otroci in mladostniki v sodobnem svetu izpostavljeni številnim vplivom; tistim, zaradi katerih se že zgodaj pojavljajo zametki zasvojenosti, kot tudi vsem možnostim, ki nudijo zdravo odraščanje. Novodobne tehnologije,



hitenje, pomanjkanje časa, vrednot in velikokrat neosebni odnosi niso najboljše popotnica današnji mladini. Poskušala je odgovoriti na vprašanja: Kako vzgajati v tem turbulentnem času? Na kaj biti kot starš pozoren? Kam se obrniti po podporo, če čutimo vzgojno nemoč ali opazimo, da otrok drsi v zasvojenost? Predavateljica je tudi z vidika dela v Društvu Projekt Človek prikazala, katere so pasti odraščanja in kako lahko starši, šola in družba pomagajo graditi zdrav in prijeten svet, tako zase kot za otroke, in tako znižujejo možnosti za razvoj zasvojenosti.

Helena Boštjančič Škrli

10 LET REGIJSKE VARNE HIŠE KRAS

V Regijski varni hiši Kras, javnem socialnovarstvenem programu Centra za socialno delo Južna Primorska, Enota Sežana, smo v 10 letih pomagali 143 ženskam in 135 otrokom.

Regijska varna hiša Kras je zadnja varna hiša, ki je bila v Sloveniji ustanovljena za zaščito žensk in otrok, žrtev nasilja v družini. Za vzpostavitev delovanja varne hiše je bilo potrebno veliko prizadevanja številnih posameznikov in organizacij. Poleg sredstev s strani Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je za vzpostavitev in delovanje programa ključna podpora s strani 14 občin, tudi Občine Pivka.

S pomočjo donacij številnih posameznikov in podjetij sta bili sprva opremljeni dve sobi, nato pa postopno cela hiša, katere lastnik je Komunalno stanovanjsko podjetje d.d. Sežana. Prav donacije omogočajo, da je varna hiša prijeten začasen dom, ki lahko hkrati sprejme 7 žensk in 13 otrok. Na praznovanju 10. obletnice Regijske varne hiše Kras je župan Občine Sežana v imenu vseh občin, sofinancerk programa, slikovito povedal, da je z varno hišo podobno kot z gasilci. Želimo si, da so dobro opremljeni, učinkoviti in strokovni, a hkrati upamo, da njihove pomoči ne bomo nikoli potrebovali.

Zgodba vsake ženske, ki pride v varno hišo zaradi nasilja v družini, je edinstvena, hkrati pa so si med seboj podobne. Poiskati pomoč je težko, zaradi občutkov strahu, sramu, zaradi groženj, da bo ženska ostala brez otrok, zaradi



prepričanja, da mora družina ostati skupaj, včasih tudi zaradi pomanjkanja pravih informacij o oblikah pomoči. Povzročitelji nasilja so še vedno v največji meri partnerji, v zadnjih letih pa v varno hišo prihaja vse več žensk, ki se umaknejo od doma zaradi nasilja svojih odraslih otrok. Nasilje za stenami doma se dogaja ženskam vseh starosti ne glede na izobrazbo, ekonomski status, versko, nacionalno ali drugo pripadnost.

Tel. 05 62 02 442, 070 754 530

E-naslov: vhkras@gmail.com

www.vhkras.si

FB: www.facebook.com/varnahisakras

Regijska varna hiša Kras

DAN PROSTOVOLJSTVA V OBČINI PIVKA



Razvito prostovoljstvo je eden od pomembnih pokazateljev kakovostnega življenja v občini. S prostovoljsko pomočjo se lepše razvija naša skupnost in naš kraj. Prostovoljci naredite preko svojih društev in zavodov veliko dobrega.

V sedanjem času je to še posebej pomembno. Zato smo se v občini Pivka v sodelovanju z Inštitutom Antona Trstenjaka odločili, da bomo imeli Dan prostovoljstva, ki bo namenjen priznanju vašega dela in informiranju občanov o pomenu prostovoljstva.

Dan prostovoljstva v občini Pivka smo načrtovali 3. decembra 2021. Zaradi narave dogodka, za katerega niso predvidena sedišča, pa dogodka ne bo mogoče izvesti. Dogodek bomo izvedli predvidoma v pomladnih mesecih naslednjega leta.

Vaš interes za sodelovanje lahko prijavite že sedaj, in sicer na e-naslov: jana.strle@pivka.si.



INŠTITUT ANTONA TRSTENJAKA
ZA GERONTOLOGIJO IN MEDGENERACIJSKO SOŽITJE
ANTON TRSTENJAK INSTITUTE
FOR GERONTOLOGY AND CROSS-GENERATIONAL RELATIONS
DELOVNA ENOTA IN NASLOV ZA DOPIŠOVANJE:
RESULJA 11, PE-6443, 1001 LJUBLJANA, SLOVENIJA
TEL./FAX: + 386 1 433 93 01
www.institut-antontrstenjak.si
e-pošta: info@institut-antontrstenjak.si

INZULIN - ODKRITJE, KI REŠUJE ŽIVLJENJE

Letos mineva sto let od odkritja inzulina - zdravila za zdravljenje diabetesa. Maja 1921 so v Torontu v Kanadi pričeli s poskusi, s katerimi so želeli doseči sintezo komercialno dostopnega inzulina. Frederick Banting in Charls Best sta pod vodstvom Johna Macleoda in s sodelovanjem Jamesa B. Collipa izvajala poizkuse na psih, ki so jim predhodno odstranili pankreas. Po številnih neuspehih se je zgodil preboj, ko je eden od psov preživel 70 dni z injekcijami izvlečka trebušne slinavke. Že 13.1.1922 je bila prvič dana injekcija inzulina sladkornemu bolniku.

Sladkorna bolezen je izčrpavajoča in v primeru nezdravljenja smrtno nevarna bolezen. Brez ustreznega inzulinskega zdravljenja je diabetes tipa 1 usoden. Pri diabetesu tipa 2 se pri neustrezni obravnavi lahko pojavijo smrtno nevarni zapleti, kot so: srčni infarkt, možganska kap, odpoved ledvic, amputacije spodnjih okončin... Če je bolezen odkrita zgodaj, lahko bolniki preprečijo ali vsaj odložijo nastanek resnih zapletov in težav. Sedaj na svetu živi približno pol milijarde diabetikov. V naslednjih 25 letih se pričakuje, da bo število naraslo na več kot 700 milijonov bolnikov.

V svetu je inzulin mnogim še vedno nedostopen. Ukrepi za obravnavo pandemije sladkorne bolezni bi morali, poleg zgodnjega odkrivanja, vključevati tudi dostop do cenovno dosegljive in



neprekinjene oskrbe za vse diabetike, ne glede kakšne so njihove ekonomske razmere. Dostopnost do inzulina za vse, ki ga potrebujejo, je globalni izziv. Žal je potrjeno, da so ljudje s sladkorno boleznijo bolj dovzetni tudi za najhujše zaplete pri Covidu-19.

Na našem področju se sladkorni bolniki združujemo v Društvu diabetikov Postojna, ki je na državni ravni del Zveze društev diabetikov Slovenije. Vabimo vas, da se nam pridružite. Izmenjava izkušenj in vedenja o sladkorni bolezni je vedno dobrodošlo.

Naši kontaktni podatki:

051 233 510 ali 031 440 003,

drustvo.diabetikov.postojna@studioproteus.si

Simon Kaluža, predsednik društva

STAREJŠIM PRIJAZEN KOTIČEK



HVALA PROSTOVOLJCEM SOPOTNIKOV



Evropski teden mobilnosti so obeležili tudi prostovoljci Zavoda Sopotniki, ki v občini Pivka delujejo od leta 2018. Aktivnim prostovoljcem Sopotnikov v občini Pivka, ki svoj prosti čas namenjajo v dobrobit lokalne skupnosti. Aleksandru Franetiču, Ernestu Margonu, Jadranki Šinko, Rafaelu Zorku, Majdi Radivo, Stojanu in Vidi Bilc je zahvalo in srečanje namenil tudi župan Robert Smrdelj. V letošnjem letu, od januarja do konca avgusta, so naši prostovoljci opravili 156 prevozov ter tako prepeljali 10.427

PREPOZNAJ, PRISLUHNI IN PODPRI

Vsak dan več kot 44 milijonov družinskih članov, prijateljev in znancev po vsej Evropi skrbi za svoje onemogle, bolne ali invalidne svojce, prijatelje in znance. S svojim delom zagotavljajo kar 80% oskrbe. Strokovno te ljudi imenujemo družinske ali neformalne oskrbovalce. V Sloveniji je to vsak 10. posameznik. Ocenjujemo pa, da se je v času epidemije covid-19 njihovo število še povečalo. Prav tako so se zaostrele njihove težave.

Nedavno poročilo Eurocarers ter raziskovalne skupine IRCCS-INRCA o vplivu pandemije covid-19 jasno kaže, da se je položaj oskrbovalcev vidno poslabšal. Velikokrat prepuščeni sami sebi, so neformalni oskrbovalci postali bolj osamljeni, ranljivi in nevidni kot kdaj koli prej. Več kot 60% vprašanih oskrbovalcev je tako poročalo, da se zaradi pandemije počuti preobremenjenih in le 17,5% oskrbovalcev je imelo občutek, da je bilo njihovo delo med epidemijo cenjeno. Hkrati vemo, da evropski sistem dolgotrajne oskrbe brez neformalnih oskrbovalcev ni vzdržan. Preprosto nimamo niti dovolj denarja niti človeških virov, da bi vso oskrbo zagotovili formalno. Zato je potrebno sodelovanje. In zato je sedaj skrajni čas, da prepoznamo velikanski prispevek neformalnih oskrbovalcev v družbi in jim pomagamo. Neformalne oskrbovalce je treba priznati

RAD(A) POMAGAŠ?



PRIDRUŽI
SE SUPER EKIPI
PROSTOVOLJCEV
IN ZAPELJI
STAREJŠE PO
OPRAVKIH



Pokličite na: 051 657 555
ali pišite na: info@sopotniki.org



Sopotniki

ČLOVEK ČLOVEKU SOPOTNIK.

www.sopotniki.org
www.facebook.com/Sopotniki

kilometrov. Z županom so spregovorili o svojih izkušnjah pri prostovoljstvu in podali nekaj predlogov za izboljšanje storitve. Župan se jim je zahvalil za njihovo požrtvovalno in nesebično delo, saj storitve brez prostovoljcev ne bi bilo. Občina ceni njihovo delo predvsem v času epidemije. Ob evropskem tednu mobilnosti je svoj prostovoljski prevoz opravil tudi župan, po opravih je zapeljal go. Emiljo Rep.

Sopotniki

6. oktobra smo obeležili evropski dan neformalnih oskrbovalcev. To so osebe, največkrat družinski člani in sorodniki, ki nudijo brezplačno pomoč nekemu z dolgotrajno boleznijo, onemoglostjo ali drugo potrebo po dolgotrajni oskrbi, izven formalnih ali drugih profesionalnih storitev. Neformalni oskrbovalci so neplačani oskrbovalci, ki so steber sistema dolgotrajne oskrbe. Vsi, ki ste bili kdaj oskrbovalci, ste še, ali pa boste v bližnji prihodnosti, ker imate ob sebi osebo, ki potrebuje vedno več pomoči, hvala vam za vaš dragoceni čas in požrtvovalnost.

kot bistvene partnerje pri oskrbi in izboljšati vsakodnevno življenje tako oseb, ki potrebujejo oskrbo kot njihovih oskrbovalcev. Upamo, da bo prvi korak na tej poti Zakon o dolgotrajni oskrbi, ki je trenutno v pripravi. Lansko leto je Evropska krovna organizacija za neformalne oskrbovalce Eurocarers s svojimi članicami, med katerimi je tudi slovenski Inštitut Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje, razglasila 6. oktober za Evropski dan neformalnih oskrbovalcev. Letos svojo akcijo nadaljujemo z geslom: Prepoznavaj, prisluhni in podpri!

Akciji ozaveščanja in dogodkom, ki bodo potekali v sodelovanju s Slovenskim združenjem neformalnih oskrbovalcev, lahko sledite preko Facebook strani

Družinski oskrbovalci. Prav tako pa vabimo vse, ki potrebujete nasvet glede oskrbovanja bližnjih ali bi se želeli udeležiti brezplačnega izobraževanja, da nas pokličete na telefonsko številko: 064 299 599, ki obratuje vsak dan med 8. in 20. uro. Izkušnja družinske oskrbovalke: Zbudim se brez budilke vsak dan ob istem času. Ura je pol šestih in zunaj je še trda tema. Najraje bi še malo zaspala, ampak si tega ne morem privoščiti. Moji domači bodo šli na delo in potrebujejo zajtrk. Počasi eden za drugim pridejo v jedilnico, skupaj nekaj pojemo, spijemo čaj in kavico, si izmenjamo nekaj besed in potem gre vsak svojo pot.

V zgornjem nadstropju še sladko spita visoko noseča snaha in triletna vnukinja. V kurilnici zakurim centralno, da jima bo toplo. Razmišljam, kaj bi skuhalo za kosilo in iz skrinje vzamem meso. Ura neusmiljeno hiti. Preoblečem se in se odpeljem v bližnji kraj, kjer me čakajo trije pomoči potrebni. Od doma jim peljem košarico sadja. Potrkam in vstopim z glasnim »dobro jutro«. V hiši me čaka oče, ki je paraplegik in mama s hudo sladkorno boleznijo in srčna bolnica in njuna hči, ki je zaradi dolgoletne skrbi za starše psihično zbolela. Pričaka me tudi njen pes, ki ji pomeni vse na svetu. Hči je pripravila zajtrk, ki ga oče in mama pojedeta v postelji. Midve skupaj spijeva kavico. Poberem in pospravim copate, nogavice in podobno, kar je kuža raznesel po celi hiši. Kot vsak dan najprej uredim mamo. Treba je zamenjati plenico, jo umiti, jo obleči in obuti. Noge so že zjutraj zelo otekle. Med delom poslušam mamo, kdo vse jo je včeraj obiskal, kako so ji pokradli deke in podobno - kar pa seveda ni res. Demenca dela svoje. Povem ji, da bom obiskala te ljudi in prinesla deke nazaj. Pomirjena počasi vstane in gre s 'hodalic' v kuhinjo.

Obrnem se na drugo stran, kjer leži oče. Toliko časa že hodim k njim, da točno vem, kakšne volje je. Včasih gleda grdo in mu ni všeč, da ga bom spet obračala po postelji. Včasih pa mi podari nasmeh in mi z desno roko, ki je delno gibljiva nagaja. Pripravim si svežo vodo, krpice, kopel, mleko za telo, brisačo, svežo pižamo ... Pobožam ga po glavi in nasmehne se mi. S težavo slečem zgornji del pižame, saj je popolnoma negiben in ima več kot 100 kg. Umijem in uredim zgoraj. Na vrsti je spodnji del. Zamenjam plenico, uredim kateter in ga oblečem in obujem. Spet ga obrnem ne levi bok in pod njega pogrnem mrežo za dvigalo. Pripeljem dvigalo in ga počasi dvignem. Tega ne mara in vsak dan govori ne, ne! Vem, da ga jermenim mreže tiščijo, a ne da se drugače. Pripravim voziček, ki je narejen posebej zanj. Vse mora biti natančno narejeno, da lepo pokonci sedi. Počasi ga spustim v voziček. Uspelo mi je, sedi lepo naravnost in pokonci. S težavo ga odpeljem v kuhinjo, saj so vrata ozka in ostane mi le nekaj centimetrov, da zapeljem voziček čez prag. Spet ugotovim, da sem vsa premočena. Malo se osvežim in začnem s pripravo hrane. Naribam in narežem sadje. Mama in hči jesta sami, očeta pa je treba hraniti z žličko. Sadje z veseljem pojedeta, jaz pa že hitim s pripravo kosila. Najraje imajo nekaj na žlico. Ko se kuha, je treba pripraviti postelje. Največkrat je treba rjuhe zamenjati. Perila je ogromno. Pralni stroj in sušilec delata vsak dan 2x.

Kosilo je kuhano in poskrbim, da so vsi siti. Po kosilu hči pomaga pri zlaganju perila in pospravljanju kuhinje. Oče, mama in jaz pa ponovimo jutranji obred z razliko, da se zdaj vračata v postelje. Razmišljam, ali sta dobila vsa



**6. OKTOBER
EVROPSKI DAN
OSKRBOVALCEV**

DRUŽINSKI OSKRBOVALCI SO MED NAMI
Prepoznavaj njihovo delo, prisluhni njihovi izkušnji in jih podpri!

www.inst-antonatrstenjaka.si

zdravila in ali sem kaj pozabila narediti. Ura je že več kot 1. Poslovim se in kot vedno slišim: »Da ne boš jutri pozabila priti.« Nasmehnem se jim, jih nežno pobožam in grem. Hči me pospremi in reče, kaj bi jaz brez tebe! Vesela sem njenih besed, vesela, ko me oče med kuhanjem vleče za majico ali pa si mečeva toaletne robčke in se zraven nagajivo smeji. Ne zaveda se, da tako roko tudi razgibava. Vesela sem maminih neverjetnih zgodb in utrujena se odpeljem domov. Treba je poskrbeti za domače, skuhati kosilo, oprati perilo in imeti čas tudi za crkljanje vnukov. Jutri pa bo spet nov dan.

Če ste pozorni in prisluhnete ljudem okoli sebe, boste verjetno slišali še kakšno zgodbo o skrbi in pomoči. Neformalni oskrbovalci so namreč med nami – so naši sorodniki, prijatelji, sosede, znanci. Iz njihovih zgodb veje teža opravek pa tudi zadovoljstvo in osebnostna moč. Prav je, da tiste, ki oskrbujejo – ki to zmorejo in želijo, podpremo z ureditvijo njihovega položaja z Zakonom o dolgotrajni oskrbi in s priznanjem. Mogoče lahko izkoristimo ta mesec za to, da jim povemo, da smo opazili njihovo delo, da jim, če zmoremo, ponudimo pomoč. Navadno ni treba veliko: morda skočimo zanje ali njihove oddaljene starše v trgovino, morda za uro popazimo na njihovo dementno mamo, morda jih povabimo na sprehod ali jim prisluhnemo ... Skrb za naše onemogle je namreč največja šola človeške solidarnosti in v njej smo vsi učenci.

* Izkušnja družinske oskrbovalke je resnična zgodba, objavljena z avtoričinim dovoljenjem.

Ana Ramovš, dr. med., Inštitut Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje

KRPAANOVA BRALNA ZNAČKA

Mednarodni dan starejših, 1. oktober, v društvu upokojencev Pivka praznujemo s kulturno prireditvijo, ta dan pa začnemo tudi z novo sezono bralne značke za vse upokojence občine Pivka. Letos smo na manjše srečanje povabili najzvestejše bralce, prostovoljce, rokodelke, pevke, skratka pisano paleto ljudi in dejavnosti, ki jih počnemo v tretjem življenjskem obdobju. Prvi del smo posvetili mednarodnemu dnevu starejših. Zreli stari ljudje so imeli – in še vedno imajo – v družbi posebno vlogo, vlogo modrecev. Človek se z leti nauči presejati zrna od plev. Praznik je priložnost za opozarjanje na zgodbe ljudi, kjer se kažejo sistemske pomanjkljivosti pri zagotavljanju dostojanstvenega življenja starejših. Naši prostovoljci iz programa Starejši za starejše so pomemben vezni člen med starostniki, saj v domačem okolju poznajo pomoči potrebne.

Epidemija je pustila globoke sledi v življenju vseh generacij, izoliranost in osamljenost premagujemo na različne načine. Vse življenje se učimo, zato nam bo v novembru Večgeneracijski center v Pivki pripravil delavnice elektronske pismenosti. Na njih se bomo spoznali s pisanjem elektronskih sporočil, naročanju pri zdravniku ali z napotnico. Delavnice bodo potekale v skladu z veljavnimi navodili NIJZ. V začetku oktobra na naših cestah poteka nacionalna preventivna akcija za večjo varnost pešcev »Bodi viden – bodi previden«. Namen akcije je opozoriti na varnost pešcev, zato smo udeležencem prireditve izročili zloženke in odsevni trak, ki bo poskrbel za našo



Foto: A. Knafelc

večjo vidnost med jesenskimi sprehodi. Začeli smo novo sezono Krpanove bralne značke, potekala bo od 1. oktobra 2021, mednarodnega dneva starejših, do 23. aprila 2022, svetovnega dneva knjige. Pogoji udeležbe so enaki kot prejšnja leta, posebnost je le ta, da jo bomo zaključili v jubilejnem letu našega društva. V letu 2022 namreč društvo upokojencev Pivka praznuje 70 – letnico obstoja. Zloženke lahko dobite v Knjižnici Pivka, na Bibliobusu, na sedežu društva in na naši spletni strani. Glavni motor bralne značke za upokojence je krožek Beremo skupaj. Za srečanje so pripravili nekaj svojih misli, tako kot jih prebirajo na rednih srečanjih. Živahno druženje in klepet so zaključile naše pevke, ki so kljub pomanjkanju vaj zapele nekaj veselih viž.

Jožica Knafelc

JESENSKI IZLET DRUŠTVA UPOKOJENCEV PIVKA

Društvo upokojencev Pivka je v oktobru organiziralo izlet na Hrvaško. Pot nas je najprej vodila do Trsata nad Reko. Ogledali smo si cerkev, znano romarsko svetišče Trsatske Matere Božje, in utrdbo, ki ponuja prečudovit pogled na Reko, tretje največje hrvaško mesto, in ostali Kvarner. Vodička, rojena Trsatčanka in hkrati umetnostna zgodovinarica, nam je posredovala veliko zanimivosti o Trsatu, pa tudi o drugih krajih, ki smo si jih ogledali.

V Reko smo po navadi hodili po nakupih in so nas zanimala le trgovine. Tokrat pa smo občudovali razkošne zgradbe, si na hitro ogledali stolnico ter nekatere druge znamenitosti in zvedeli, kateri znani Slovenci so se rodili, živeli ali delali na Reki. V Opatiji smo si lahko privoščili počitek ob morju in uživali na soncu ali pa smo se pridružili vodički, ki se je z nami sprehodila ob morju in nam ob kipu Dekleta z galebom



predstavila zgodovino Opatije. Popoldne smo se skozi predor pod Učko peljali v osrčje Istre, kjer nas je v Žminju čakalo kosilo. Na poti domov smo se ustavili še v Grožnjanu.

Staro mestece, ki je poleti stičišče številnih umetnikov in glasbenikov, je v tem času samevalo. Lahko pa smo uživali v prelepem razgledu, občudovali sončni zahod in se sprehodili po ozkih ulicah med lepo obnovljenimi starimi hišami.

Jelka Čeligoj

MOBILNI TIM ZA REHABILITACIJO POSTOJNA

NEKAJ O NAS:

Mobilni tim za rehabilitacijo sestavljamo:

- diplomirana fizioterapevtka,
- diplomirana delovna terapevtka,
- magistra kineziologije,

V timu sodelujemo različni profili, kar predstavlja dodano vrednost, saj je uporabnik obravnavan bolj celostno, to pa pripomore k boljšemu procesu rehabilitacije. Naš namen je, da uporabniku omogočimo čim višjo stopnjo zdravja, dobrega počutja, samostojnosti ter aktivnega vključevanja v zasebno in družbeno življenje.

NAŠE STORITVE:

V okviru **fizioterapije** izvajamo storitve za izboljšanje, vzdrževanje in povrnitev gibalnih in funkcijskih sposobnosti (pasivno razgibavanje, aktivno sistirane vaje, učenje vaj za mišično zmogljivost, protibolečinska elektroterapija, električna stimulacija za krepitev mišic, laser terapija, tecar terapija, itd.).

V okviru **kineziologije** izvajamo storitve za izboljšanje telesne kondicije (program vaj za izboljšanje mišične vzdržljivosti in zmogljivosti, vadba za koordinacijo in ravnotežje, itd.).

V okviru **delovne terapije** izvajamo storitve za ohranjanje samostojnosti v domačem okolju (učenje samostojnega oblačenja, slačenja, hranjenja in drugih dnevnih aktivnosti), izboljšanje kognitivnih sposobnosti (vaje za krepitev spomina in grafomotorične vaje), pomoč pri prilagoditvi določenih pripomočkov in svetovanje/učenje svojcev pravilnega ravnanja s pacientom po njegovi vrnitvi v domače okolje.

KAKO PRIDEMO DO VAS?

V primeru, da ste starejši od 65 let / imate svojca /poznate soseda, vaščana, ki je starejši od 65 let in nimate možnosti prevoza, saj živite v oddaljenem kraju in ste zaradi bolezni/poškodbe/operacije manj aktivni in mobilni, se obrnite na svojega osebnega zdravnika ali opozorite osebo, ki bi potrebovala rehabilitacijo na domu, naj se obrne na svojega osebnega zdravnika.

Osebni zdravnik bo ocenil, ali izpolnujete pogoje za vključitev v projekt Mobilni tim za rehabilitacijo in na podlagi tega bo izdal nalog za rehabilitacijo in ga poslal Mobilnemu timu za rehabilitacijo. Mobilni tim za rehabilitacijo prejme nalog za rehabilitacijo in ga uvrsti v čakalno vrsto. Ko boste na vrsti za prvi obisk, vas bo poklicala ena od terapevtk Mobilnega tima, da se dogovorita za datum in uro prvega obiska.

NEKAJ O PROJEKTU:

Projekt Mobilni timi za rehabilitacijo je bil ustvarjen z namenom zagotavljanja programa rehabilitacije na domu posameznika, s ciljem višje dostopnosti do storitev rehabilitacije za populacijo starejših ljudi (65+), ki imajo težave v pomicnosti zaradi:

- okrevanja po boleznih,
- okrevanja po operacijah,
- okrevanja po poškodbah,
- posledic degenerativnih in kognitivnih starostnih sprememb in so zato še bolj vezani na domače okolje.

Projekt je financiran s strani Evropskega socialnega sklada

Tam, kjer nas potrebujete!



**Zdravstveni dom
dr. Franca Ambrožiča
Postojna**
Prečna ulica 2
6230 Postojna

041 441 598
mtr@zd-po.si



IZREDNI KONGRES ESU V MADRIDU



Konec septembra sva se v Madridu kot edina delegata iz Slovenije udeležila izrednega kongresa ESU (Evropske zveze seniorjev evropske ljudske stranke). Geslo kongresa "Gradimo prihodnost SKUPAJ" je napovedovalo sprejem pomembne resolucije. Kongres smo začeli z retrospektivo uspešnih 25 let delovanja ESU. Leta 1996 je bilo v ESU prisotnih 12 držav, od leta 2019 pa v zvezi aktivno sodeluje 24 držav EU. Delegate kongresa so pozdravili Pablo Casado, predsednik Ljudske stranke in poslanec španskega parlamenta, Borja Fanjul v imenu Jose Luis Martinez Almeida, župana Madrida, Wilhelm Hofmeister, direktor Fundacije Konrad Adenauer v Španiji in na Portugalskem in Antonio López-Istúriz, poslanec in generalni sekretar EPP.

Vodilna misel celotnega kongresa je bila na demografskih spremembah v vseh državah EU, saj prinašajo problematiko staranja prebivalstva, to pa zahteva tudi soočenja z zdravstvenim stanjem starejše populacije. Še posebej so bili starejši izpostavljeni v času Covida-19, ki prinaša tudi druge probleme kot stres, osamljenost in izolacijo. Pandemija je pokazala, da je digitalna komunikacija ključnega pomena za vse generacije. Udeleženci so sprejeli resolucijo, ki poudarja digitalno

Evropo, ki bo usmerjena v dobro ljudi, pritegniti mora tudi starejše in jim nuditi izobraževanje. Zato ESU poziva in zahteva, da digitalno izobraževanje vseh generacij postane prednostna naloga članic EU. Geslo skupne odgovornosti je: »Nihče ne sme biti pozabljen ali ostati zunaj tega!«

Na kongresu so bile izpostavljene tudi teme o »zeleni« Evropi kot skupnem cilju vseh držav članic, zdravem gospodarstvu, ki bo v prid državljanom, promociji evropskega načina življenja in spoštovanju demokracije za vse. Glavni in najpomembnejši dokument za nadaljnje delo pa je resolucija, ki bo posredovana Evropski komisiji. Na kongresu sva vzpostavila prijateljske stike z delegacijami Belgije, Slovaške, Češke in Cipra. Razdelila sva nekaj promocijskega gradiva o naši naravni in kulturni dediščini in Parku vojaške zgodovine. Za odlično organizacijo kongresa gre zahvala in pohvala predsednici ESU Ann Hermans in španskim seniorjem, zlasti njihovi predsednici, prisrčni Carmen Quintanilla Barba. Razveselila sva jo z grafiko cerkvice sv. Martina na Šilentabru.

Irena in Ernest Margon

PROJEKT »RAZVOJ MODELA ZA IZVAJANJE DNEVNIH OBLIK BIVANJA NA KMETIJI«

Mnogi se še spomnijo, da so včasih na kmetijah živele skupaj različne generacije in vsaka na svoj način prispevale k dinamiki gospodinjstva.

Čeprav starejši niso mogli več kot nekdaj sodelovati pri vsakodnevnih opravilih, so vseeno ostali del družine, preživljali čas z vnuki ali pa poskrbeli za lažja opravila. Sodoben način življenja je to korenito spremenil, se pa zaradi staranja prebivalstva in slabšanja



PROGRAM
RAZVOJA
PODEŽELJA



Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja - Evropa investira v podeželje

pogojev za življenje starejših, ki se pogosto srečujejo z izoliranostjo in osamljenostjo, ponovno pojavlja težnja, da bi kmetije postale prostor za medgeneracijsko druženje.

Na kakšen način bi lahko kmetije odprle svoja vrata za dnevno bivanje starejših, smo preverjali v okviru dvoletnega projekta »Razvoj modela za izvajanje dnevnih oblik bivanja na kmetiji«, ki se zaključuje novembra letos. Partnerji projekta, kmetija Volk iz Suhorja, kmetija Jernejevi iz Slavinj in kmetija Fatur iz Drskovč ter Dom upokojujencev Izola – Casa del pensionato Isola, smo najprej preučili dobre prakse iz tujine na tem področju. Nato smo opredelili pričakovanja in možnosti vključenih kmetij na eni strani ter preverili potrebe in pričakovanja potencialnih koristnikov naših storitev na drugi strani. Na podlagi vseh ugotovitev smo pripravili nabor aktivnosti, ki bi se lahko izvajale v okviru obiska starejših na kmetiji. Člani kmetij smo se udeležili tudi usposabljanja, ki je vključevalo vsebine s področja socialnih spretnosti in veščin za delo s starejšimi, prve pomoči ter komunikacije s starejšimi. Nato je vsaka kmetija pripravila programe, ki smo jih vezali na vse štiri letne čase in so vključevali aktivnosti, ki bi jih starejšim

v posameznem letnem času lahko ponudili na kmetiji. Programe smo finančno ovrednotili ter večino v okviru pilotnih izvedb tudi v praksi preizkusili.

Glavna ugotovitev po izvedenih pilotnih aktivnostih je, da naše kmetije lahko ponudijo obilo možnosti za družabništvo in aktivno preživljanje prostega časa, za osebe starejše od 65 let, ki so še vedno samostojne, so brez večjih zdravstvenih težav in niso gibalno ovirane. V primeru starejših, ki so običajno že stanovalci domov in imajo vrsto zdravstvenih težav ter drugih omejitev, pa je kmetija lahko prijetna destinacija za krajši izlet, pri čemer je nujna prisotnost strokovnega kadra iz matične ustanove.

Projekt se izvaja v okviru 2. javnega razpisa za podukrep 16. 9 - Podpora za diverzifikacijo kmetijskih dejavnosti v dejavnosti v zvezi z zdravstvenim varstvom, socialnim vključevanjem, kmetijstvom, ki ga podpira skupnost ter izobraževanjem o okolju in hrani in je sofinanciran iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP).

Damjan Fatur

TURNIR DRUŠTVA UPOKOJENCEV PIVKA

V septembru, smo v balinarski dvorani Rešta v Pivki organizirali Turnir Društva upokojujencev Pivka v balinanju. Na turnirju so nastopile po štiri vabljene moške in ženske ekipe društev upokojujencev in po dve moški in dve ženski domači ekipi. Igrale so se trojke z možnostjo ene menjave (3+1).

Skupno s spremljevalci in vodji ekip ter sodnikom je bilo nekaj čez petdeset udeležencev. Pred vstopom v dvorano je organizator preveril, da so vsi udeleženci zagotovili PTC pogoj. Za vse udeležence je Društvo upokojujencev zagotovilo zajtrk, kavo, čaj in pecivo. Organizator je pripravil kosilo in osvežujoče napitke. Turnir je potekal

v športno prijateljskem vzdušju. Turnir se je zaključil z razglasitvijo rezultatov in podelitvijo kolajn in pokalov ter s skupnim fotografiranjem.

Rezultati turnirja

Ženske:

1. mesto: DU Vipava
2. mesto: DU Postojna
3. mesto: DU Pivka

Moški:

1. mesto: DU Pivka II
2. mesto: DU Pivka
3. mesto: DU Ilirska Bistrica

DU Pivka



Foto: Drago Štunf

PETER ŽENKO – ČLOVEK, KI IMA VRATA ODPRTA ZA VSAKO GAR



Foto: osebni arhiv

Veriga zanimivih ljudi, ki so povezani z življenjem v naši občini, je vse daljša. Nekaterih ljudi smo tako navajeni v našem vsakdanu, da o njih posebej ne razmišljamo. Pa so tukaj med nami in z nami, vedno pripravljeni prisluhniti in pomagati, skratka nepogrešljivi. Tak je »naš« Peter, ki se zdi, da že od mladih nog dela v svoji papirnici in knjigarni, kjer je pred njim delala njegova mama Stanka, ki mu je posredovala znanje in izkušnje, seveda pa je moral nato svoje delo nadgrajevati sam. Vedno prijazen in nasmejan se je odzval za najin pogovor.

Peter, lahko rečem, da te vsi poznamo, staro in mlado, kot se po ljudsko reče. Pa vendar bi te želeli malo bolje spoznati. Lahko bralcem Pivškega lista opišeš svojo zgodnejšo življenjsko pot?

Mladostniška, brezskrbna leta sem preživel na vasi, tega ne bi zamenjal za nič na svetu. Osnovno šolo sem obiskoval v Pivki in že takrat sem delal v knjigarni pri mami. Že v četrtem ali petem razredu mi je bilo povsem jasno, da bom trgovec. In to ravno v tej papirnici. Moje sobote in šolske počitnice so bile za pultom, kjer sem res užival. Na trgovsko šolo sem hodil v Novo Gorico, še dve leti pa na poslovodsko šolo v Postojno. Po končani šoli sem živel v Trnju, nekaj let (tri mandate) sem bil tudi predsednik vaše skupnosti. Takrat je bila glavna in skoraj edina naloga izgradnja mrliške vežice, saj smo bili ena zadnjih vasi, ki smo bili še vedno brez tako nujnega objekta. Ko smo jo končali, sem bil že kar nekaj let Pivčan, a me Trnjani niso spustili s funkcije ... :)

Doma si iz Trnja, to je tvoj domači kraj, kjer živiš. Ali se je kraj kaj spremenil v letih, ko si odrasel? Delo pa si si našel skoraj doma. Kako se ti zdi?

Tukaj Vas bom malo popravil. Rojen sem bil v Trnju, vedno bom Trnjan, ampak že več kot 15 let živim v Pivki. Če sem Pivčan, tega pa ne vem, kakih obrazcev še nisem dobil v podpis. To, da imam delo skoraj doma, je pa ogromen plus. Redko kdo se zaveda, koliko mu je prihranjenega, da se mu ni treba voziti do Ljubljane. Ali Postojne. No, jaz

grem vseh 300 metrov peš! :) Tako kot drugje se je tudi Trnje močno spremenilo skozi leta. Nekoč je bila vsaka hiša tudi kmetija, sedaj jih je le še peščica. Kakšnih drugih velikih sprememb, mislim, da ni. No, pa saj je od takrat minilo šele nekaj let.

Katere dejavnosti spadajo v tvoje zasebno življenje? Kako pa se vključuješ v družbeno dogajanje?

Pri meni so meje med službenimi, privatnimi, hobi in ostalimi dejavnostmi zelo tanke. Vse se nekako prepleta. »Pravijo, delaj to, kar ljubiš in ne boš delal niti enega dne v življenju.« Veliko stvari lahko postorim med službo, velikokrat je pa služba še ob poznih večernih urah. Aktiven sem na raznih področjih, sem v veliko društvih, odborih, športno se trudim biti aktiven, a na žalost ima tudi moj dan samo 24 ur.

Zato vsakdo, ki me pozna, ve, da je pri meni koledar izredno pomembna zadeva. Nekako imam vsak dan zapolnjen do pozne ure. Manevrskega prostora za neplanirane zadeve praktično ni. Tako sem se navadil in to mi nekako ustreza. Ampak, vse se da, če se le hoče. Vedno se potrudim, da je »podnoč« kaka urica zame za svež zrak.

Si živahen in vsestransko dejaven človek. Zaprisežen in neustrašen »hribovc«, kot vemo. Prijatelji te gotovo ne kličejo Peter?

Ja, hribi, gore, to je moja strast. Vsak prosti trenutek sem nekje visoko. Zjutraj ali zvečer, poleti ali pozimi. Med tednom Osojnica, Vremščica ali Sveta Trojica, nedelje so pa rezervirane za redkejši zrak v visokogorju. Tam se sprostim, tam polnim baterije in pospravljam podstrešje. :) Imam kar nekaj planinske družbe, tako da je vsak vikend lušno nekje nad 2000 m. Peter, ... hmm, razen domačih, me redko kdo pokliče Peter. Največkrat sem Špele, to je domače hišno ime iz Trnja, tam smo Špeletovi, kaka prijateljica me pokliče Perči, ma Peter, to pa med prijatelji redko slišim ... :)

Kot dolgoletni predsednik Turističnega društva Pivka si na tem področju prispeval že veliko. Nam lahko kaj poveš? Kaj je zate najpomembnejše?

Na predsedniškem stolčku sem že od leta 2008, ko sem funkcijo sprejel na pobudo prejšnjega vodstva. Začetki so bili kar težki, na leto smo imeli nekaj dogodkov, pa tudi proračun društva je bil skromen. Z leti smo »rastli« in dogodki so se kar vrstili. Okrog mene je res dobra ekipa (na tem mestu bi se vsem lepo zahvalil za sodelovanje in pomoč, zakon ste!) in stvari lepo tečejo. V preteklih letih smo imeli tudi več kot 50 dogodkov na leto, kar je ogromno za tako majhno društvo, ki dela povsem na prostovoljni bazi. Prostovoljne ure se štejejo v tisočih. Sedaj je zaradi znane situacije slika precej drugačna, ampak vseeno smo aktivni v okvirih, ki so na voljo.

Organiziramo kulturne in športne prireditve, čistilne akcije, potopisna, kulinarčna in druga predavanja. Uspešni smo bili pri izvedbi Pivškega shoda in kmečkih iger, veliko pohodov imamo tradicionalnih in še bi lahko našteval ... Zelo lepo sodelujemo z Občino Pivka, ki naše društvo tudi finančno podpira, pa s Parkom vojaške zgodovine ter drugimi društvi v Pivki in širše.

Letos praznujete tudi 25 let društva. Kako ste se tega lotili, korona čas je marsikaj preprečil.

Kaj pa načrti društva za naprej?

Ja, na žalost so nam ukrepi odplavili vse načrte, ki smo jih pripravljali za okrogli jubilej. No, po pravici povedano, smo vse planirali z rezervo, saj je bila smer, v katero je situacija šla, dokaj jasna ... Kako naprej, bomo videli ... Mogoče bomo praznovali z zamikom, mogoče pa šele ob 30. obletnici. Čas bo pokazal, kako in kaj. Sicer pa v društvu kar delamo sprotne zadeve, kar pač lahko speljemo v teh težkih časih, za naprej pa upamo na najboljše. Računamo, da bomo vse tradicionalne dogodke organizirali še naprej, smo pa vedno odprti za nove, zanimive stvari.

Živiš zdravo življenje, veliko v naravi. Imaš kakšen dober nasvet za vse nas, ki si tudi želimo zdravja in svobodnega življenja?

Pa dobro, nimam se za ambasadorja zdravega življenja ... :) Res je, zelo veliko se gibljam v naravi, uživam, ko imam utrip nad 150 udarcev, je pa tudi res, da storim veliko prekrškov. Tako pri prehrani kot pri kaki drugi razvadi.

Mislím, da je najbolj pomembno neko ravnovesje. Če je vsega po malem, res ne more škoditi. :)

Ali lahko našim bralcem poveš kakšno svojo življenjsko misel?

Uf, misli imam veliko, za vsako priliko eno. Recimo, da je danes tale najbolj primerna: »Ne stori drugemu tega, kar nočeš, da drugi stori tebi!« Moram reči, da se tega pregovora jaz vedno držim, svet pa bi bil bistveno lepši, če bi se ga še kdo! Kaj šele, če bi se ga vsi!

Se spominjaš kakšne posebne »pivške štorije« ali se spomniš kakšne anekdote v zvezi s tvojim delom ali prostim časom?

Ojoj, skozi leta se je tega nabralo za več strani, ne samo odstavek ... :) Recimo ena mi pade na pamet, ki se tiče več mojih aktivnosti. Pred leti je turistično društvo organiziralo predstavo Iztoka Mlakarja – Dohtr pod mus. Vstopnice sem seveda prodajal jaz v Sponkci. Zanimanje je bilo enormno, vstopnic pa niti 300, tako da sem dvorano razprodal prej kot v pol ure. Tudi Iztok je bil presenečen, s kako hitrostjo smo razprodali dvorano.

Naslednji dan, ko se je razvedelo, so ljudje kar noreli. Obsojali so me podkupovanja, pa da bo polna kinodvorana moje družine in mojih prijateljev. Enim se enostavno ni dalo dopovedati, da vstopnic ni več. Šlo je celo tako daleč, da so imeli svetniki točko na dnevnem redu glede tega ... Še dandanes se nasmejemo, ko se spomnimo določenih izjav, izrečenih v tistih dneh.

Ostalo nama je še zadnje vprašanje, predlog za naslednjega gosta/gostjo, ki bo lahko delil/a življenjsko zgodbo z bralci Pivškega lista.

Neva Šemrov, moja dobra prijateljica, vredna zaupanja, alfa in omega Planinskega društva Postojna. Zelo je priljubljena pri kolegih in uspešna pri vodenju društva. Letos bo društvo pričelo s popolno obnovo Vojkove kočice na Nanosu ...

Peter, hvala za tvojo zgodbo, misli in izkušnje in vse dobro v življenju.

Irena Margon



KO ZGODBE OŽIVIJO

V septembru je rokodelska skupina Kvačkane nitke v sodelovanju s knjižnico in literarnim krožkom Društva upokojencev Beremo skupaj pripravila otvoritev razstave ročnih del z naslovom »Ko zgodbe oživijo«.

Rokodelke so pred dvema letoma na pobudo knjižničarke Dartaniele Stegel začele razstavljati svoja dela v knjižnici Pivka. Kvačkane izdelke, to so predvsem igrače, knjižničarka vsakokrat opremi z ustreznimi literarnimi deli, od tod tudi ime razstave. Letos so Kvačkane nitke k sodelovanju povabile ustvarjalke in poustvarjalke iz društva upokojencev. Krožek Beremo skupaj je na otvoritvi recitiral svoje pesmi o živalih, članice so prebrale nekaj basni in zgodbic z živalsko tematiko. Vodja Večgeneracijska centra Romana Morano je v nagovoru poudarila pomen druženja in ustvarjanja z rokami.

Skupina Kvačkane nitke se sestaja že četrto leto, kar je svojevrsten uspeh. Njihovo delo je prostovoljno in humanitarno, namenjeno predvsem najmlajšim. Jožica Knafelc, ki vodi kulturno dejavnost v društvu upokojencev Pivka, je poudarila pomen povezovanja različnih sekcij društva med seboj in z drugimi ustanovami. Ravno zaradi



izjemne domiselnosti vseh udeležениh in večplastnega sodelovanja je nastala razstava, ki je bila na ogled do sredine oktobra in za katero želimo, da bi v prihodnosti postala tradicionalna.

Knjižnica Pivka

PLEČNIKOVA LJUBLJANA

Članice zgodovinskega krožka, ki deluje v Klubu upokojencev v vzgoji in izobraževanju občin Postojna in Pivka, smo se na lep sončen septembrski dan z vlakom odpravile na učno ekskurzijo v Ljubljano. Tokrat smo se podale po poteh Plečnikove Ljubljane. S turističnim vodičem, ki je med potjo nizal veliko zanimivosti, smo ogled pričele na Tromostovju, se po ulicah, ki so zaznamovane s Plečnikovimi stvaritvami, ena od teh je NUK, odpravile do Križank, kjer smo si ogledale letno prizorišče ter naprej preko Trnovskega mostu v ljubljansko četrt Trnovo, kjer stoji Plečnikova hiša/muzej z originalnimi predmeti in inventarjem. V njej je arhitekt Jože Plečnik prebival in ustvarjal nepozabna arhitekturna dela v Sloveniji in v drugih evropskih prestolnicah. Ogled Plečnikove Ljubljane smo zaključile s polno nepozabnih vtisov, predvsem pa novih znanj o našem slovitem arhitektu.



Edvarda Sajovic

PO DVEH LETIH SPET NA MORJU

Vsako leto Društvo upokojencev Pivka za svoje člane organizira tradicionalni teden oddiha na morju na Dugem otoku. Lansko leto se je zaradi korona razmer razredila, se je pa letos opogumilo in zbralo nekaj članic društva za enotedenski oddih. Pridružile so se skupini upokojencev iz Ajdovščine in se z njimi odpeljale na morje. Dobra družba, pravo vzdušje in prekrasno vreme so botrovali njihovemu dopustu. Nazaj pa so se vrnile s Cerkniki, tako je bilo za vse poskrbljeno. Udeleženke se zahvaljujejo DU Pivka za organizacijo in upajo, da se bodo taka srečanja še nadaljevala, morda še kje drugje, kajti Dugi otok že dobro poznajo.

Irena Margon



Foto: Viktorija Gorjanc

KULTURNI DOGODEK OB SVETOVNEM DNEVU PALIATIVNE OSKRBE

Območni odbor Slovenskega društva HOSPIC za primorsko - notranjsko je skupaj s člani Kulturnega društva Lipa Pivka obeležil svetovni dan paliativne oskrbe, ki pomeni celostno oskrbo hudo bolnih v zaključni fazi bolezni, pa tudi njihovih svojcev. Paliativna oskrba poteka tam, kjer so nastanjeni, na domovih, v bolnišnicah in v domovih za ostarele. Ker vreme ni dopuščalo planiranega pohoda po poteh kamnitih pivških križev, so se zbrali v zavetju domače gostilne. Na začetku je o svetovnem dnevu paliativne oskrbe in pomenu in vsebini aktivnosti Hospica, ki vsakega neozdravljivo bolnega obravnava timsko, skrbno načrtovano in v skladu z njegovimi potrebami in izbiro, spregovoril predsednik območnega odbora Ernest Margon. Tako Hospic zagotavlja najboljše možno lajšanje bolečin, preprečevanje hujšega trpljenja in nudi podporo pri razreševanju čustvenih, duhovnih in socialnih stisk. V timsko obravnavo so po potrebi vključeni poleg prostovoljcev strokovni delavci društva, pa tudi zdravnik, fizioterapevt, duhovnik ali še kdo drug. Ob tem so se spomnili, da društvo prehaja že v šestindvajseto leto delovanja.

V Kulturnem delu je članica KD Lipa Pivka Jadranka Šinko prebrala občuteno pesem z naslovom Pesem o tistih, katere avtorica je mlada pesnica in fotografinja Sara Kager. Pesem govori o drugačnosti, bližini in nujnem, kvalitetnem sobivanju vseh. Predsednica društva Irena Margon pa je iz Pavčkovega eseja o smrti dodala resnične in globoke misli o človeškem življenju in neizogibni sopotnici smrti, ki jo še posebej v sodobnem času ljudje preradi odklanjajo. »Smrt



je samo enkrat. Tako mi vsi, smrtniki, mislimo. Smrt, tisto zadnje dejanje odhoda ali prehoda od tu tja čez ...» Sledil je pogovor o aktivnostih, nalogah, o življenjskih situacijah, sobivanju, pomoči med ljudmi in zadovoljstvu, ki preveča vse ob tem.

Prostovoljci, vabljeni v našo družbo. Skupaj lahko naredimo življenje bolj človeško!

OO PRIMORSKO-NOTRANJSKA

Prečna ulica 1,

6257 Pivka

Tel.: 051/618 261

E-pošta: primorskonotranjska@hospic.si



Irena Margon

INJO SMERDEL OČARALA PIVŠKA KOTLINA

Injo Smerdel, upokojeno magistrico etnologije in muzejsko svetnico, je delo popeljalo v sodelovanje z muzejem s kraško muzejsko zbirko v Postojni. Na pivško pokrajino pa jo je navezal tudi njen mož Damir, saj njegov ded izhaja iz vasi Selce pri Pivki. Tako so nastale obsežne raziskave in študije o ljudeh, živalih in pokrajini s Pivškega.

Na območje Pivke in okolice se vežejo tri njena dela, in sicer "Ovčarstvo na Pivki - Transhumanca od srede 19. do srede 20. stoletja ali Trije ovčarji", "Oselniki" ali po pivško uosovnik (lesena posoda za shranjevanje brusa ali brusnega kamna za brušenje kose) in "Orala". Velja omeniti tudi njeno študijo o gospodarsko kulturnih prvinah, "Soseska vasi Selce", kjer razprava poteka o gospodarski in drugi samoupravi v vasi Selce. Inja Smerdel je objavila in pripravila vrsto zanimivih in bogatih del. Preizkusila se je tudi v pisanju pesniških del, in sicer je napisala dve pesniški zbirki, za ljubitelje psov pa je izdala tudi knjižico. Pisateljica je tudi dobitnica Murkove in Valvasorjeve nagrade za življenjsko delo.

Inja Smerdel je Pivško kotlino neskončno vzljubila, zato sta si z možem v Slavini na koncu vasi postavila hišo z velikim vrtom, kjer sta v miru in neokrnjeni naravi



sprejela v dom psičko Lano. Veliko njenih knjig si lahko izposodimo v pivški knjižnici, določene objave pa v Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani.

Anja Pahor

OB DNEVU SPOMINA NA MRTVE – POKLON ŽRTVAM VSEH TREH VOJN

Tudi letos smo organizirali tradicionalne komemoracije ob dnevu spomina na mrtve, in sicer v Košani pred spomenikom padlim in v Pivki pred spomenikom na Habjanovem hribu. V obeh kulturno –spominskih prireditvah so sodelovali učenci obeh osnovnih šol ter drugi kulturni ustvarjalci iz obeh krajev. V Košani se je govnica Stanka Hreščak spomnila dogodkov, povezanih z Nanoško bitko in štirih ubitih domačinov, ki so kot fašistične žrtve padli pod streli v Rimu. Spomenik pa je posvečen tudi 81. domačinom, žrtvam 2. svetovne vojne.

Habjanov hrib z vsemi spomeniki in obeležji je spomin in opomin, naj se vojna, največje zlo človeštva, nikoli ne ponovi. To je v svojem govoru poudarila tudi predsednica občinskega odbora ZB Pivka Božica Pečko, ki je osvetlila dogodke iz preteklih vojn ...

»Habjanov hrib je park spomina na žrtve druge svetovne vojne, posvečen vsem padlim borcem 26. in 29. divizije, ki so se bojevali na območju Pivke od 29. aprila do maja 1945. Spomenik, ob katerem se vzpenjamo, pa je posvečen padlim in umrlim domačinom. Ob takih priložnostih je prav, da se za trenutek zazremo v zgodovino, v čas, ko je bilo območje Pivke po prvi svetovni vojni dodeljeno Italiji, pivška kotlina pa je bila preprejena s fašističnimi postojankami. Nasilju so se domačini silno upirali, mnogi nosilci naprednih idej pa so zbežali čez mejo v Jugoslavijo – na primer družina Kovačič – spomenik je ob občinski stavbi. Tu je delovalo tudi več skupin – trojek predvojne napredne društva TIGR. Ko govorimo o upornosti Pivčanov- najprej proti fašizmu in nemškemu okupatorjem, pa se moramo spomniti prvega srečanja aktivistov na Kalcu 15. septembra 1941. Organizirali so zbiranje hrane, oblek in orožja za partizane. Praktično v vsaki vasi občine Pivka stoji spomenik ali obeležje, ki nas



spominja na padle in umrle vaščane kot žrtve vojne ali umrle v taboriščih. Člani ZB smo ob dnevu mrtvih obiskali prav vse. Občinski odbor ZB za vrednote NOB je v tem in preteklih letih tudi s pomočjo občinskih sredstev ter ministrstva obnovil kar 50 spomenikov in obeležij. Z enako pieteto in spoštovanjem do padlih v 1. in 2. svetovni vojni kot tudi naši osamosvojitveni vojni. Spomeniki so spomin preteklosti in opomin za naslednje rodove – opomin, da je vsaka vojna najhujše zlo.

Letos smo praznovali 30-letnico naše domovine Slovenije. Ob teh slavnostih pa je zmotilo dejstvo, da so govorci pozabili, da je ideja domovine rasla skozi generacije, skozi dogodke upora, taborov, naši pesniki in pisatelji so sanjali in peli o domovini. Tudi Jugoslavija je bila izbrana z našimi žrtvami. Za nas, povojno generacijo pa je bila to domovina, v kateri smo se rodili, rasli, se šolali in odrasli. Ponosni smo, da živimo v svobodni, demokratični državi – imejmo jo radi - to domovino Slovenijo. Ko gre za njen jutri, bodimo zavezani skupnim ciljem za dobro vseh nas.«

Otmar Pečko

SKUPAJ ZA RED IN UREJENOST

V novembru je potekala čistilna akcija na Jurščah v Kulturnem domu. Čiščenje zgornjega nadstropja sta izvedli KD Juršče in Vaška skupnost Juršče.

V stavbi, kjer domuje Kulturno društvo, je do leta 1965 delovala šola. Za tem so učenci obiskovali osnovno šolo v Pivki. Poslopje je začelo propadati. Vaški predstavniki, ki so vodili Krajevno skupnost Juršče- Palčje, so se zavzeto lotili obnove. Tako je nekdanja šola postala kulturni dom. Otvoritev kulturnega doma je bila 15. septembra 1984. Tako so pokazali, kako pomembno je skrbeti za skupno dobro.

Tudi danes nam na Jurščah uspeva zbrati nekaj plemenitih ljudi, ki nekaj svojega časa darujejo za urejenost te stavbe. Posebej veseli smo bili pri tokratni akciji mladih, ki po vzoru svojih staršev sodelujejo in pomagajo. Zahvaljujmo se občinski upravi Občine Pivka, ki nam je pokrila finančne stroške za kontejner, ki smo ga do vrha napolnili. Hvala vsem, ki ste pomagali pri tem delu. Dobro opravljeno delo



Foto: Branko Glažar

je vir veselja in zadovoljstva. Takšni dogodki nas kljub korona krizi združujejo in tkejo prijateljstva.

Majda Žužek

SLOVESNOST V POBRATENEM DURACHU

Župan pobratene občine Durach Gerhard Hock je povabil na slovesnost ob podelitvi naslova častni občan dolgoletnemu županu Herbertu Segerju. Na obisk ob tej slovesnosti se je odzvala tudi naša občina. Delegacija, sestavljena iz predstavnikov Občine Pivka in Društva prijateljstva Most, se je v Durachu udeležila srečanja in slovesnosti ob tem dogodku.

Na predvečer nedeljske slovesnosti so se srečali z domačim muzejskim društvom, ki mu predseduje Herbert Seger. Srečanje je bilo v društveni muzejski leseni stavbi, ki ima v zgornjem nadstropju zanimivo razstavo domačih kmečkih opravil iz minulih časov, v pritličju pa društvene prostore za družabna srečanja. Ernest Margon je v imenu Društva prijateljstva Most čestital prijatelju Herbertu in mu v spomin izročil fotografijo v spomin na obisk v Pivki pred leti in staro risano razglednico Duracha iz leta 1897. Obojega, pa tudi domače pivške »slivovke za prijatelje«, je bil zelo vesel. V nedeljo je bila najprej slovesna sveta maša, ki jo je ob somaševanju daroval domači župnik Josef Gomm. Že v cerkvi je bilo veliko praporov številnih domačih društev. Po maši se je skozi Durach do dvorane pri osnovni šoli vila procesija, na čelu katere so bili praporščaki. Tako pred cerkvijo kot pred dvorano je bila dosledna kontrola izpolnjevanja PCT pogojev. Pozdravni govor je imel župan Gerhard Hock in poudaril je, da je Seger šele štirinajsti častni občan v 850 - letni zgodovini Duracha. Uvodni nagovor pred podelitvijo priznanja je imel nekdanji deželni svetnik, Segerjev dolgoletni politični sopotnik, Gebhard Kaiser. Opisal je skupna prizadevanja za občane



in občanke Duracha in poudaril Segerjev posluš za ljudi. Herbert Seger je prejel lepo oblikovano listino častnega občana in edinstven, zlati grb občine. Slavljenec Herbert Seger se je zahvalil za izjemno priznanje za svoje delo. Poudaril je svoj izvor iz preproste družine in se zahvalil svojim sorodnikom, mimogrede so napolnili četrt dvorane, za prisotnost na slovesnosti. Posebej je izrazil hvaležnost za podporo svoji ženi Sonji.

Omenil je tudi veselje nad obiskom delegacij pobratenih občin Pivke in St. Michela (Francija). Iskreni »hvala« je namenil številnim prijateljem, partnerjem, delujočim v klubih in društvih, šoli in župnijah, pa seveda sodelavkam in sodelavcem na občini. V imenu naše delegacije je slavljenec čestitala Jana Geržinič in mu izročila občinsko monografijo Pivka 2020.

Irena Margon



DRUŠTVO KRESNIK RAZPISUJE NATEČAJ - »STAVBNA DEDIŠČINA NA PIVŠKEM«

V marcu 2021 smo ustanovili Društvo KRESNIK, društvo za krajevno zgodovino in eko turizem s sedežem v Stari Sušici. Namen našega društva je, da bi zbirali podatke o krajevni zgodovini na Pivškem, predvsem v Občini Pivka. Tako bomo v naslednjem letu poskrbeli za ureditev pomembne fotografske zbirke in uredili nove podatke o zgodovini naših krajev. Kot prvi korak v tej smeri smo sklenili, da bomo razpisali natečaj, ki nam bo pomagal pridobiti podatke o starih hišah v naši občini. Zanimajo nas predvsem portali, zanimivi stavbni deli, okenski okviri, ohranjeni predmeti v zvezi s hišami.

Zato vabimo vse občane, da si v svojih vaseh ogledajo najbolj zanimive hiše, predvsem tiste, ki imajo lepo ohranjene vratne in okenske okvirje. Lepo bi bilo, če najdete tudi kakšno letnico ali poizveste kaj zanimivega o teh hišah. Marsikatera hiša se že podira, vendar kamniti okviri še vedno vztrajajo na svojem mestu. Najboljše tri prispevke bomo tudi nagradili.

Prosim vas, da posredujete čim bolj pregledne in kvalitetne slike ter podatke o hiši. **Natečaj traja do 31.1.2022.**

Podatki naj vsebujejo:

1. Naslov hiše, če ni več hišne številke, vsaj približno lokacijo.
2. Opis predmeta: okvir vrat, okvir okna, napušč, oprema ...
3. Če poznate še živeče lastnike, jih vprašajte o zgodovini hiše in seveda, če lahko sliko objavimo.
4. Vaše kontaktne podatke, g-mail, telefon ali naslov.

Spoznajmo skupaj našo bogato kulturno dediščino. Raziskujmo skupaj, da bomo vedeli več. Pustimo svoj dragoceni pečat v tem času in prostoru. Naj o nas berejo nove generacije. Več ljudi več ve. Verjamemo, da bo naša pobuda zanimiva tako za vas kot za vse občane.

Vaše prispevke posredujte na naslov. DRUŠTVO KRESNIK, STARA SUŠICA 10, 6256 KOŠANA. Če imate elektronski naslov, lahko vse pošljete na rk2778@gmail.com. Pokličite na tel.041-223-153. Za vse vas sem tu prisotna zastopnica društva: Reneja Klanšek.



Pivka, Postojnska cesta 2,
Zafredova hiša

Obdobje: 1903, predvidoma
hiša vseljena pred letom 1900
Pomen napisa: Matias Zafred
Foto: Evgen Pahor

Zgodovina hiše

Lastnik hiše z družino je stanoval v nižji hiši poleg sedanje stavbe, je lesni trgovec, posestnik in gostilničar. Več o zgodovini bom napisala v posebni objavi.

Reneja Klanšek

IZ KUFRA STRICA ANTONA

SPOROČILO GASPARIJEVIH VOŠČILNIC

Med zbrano pošto strica Antona sem našel nekaj Gasparijevih razglednic. Le kdo jih ne pozna, saj nas spremljajo že 120 let. Slikar Maksim Gaspari (1883-1980) je izjemno povezan s slovenskim človekom, njegovim življenjem in kmečkim delom skozi vse leto, s praznovanjem cerkvenih praznikov, upodobil pa je tudi motive I. svetovne vojne, nastanka prve Jugoslavije, nesrečnega koroškega plebiscita, narodnoprobudnih gibanj, Orlov in Sokolov. Gaspari je na razglednicah iz kmečkega življenja zajel svet preteklosti, ki ga žal ni več. Nepozabni so motivi kmečkega dela, krsta otroka, ženitovanj in pogrebov, mater in otrok, pa deklet in fantov v narodnih nošah, pastirjev in čebelarjev.

Božični čas, ki se nam bliža, je bil priljubljen motiv Gasparijevih razglednic in voščilnic. Na svoj, človeku prijeten način, je slikar upodobil dogodke in navade na Slovenskem v času od svetega večera do svetih treh kraljev. Prikazal je obred blagoslova hišnih prostorov in hleva, odhoda k polnočnici, najbolj se je posvetil jaslicam. Priložena razglednica nam prikazuje slovenske jaslice. Marija, pastirice in pastirji so oblečeni v slovenske narodne noše ali praznična oblačila, ne manjka pehar jabolk, pletena košara, pastirček s piščaljo.

Jezušček pa ima pravo slovensko zibko. V spodnjem delu razglednice je tradicionalen prt s krščanskim simbolom IHS na sredi. Gasparijeve razglednice so bile in so prava, prirčna vez med ljudmi. S svojo domačnostjo in sporočilnostjo vedno vzbudijo prijetno razmišljanje, kar vabijo nas v praznični čas ali obujanje spominov. V božičnem in novoletnem času zaželimo drug drugemu vse dobro, lepe doživete praznike, zdravja. Takole pa je v zadnjem letu prve svetovne vojne srčno voščila svojemu sinu, našemu stricu Antonu, ki je božični čas preživel v bolniški postelji v Reservespitalu (Bolnišnica za rezerviste) na Dunaju, njegova mama: »Ljubi sin! Želim ti prirčno prav veselo, srečnejše in mirno novo leto! Bog nam daj v prihodnjem letu tako zaželeni mir.



Voščila bi ti že prej (voščilo je oddala na pošto na sveti večer, 24. decembra 1917), zatrdno sem se nadejala, da prideš še pred novim letom. Srčno pozdravljen. Tvoja mama.«

Strica Antona so po novem letu odpustili iz vojske zaradi bolezni. Naslednje leto se je vojna končala.

Ernest Margon

DOBRI STARI ČASI

Konec oktobra so se ljubitelji čajank ponovno zbrali na prostem pri Edotu Štavarju v Zagorju na njegovem posestvu. Ob lepem sončnem vremenu so pripravili čajanko in skupaj obujali »dobre stare čase«.

Gospod Štavar je predstavil gozdarski voz, ki ga je v zadnjem desetletju uredil, restavriral in izpopolnil z vsemi predmeti in orodji, ki so bili potrebni za delo v gozdu nekoč. Voz je izdelal njegov oče, Edo pa ga ohranja kot prikaz tehnične kulturne dediščine. Povedal pa je tudi, kako je kot enajstleten fantič tudi sam hodil z očetom v gozd, kjer so po ves teden pripravljali les za prodajo. Tako so zaslužili še kaj dodatno poleg kmetovanja.

Edo je ohranil tudi manjši kmečki voz, ki je služil na njegovi domačiji za prevoz poljskih pridelkov. Vedno dobre volje je Edo pripovedoval različne prigode iz življenja, ki včasih ni bilo prijazno. Velike družine, revščina, trdo delo so pustili pečat na ljudeh. Veliko otrok v družinah je predstavljalo delovno silo na kmetiji. Danes si to težko predstavljamo. Pa vendar so se znali tudi povesečiti, zato mu tudi veselih zgodb ni zmanjkalo. Tudi drugi udeleženci čajanke so prispevali svoje spomine iz starih časov, kakor jim rečemo. Vsi pa so se strinjali, da se je življenje v današnji



digitalni dobi zelo spremenilo, in da kljub vsemu, kar nam prinaša, ni vedno lepo.

Ljudje so se nekoč veliko bolj družili na pristen način in si med seboj pomagali, danes se preveč zapirajo v svoje kroge.

Irena Margon

17. POHOD PO POTEH KAMNITIH KRIŽEV

Na lepo jesensko sončno nedeljo sredi oktobra se je izpred Krpanovega doma v Pivki podalo na pot ob pivških kamnitih križih deset pohodnikov. Najprej so obiskali zanimivo zbirko starih radijev, gramofonov in drugih komunikacijskih naprav, ki jih v »Primcovi hiši« razstavlja Vladimir Skok. Zbirka predstavlja zanimivo tehnično dediščino in opominja na človekovo inventivnost v vseh časih. Nato so se sprehodili do kamnitega križa v Radohovi vasi. Križ na razpotju za Klenik je eden med lepše izdelanimi, vitek, slok in okrašen. Nadaljevali so pot med pašniki na utrjeni Primož, se spustili v Hrastje in si ogledali obnovljeni vaški studenec in vaški križ, nato so se mimo železniške postaje vrnili nazaj do Pivke. Ustavljali so se ob starih hišah v Hrastju in Pivki, ki »pripovedujejo« svoje zgodbe. Posebno pozornost so namenili stanovanjskima hišama v Hrastju, ena je bila zanimivo poimenovana – pri starovercih, drugo pa je zgradil oče Ludovike Kalan, Mihael Kalan, nadučitelj v Št. Petru na Krasu in častni občan občine Št. Peter na Krasu v letu 1908. Pohod je vodil turistični vodnik Ernest Margon, ki rad pove kakšno zanimivo zgodbo, povezano z našimi



Foto: Bor Šajin

kraji. Ob koncu druženja je bilo še sladko presenečenje, palačinke z domačo »češpovo« marmelado, ki se je našla iz lanske zaloge, saj letos v naših krajih ni bilo sadja.

Irena Margon

JESENSKO ROMANJE IN POHOD

Članice ŽO SDS Pivka so v okviru letnih aktivnosti organizirale romanje na Dolenjsko – Zaplaz, kjer se nahajata romarsko svetišče Matere Božje na Zaplazu in Marijin studenec. V mogočni cerkvi se nahaja tudi marmornati oltar, v katerem so shranjeni posmrtni ostanki bl. Alojzija Grozdeta.

Članice so se ob tej priložnosti udeležile svete maše, ki je bila posvečena žrtvam vseh treh totalitarnih režimov – komunizma, nacizma in fašizma. Molitev je bila namenjena tudi 30. obletnici države Slovenije. Po sveti maši so si članice ŽO SDS Pivka ob letošnjem Jurčičevem letu (avtorju prvega slovenskega romana) ogledale še njegovo domačijo na Muljavi, zbirko avtorjevih del, kjer hranijo tudi originalne zapise in film o Jurčičevem življenju. V začetku oktobra so članice organizirale še pohod na Primož, kjer so si ogledale utrdbo alpskega zidu. Ob tej priložnosti zahvala vodiču iz Parka vojaške zgodovine za strokovno voden ogled.

Danijel Kovačič Grmek



25. DECEMBER OB 17. URI V ŽUPNIJSKI CERKVI SV.
PETRA V PIVKI

BOŽIČNI KONCERT

NASTOPAJO ISKRICE, ORGANIST TONE POTOČNIK, CITRAR
TOMAŽ PLAHUTNIK, DRAMSKI IGRALEC PAVLE RAVNOHRIB IN
KVARTET SONČEK.

ORGANIZATOR: KD SONČEK



APOLONOV BAZAR (bizar)

umetnost * oblikovanje * rokodelstvo

Pivka, Hiša kulture; **6 - 10. december, 10 - 18h**
 Postojna, Avla SAZU; **13 - 18. december**

Prodajni potujoči bazar pripravljamo s priprošnjo k Apolonu, velikemu olimpskemu zavetniku vseh umetnosti in hordi muzam, ki nas navdihujejo. Na njem bodo na izbiro raznolika grafična dela iz zbirke Hiše kulture v Pivki ter pestra ponudba umetniških, oblikovalskih in rokodelskih izdelkov po izboru društva Lokalci.

Poseben dodatek sejma pa je ...

ARTventni bizar koledar

Avtorji omejene serije ekskluzivne artistske praznične ponudbe:

Nika Batista, Petra Frank, Maja Modrijan, Mateja Premrl, Jure Šajn, Marko Šajn, Leon Zuodar

Ponudba vseh del in izdelkov na sejmu bo unikatna ali v omejenih serijah, zato vabimo, da ne odlašate z obiskom in nakupom posebnih daril za svoje drage.

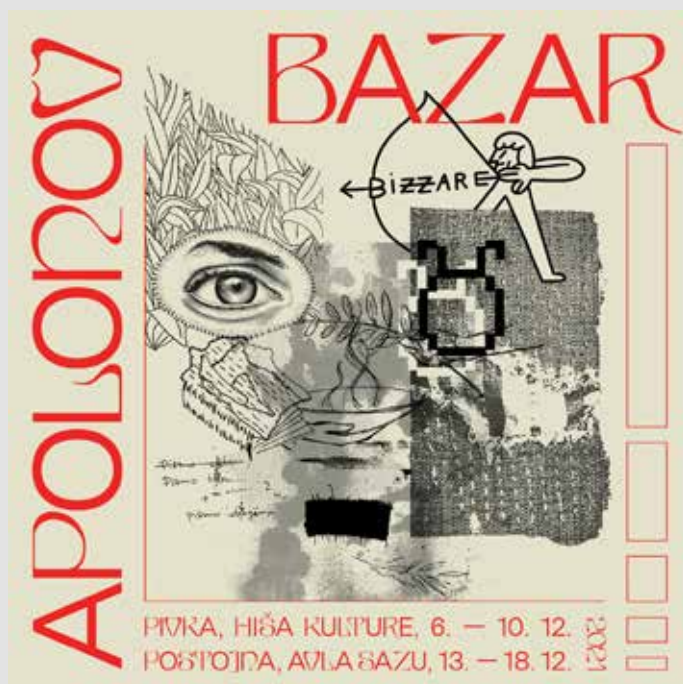
Dogodek je sofinanciran s strani Občine Postojna ter Občine Pivka.

Koprodukcija in organizacija:

Hiša kulture v Pivki

Društvo Lokalci

Destilator klub



ISKRICE SMO UJELE SREČO

Končno dolgo pričakovan koncert, ki bi se moral zgoditi že kar nekaj časa nazaj, a nam je vse čudovite glasbene melodije utišala ter odnesla korona. Vendar Iskrice nikoli ne izgubimo upanja. Vztrajno smo čakale in hitro pograbile prvo priložnost, ki nam je bila dana, ter tako 9. oktobra priredile samostojni koncert v avli osnovne šole Pivka. Zato je bilo potrebno veliko truda ter sveže energije, vendar smo vse pred seboj videle jasen cilj, ki se nam je iz dneva v dan vse bolj približeval. Začele so se vaje in nazaj je bilo treba priklicati vse pozabljene note, melodije, besedila, dinamiko, vzdušje in še marsikaj drugega, kar je naši najbolj svetli Iskrici Tinkari padlo na misel. Pridno smo delale, se kdaj ob že sto in enkrat ponovljeni napaki čudno spogledale, a vadile naprej in srčno upale, da nam bo enkrat le uspelo pesem odpeti najbolje, kot le znamo. Na vaje smo priklicale še Iskrivi bend, brez katerega naše pesmi zagotovo niso tako čudovite. S seboj so seveda prinesli veliko smeha in trapastih nesporazumov, ko se je bilo treba odločiti, kako hitro bomo šli ali kdo bo prvi začel. Kaj kmalu je prišel tudi odločilni dan koncerta in vse je bilo nared. Naši glasovi so bili pripravljeni na akcijo, instrumenti uglašeni, fantje iz Okteta Mi, ki smo jih povabile v goste, že pri nas na prvi vaji in voditelj Sandi Morel že na odru. Že na začetku koncerta je začel stresati to in ono modrost, vic ter zgodnico iz svojega rokava, da je vsa dvorana polna navdušenih poslušalcev od smeha pokala po šivih, na licih deklet pa je bil ob tem opazen tudi majhen nadih rdečice. S svojim petjem ter tudi nastopom naših čudovitih gostov je celoten koncert minil vse preveč hitro. Kot bi mignil, smo se v garderobi objemale ter skakale od veselja in ponosa



Foto: Kristijan Kaluža

nad uspešno izvedenim projektom. Toda za nas še ni bilo konec veselja, kaj šele petja. Hitro smo se odpravile na pogostitev in goste peljale čez vse najbolj zavite ovinke do končnega cilja rajanja v domačem Šmihelu. S polnimi želodčki okusnih dobrot in sladkega vina smo peli, vriskali in se vrteli po plesišču ob zvokih harmonike še dolgo v noč in ustvarili čudovite spomine ter stkali nova prijateljstva. Ker Iskrice nad vse uživamo v petju in dobri glasbi, nam tudi veliko pomeni, če ta doseže kar se da največ ušes ter tako komu polepša dan, nariše nasmeh na obraz ali vzbudi kak lep spomin. **Zato vas prisrčno vabimo k poslušanju našega koncerta, tako da skenirate QR kodo, ki vas bo vodila do posnetka. Uživajte ob poslušanju in si ob tem pogledajte še kakšno slikico na našem Facebook in Instagram profilu.**

Neža Penko

KONCERT KLAPE ŠKVADRA V DOLNJI KOŠANI

In zadonela je pesem ...

Ob bučnem aplavzu obiskovalcev je klapa Škvadra po letu premora ponovno stopila na sceno. Fantje prepevajo skupaj že enajst let in zaradi znanih ovir je bilo lansko leto praznovanje desete obletnice preloženo. Tako so »deseto obletnico« praznovali z letom zamude. Ob napolnjeni šolski telovadnici je klapa Škvadra konec oktobra obiskovalce navduševala s petjem dalmatinskih, slovenskih in avtorskih pesmi. Fantje so prepevali tudi ob spremljavi kitar, za kar je poskrbel tudi gost Alen Klebčar.

Prijetno in hudomušno je dogajanje popestrila napovedovalka Tinkara Volk in s tem poskrbela, da je bilo vzdušje še prijetnejše in domače. Klapi je podelila torto z 10 svečkami, nakar je morala cela skupina ob ploskanju in petju poslušalcev svečke pogasiti. In tako je bila zabeležena tudi deseta obletnica.

Klapa Škvadra je z bogatim repertoarjem poslušalce navduševala kar uro in pol. Gledalci so bili navdušeni. Njihovo prepevanje so spremljali s ploskanjem. Po končanem programu je občinstvo izrazilo veliko



Foto: Jože Pavzin

pozdravov in želja, da bi prepevali še naprej, da bi uspelo tudi drugo leto organizirati osmo srečanje klap pod lipo v Gornji Košani.

S prijetnimi občutki so obiskovalci zapuščali telovadnico. Po dolgem pomanjkanju druženja in kulturnih dogodkov je bil ta koncert pravi balzam za dušo. Hvala vam, fantje!

Lidija Pavzin

STUDENEC PREMIERNO PREIZKUSIL NOVO AKUSTIČNO ŠKOLJKO V KRPANOVEM DOMU

Pevska skupina Studenec iz Pivke, ki deluje 19. sezono pod umetniškim vodstvom Irene Rep, je na prvo novembrsko soboto v prenovljeni dvorani Krpanovega doma pripravila letni koncert, kot gostje pa so nastopili pevci Vokalne skupine Goldinar iz Postojne.

Tako kot mnoga pevska društva tudi Studenec v tem koronskem času ni žuborel veselo kot sicer, presahnil pa vendarle ni. Pevci smo se srečevali na zoomu in tako vsaj za silo ohranjali medsebojno vez. Naštudirali smo celo nekaj novih skladb, ki smo jih predstavili na koncertu.

Ta je potekal v zelo posebnem ambientu, in sicer pod okriljem nove akustične školjke, ki jo je občina Pivka nabavila prav na pobudo in željo pevcev. Pevski zbori smo se namreč vse do sedaj izogibali nastopanju v zelo neakustični dvorani Krpanovega doma. No, odslej bo drugače. To smo potrdili pevci Studenca, ki smo nad novo akustično pridobitvijo naravnost navdušeni in se zanjo Občini Pivka v imenu vseh pevcev prav lepo zahvaljujemo.

V prvem delu koncerta je Studenec zapel nekaj skladb iz domače zakladnice, med drugim tudi pesmi na besedilo domače pesnice s Prema, Danice Pardo, ter skladatelja iz Ilirske Bistrice, Dimitrija Grlja. Drugi del je bil ljudsko obarvan. Zapeli smo tri priredbe ljudskih pesmi, na koncu pa še skladbo Ne bodi kot drugi Ditke Čepin. Solisti Rafael Zorko, Neli Žlof in Renato Adam so dali našemu nastopu še poseben čar, kar je občinstvo nagradilo s toplimi aplavzi.

Umetniški vodja Vokalne skupine Goldinar Miha Šušteršič je za pivško občinstvo pripravil pester nabor skladb. Tako smo prisluhnili Srebotnjakovi skladbi, črnski duhovni



pesmi, dalmatinskim napevom in tudi priredbi domače ljudske pesmi. Tudi fantom je akustična školjka pričarala dodaten užitek in svoj program so odpeli suvereno in ubrano.

Ob zaključku smo zapeli še skladbo Domovini in z njo razveselili našega prijatelja, kiparja in kamnoseka Danijela Rovana, ki nas je obdaril s prelepimi kamnitimi srčki. V refrenu se je petju pridružil tudi zbrano občinstvo.

Koncert je simpatično povezovala Tinkara Volk.

Upam, da bo Studenec zdržal tudi te težke čase in da bomo naslednje leto obeležili 20-letnico delovanja v bolj spodbudnih razmerah. Zahvaljujemo se občinstvu, ki nas zvesto spremlja na naših nastopih, in si želimo, da bi naša pesem še dolgo veselo žuborela.

Irena Rep

NA OBISKU V SELCAH

Selce je v zadnjih mesecih in letih doživelo marsikaj zanimivega in koristnega, o tem so govorili s predsednikom vaše skupnosti, Simonom Ostankom.

Simon, že pred časom smo v Pivškem listu pisali o številnih naložbah in obnovah, ki potekajo na področju Selc, nekatere so že zaključene, nekatere še načrtujete. Kaj se ti zdi pomembno, da izpostavimo tokrat?

Ja, res je, za nami je ureditev komunalne infrastrukture, ureditev kolesarskih poti in zavijalnega pasu v vas, tokrat pa bi radi opozorili na zelo pomembno obnovo vaškega korita in starega vodovoda. Nekaj pomembnih in predvsem zelo zanimivih informacij v zvezi z vodovodom boste lahko prebrali v posebnem članku, na tem mestu bi se pa rad posebej zahvalil tistim, ki so prispevali pomemben delež k temu, da sta stari vodovod in vaško korito obnovljena. Občina Pivka, Agrarna skupnost Selce, Kamnoseštvo Avsec so prispevali k obnovi sredstva in material ter se jim na tem mestu iskreno zahvaljujem in upam na dobro sodelovanje tudi v prihodnje.

Posebno bi se rad zahvalil tudi našemu sovaščanu Florijanu Poljšaku, ki je bdel nad deli in skrbel za koordinacijo na številnih področjih te investicije, ter pomagal s svojimi nasveti in znanjem. Lepo povabim, da si preberete tudi njegove misli, zapisane v posebnem članku.

No, poleg vodovoda pa imate za seboj še eno veliko, predvsem po vloženem delu, pomembno investicijo, obnovo in zaščito notranjosti vaše cerkve, kajne?

Drži. Na to smo še posebej ponosni, kajti gre za res obsežna in zahtevna restavratorska dela. Izvajalec del je bil Đorđo Čulibrk pod strogim nadzorom spomeniškega varstva.

Tudi tukaj ni šlo brez sodelovanja cele vasi, občine, posameznikov. Znatno del sredstev sta prispevali agrarna skupnost in Občina Pivka, sredstva iz razpisa za obnovo kulturne dediščine, Župnijski urad Slavina, nekaj so zbrali tudi vaščani sami.

Vaščani smo že dalj časa razmišljali, kako bi pristopili k sanaciji in obnovi notranjosti cerkve, a se tega sami nismo znali lotiti, tako da je bil prvi pomemben korak storjen s strani g. župnika Jakopič Jožeta, ki je uspel dobiti sogovornike, strokovnjake iz spomeniškega varstva, ki so nam pomagali z nasveti, kako se zadeve lotiti. Ugotovilo



Foto: VS Selce

se je, da je potrebno odstraniti dotrajani omet in nato obnovljeni omet v celoti prevleči s finim ometom in zaščito. Upamo tudi na še kakšne prihodnje razpise, da bi lahko prijavi še kakšno investicijo v domači cerkvi in obnovili še druge elemente, ki so potrebni sanacije in obnove.

Tukaj bi se za pomoč, prispevke in delo rad zahvalil vsem vaščanom, g. župniku Jakopič Jožetu, Župnijskemu uradu Slavina, ki je financiral obnovo oltarja, strokovnjakom spomeniškega varstva za pomoč, nadzor, nasvete in strokovne usmeritve, Občini Pivka za finančno pomoč, izvajalcu Đorđu Čulibrku za odgovorno in težko delo, ter prav posebej našemu sovaščanu g. Česnik Stanislavu, ki je bil dve leti praktično vsak dan v cerkvi, bdel nad deli in njeno obnovo in skrbel za tisoč in eno reč.

Kakšni so pa kaj načrti za prihodnost?

V mislih imamo nadaljevanje obnovitvenih del v cerkvi, od večjih stvari pa je gotovo izgradnja protihrupne ograje pri železnici, za katero se že pogovarjamo s Slovenskimi železnicami.

Pred kratkim je vaša vaščanka obeležila prav poseben praznik, zavidljivo obletnico...

Ja, res je. Naša sovaščanka, **Zora Novak** je pred kratkim praznovala stoto obletnico rojstva. Vaščani ji ob častitljivem prazniku iskreno čestitamo in želimo zdravlja in prijetnih dni v krogu družine.



Silvo Čelhar

OHRANJANJE STAREGA VODNEGA VIRA, NAPELJAVE IN KORITA ZA NAPAČANJE ŽIVINE V VASI SELCE

Starejši prebivalci vasi Selce se dobro spominjajo časov, ko so morali za kanec pitne vode stati uro in več v vrsti pri vaških koritih in skoraj po kapljicah polniti posode za vodo ter jih odnašati domov, kjer so zbrano vodo varčno uporabili. Tako je bilo tudi v večini drugih naselij občine Postojna (sedaj občin Pivka in Postojna), dokler se ni zgradil novi salonitni vodovod, ki se je napeljal iz Malnov pri Planini. Izgradnja je bila nujno potrebna in v nekaj letih po 1970-em tudi v glavnem končana. Vas Selce so ob izgradnji centralnega vodovoda iz Planine priključili

najprej na obstoječe stare litoželezne cevi vaškega vodovoda, ki je bil izgrajen kot eden prvih vodovodov v Pivški kotlini še pod oblastjo (napisano po ljudskem izročilu) Avstrije okrog 1895. leta.

Okrog leta 1980 se je po vasi napeljal nov razdelilni cevovod iz umetne mase in novi hišni priključki. Stare litoželezne cevi od gornjega javnega izlivka (korita za napajanje živine) po vasi navzdol se je odstranilo ali opustilo, do tega korita pa se je stari, avstrijski vodovod

ohranil, saj so novega speljali precej odmaknjeno v stran in višje od tega. Zadnja izgradnja oz. zamenjava salonitne vodovodne napeljave iz Malnov z ustrežnejšo in obnova vaškega vodovoda v letih 2019 do 2021 bi zahtevala popolno odstranitev stare avstrijske napeljave v Selcah, vendar so nekateri prebivalci uspeli prepričati tako Občino kot tudi izvajalce del na obnovi, da se to ni zgodilo. Pod budnim očesom posameznikov, ki so sodelovali z izvajalci, se je ohranila stara litoželezna cev, sproti so se popravljale poškodbe na njej, nastale zaradi bližine izkopavanja. Saniralo se je tudi korito v vasi ter uredila okolica ob njem. Po končani obnovi se je pregledalo stanje na celotni trasi stare napeljave in v jaških zamenjalo nekaj zasunov, očistilo rezervoar in na novo povežalo izlivek na koritu. Očistilo se je zaraščeno bližnjo okolico vodohrana, na novo se je zabetoniralo vhodna pokrova v prostora vodohrana ter popravilo in na novo vgradilo železni lestvi za vstop vanje. Sredstva za izvedbo so bila na predlog in prošnjo Vaške skupnosti Selce in Agrarne skupnosti Selce odobrena s strani Občine Pivka. Za ta namen so namenili del sredstev, ki je bil zbran z naslova solastništva Občine Pivka v Agrarni skupnosti Selce od poseka in prodaje lesa po žledu.

Tako ostaja spomin na stari zgodovinski pomemben vodovod in način življenja v vasi Selce fizično prisoten še naprej. Marsikateri mimoidoči se ob koritu ustavi in ga hkrati s pogledom na staro, posebno oblikovano hišo v bližini občuduje. Vsa predvidena dela se še niso opravila. Potrebno je zamenjati še nekaj zapornih elementov (zasunov) v jaških, urediti odtok za praznjenje vodohrana in namestiti opozorilne tablice o namenu uporabe vode na koritu (voda ni namenjena pitju ampak le za kmetijske namene). Tudi primerna tablica z



opisom namena ohranitve vodovoda in korita bi bila zelo primerna. Upajmo, da se bo to čimprej zgodilo. Vedeti je treba tudi to, da nam lahko v hudi krizi tudi ta kanec vode iz zgodovinskih virov pride prav. Nekateri starejši prebivalci Selc pravijo, da se je iz starega vodovoda sto let pila dobra voda po kapljicah. Sedaj je vode količinsko na pretek, zakonsko določena kvaliteta je zagotovljena s strani dobavitelja, a temperatura in okus vode, ki ga pomnijo, nikoli ne bosta primerljiva s tistim iz starega vodovoda. Projektanti starega časa so vodovod zaradi varnosti in zaradi vpliva zunanjih temperatur vgrajevali globoko v tla, kar se žal, verjetno zaradi ekonomskih vzrokov, po novem malce spregleda. Posledice je moč opaziti predvsem poleti v oddaljenih koncih od izvira v Planini.

Občini Pivka in odgovornim osebam se posebej zahvaljujemo za razumevanje, denarno in drugo pomoč pri sanaciji in ohranitvi starega vodovoda. Upamo na nadaljnje razumevanje in sodelovanje.

Florijan Poljšak

SKUPAJ ZA IZBOR TEME NA SPOMINSKEM KOVANCU BANKE SLOVENIJE

Društvo ljubiteljev Železnic Ilirska Bistrica in Primorsko Numizmatično društvo Ilirska Bistrica sta v sodelovanju z Društvom za krajevno zgodovino in kulturo Ilirska Bistrica pripravili predlog praznovanj ob 150-letnici izgradnje proge Št. Peter na Krasu – Reka. Prijavili so se na razpis Banke Slovenije za izbiro dogodkov, ki bodo obeleženi leta 2023 z izdajo spominskih kovancev z veljavnostjo 2 in 3 €. K sodelovanju so povabili tudi Društvo za krajevno zgodovino in kulturo Lipa Pivka, projekt je podprl tudi poslanec državnega zbora RS Andrej Černigoj.

25. junija 1873 je po progi zapeljala prva železniška kompozicija do Reke. To je bil pomemben zgodovinski dogodek za širši regijski prostor. Naši kraji so z novo progo dobili povezavo do Jadranskega morja in v svet, prebivalcem je skrajšala in olajšala prodajo blaga in pridelkov v pristaniščih Reka in Trst. Povežala je kraje z Ljubljano in naprej z Dunajem. Železnica je omogočila razcvet gospodarstva, trgovine, odpirala so se nova podjetja, tovarne, rudniki; nastajala so nova delovna mesta, ki so pripomogla k blaginji revnega kmečkega prebivalstva. Gradnja proge je bila zaradi kraškega



terena in velikega spusta od Pivke (nadmorska višina 554 m) v dolžini 55 km pa vse do morja izredno zahtevna in težka.

Društva se zavedajo pomena ohranjanja zgodovinskega spomina in njegovega prenašanja na mlajšo generacijo.

Irena Margon

TRADICIONALNI POHOD K SV. HIERONIMU

Kulturno društvo Juršče je na prvo oktobrsko nedeljo izvedlo tradicionalni pohod k sv. Hieronimu. Cerkvica sv. Hieronima stoji nad vasjo Koritnice, k njej pa so Jurščani tradicionalno romali vsako leto, saj je bila vas Juršče del župnije Knežak. Sveti Hieronim je bil rimski duhovnik, teolog, biblicist, prevajalec, svetnik, skratka vsestranski človek, kateremu je na slovenskem posvečenih veliko cerkva. Najbolj ga poznamo po latinskem prevodu Svetega pisma, ki je kasneje postal znan pod imenom Vulgata. Pohoda s kulturno in romarsko noto se je udeležilo preko 35 pohodnikov iz naše občine pa tudi širše. Navdušeni so bili nad čudovito naravo in spokojnostjo, ki jo nudijo gozdovi Rožanca. Na cilju so prisluhnili sveti maši, po njej pa so imeli druženje in pogostitev. Projekt je sofinancirala Občina Pivka. Vabljeni vsi ljudje dobre volje, da se pohodnikom pridružite prihodnje leto.



Kulturno društvo Juršče

AKTIVNI IN VESELI MLADI TELOVADCI

Končno so mladi telovadci pričakali, da se bodo znova imeli lepo pri uricah ZMAJČKOVE TELOVADBE. Za to in njihovo varnost poskrbijo Samanta, Manja in Nataša. Telovadba poteka v dveh starostnih skupinah v stari telovadnici osnovne šole Pivka. Vsaka je svoja specifična. Pri obeh pa se veliko igra, saj ravno prek igre otroci usvajajo različna gibalna znanja. Na začetku se najprej 'ogrejemo', sledijo vaje z različnimi športnimi pripomočki, na koncu pa ... poligon!!! Le-tega otroci obožujejo. Ob zvokih otroške glasbe nekateri vmes tudi zaplešejo. Skratka - imamo se fajn!!! Ob zaključenem srečanju vsak otrok dobi prigrizek in nalepko v svojo knjižico. In že jih pri vratih pričakajo starši, katerim pripovedujejo o novih telovadnih podvigih.

Zmajčkova telovadba



BRON NA SVETOVNEM PRVENSTVU ZA ŠPELO IN KLAVDIJO

Na ICU svetovnem prvenstvu 2021 sta reprezentančni par Špela Bubnič in Klavdija Ujčič, sicer članici ŠD Pike, pod trenerskim vodstvom Špele Masten Režek, v članski kategoriji Performance Cheer Double, osvojili odlično 3. mesto. V kategoriji je tekmovalo 20 parov, prvo mesto je osvojil par iz Japonske, drugi je bil par iz Ekvadorja tretje mesto je osvojil par iz Slovenije.

Zaradi epidemije COVID-19 izvedba prvenstva v Ameriki ni bila mogoča, zato je le-to potekalo virtualno. Predvajanje celotnega prvenstva preko spleta se je odvijalo 9.10 in 10.10.2021. Tekmovanje in razglasitev rezultatov smo skupaj z mladinsko in člansko Cheerleading reprezentanco, svojci in prijatelji, spremljali na velikem platnu v telovadnici OŠ Pivka. Ob razglasitvi 3. mesta za Špelo, Klavdijo in trenerko Špelo smo bili presrečni, saj je to res velik uspeh. Par Špela in Klavdija ter trenerka Špela so bile deležne čestitk in pohval iz vsega sveta, saj smo bili navdušeni nad energično, zanimivo in tehnično dobro odplešano koreografijo, pod katero se je podpisala Špela Masten Režek.



V ŠD Pike smo ponosni na dosežen vrhunski rezultat in dodajamo naš moto:

ENA EKIPA, ENE SANJE! P I K E!!!!!!

Športno društvo Pike

DAN PIVŠKE KOŠARKE

V oktobru se je v dvorani Skala v organizaciji Košarkarskega kluba Pivka odvil Vikend pivške košarke. V sedmih tekmah se je spopadlo približno 150 igralcev iz šestih klubov. Vsi so že težko čakali, da končno svoje znanje s treningov pokažejo tudi na parketu.

Opazi se, da predvsem mlajši igralci, ki v prejšnjih sezonah praktično niso imeli uradnih tekem, pogrešajo športna druženja. Tudi starši in ostali gledalci so lahko po dolgem času prisostvovali na tekmah in popestrili ozračje s športnim navijanjem. KK Pivka se zahvaljuje vsem članom, ki so pomagali pri organizaciji. Hvala tudi Občini Pivka, vsem sponzorjem in predvsem staršem, da podpirajo igralce in klub.

Košarkarski klub Pivka



KK PIVKA ZELO USPEŠNA NA TURNIRJU V POSTOJNI

Kljub Covid -19 času in s tem ustreznim zdravstvenim ukrepom je Kegljaški klub Proteus Postojna vzorno izpeljal 37. tradicionalni mednarodni kegljaški turnir za Pokal Postojne 2021. V 17 igralnih dnevih je nastopilo 287 kegljačev in kegljavk, nekaj tudi iz tujine, med njimi tudi slovenski državni reprezentanti/tke, ki so kasneje nastopili na svetovnem prvenstvu na Poljskem. Na štiristeznem kegljišču prvoligaša Proteusa v Športnem parku so tekmovali v več starostnih skupinah od najmlajših dečkov in deklic do rekreativcev. Najboljši so prejeli pokale in medalje ter praktična darila, zaključka pa se je udeležil tudi častni član kluba Albin Stegel. Pri kegljačih je slavil reprezentant in tudi predsednik SZ Pivka Matej Lepej, ki sicer nastopa za mariborski Konstruktor, zrušil je 680 kegljev, drugi je bil najboljši primorski igralec Simon Lapanja (Gorica) 661, tretji reprezentant Blaž Čerin 639. Najboljši domačin Zlatko Pajnič (631) je pristal na petem mestu, najboljši mladinec pa je bil iz domačega kluba Žiga Požar (626) na sedmem mestu. Pivčan Denis Pašić je bil med mladinci tretji (609), v skupni uvrstitvi pa je osvojil 18. mesto. Pri kegljavkah je zmagala reprezentantka Marija Ahačič Premrl (608) pred domačinko Sandro Dostanič (596) in reprezentantko iz Pivke Nataša Radič (594), ki je bila obenem še najboljša mladinka, 7. Lea Pašić, ki je

bila druga najboljša mladinka (566), 8. Metka Škoberne (554). Pri rekreativcih sta odšli zmagi v Slovensko Istro, pri moških je zmagal Izolčan Stanko Miklič (CDA) 574,... 13. Zmago Garbas (DU Pivka) 529, pri ženskah je slavila Justina Nučič (Izola) 533, 12. Silva Hencl (DU Pivka) 474.

Brane Fatur



Matej Lepej, skupni
zmagovalec pri moških



Nataša Radič, skupno 3.
mesto pri ženskah in najboljša
mladinka

UREDITEV NOGOMETNEGA IGRIŠČA V DOLNJI KOŠANI

Športno društvo Košana je zavihalo rokave in s finančno pomočjo Občine Pivka v letu 2021 nadaljevalo z obnovo igrišča v Košani.

V lanskem letu so dokončali travnato površino, letos pa so izvedli izravnavo pločnika ob igrišču in izven igrišča, pripravili temelje, postavili nove klopi za rezervne igralce in delegata. Postavili so umetno travo okrog igrišča. Zaradi velike teže je bilo potrebno iz kolačev trave pred postavitvijo otresti večino mivke. Tresenje mivke je trajalo 10 dni. Udeležba je bila okrog 8-10 članov ŠD Košana, na pomoč so priskočili tudi ostali vaščani. Pred začetkom sezone so tudi ročno popluli nadležni plevel. Postavili so nove gole in mreže ter pred prvo domačo tekmo postavili nove klopi za rezervne igralce in delegate.



NADVSE USPEŠNE NOGOMETAŠICE

Nogometašice malega oziroma dvoranskega nogometa, pravilno pa je igralke futsala ŠD Košana, že tretjo sezono nastopajo v Ženski futsal ligi, ki spada pod okrilje Nogometne zveze Slovenije. V dveh uvodnih sezonah jih je vodil trener Damjan Ljubič, prej pa so pod njegovim vodstvom kar nekaj sezon igrale pravi oziroma »veliki nogomet«. V sezoni 21/22 je njegovo vlogo sila uspešno prevzel Miha Osojnik, ki ima veliko izkušenj tudi z igranjem futsala v naši najkvalitetnejši članski ligi. V dosedanjih šestih krogih so Košanke štirikrat zmagale, doma ŽNK Vrhniko 10 : 1, KMN Sevnico 9 : 4 in ŠD Extrem 5 : 2, v gosteh še v drugo ŽNK Vrhniko 4 : 2. V gosteh so izgubile pri KMN Slovenske gorice 3 : 4 in pri državnih prvakinja ŽNK Celju 1 : 7. Trenutno so na lestvici tretje in imajo 12 točk, pred njimi so Celjanke 18 točk, še brez poraza, in igralke KMN Slovenske gorice s 15 točkami, za njimi pa ekipe iz Vrhnike, Sodražice in Sevnice. Najboljša strelka v ligi je trenutno prav igralca Košane, Anja Žvokelj, ki prihaja iz vasi Čehovini pri Komnu, nasprotnim vratarkam je zabila kar 15 zadetkov. V naslednjem 7. krogu ŠD Košana gostuje v Sevnici, kjer strokovno vodstvo upravičeno načrtuje nov uspeh. Naslednja domača tekma pa bo v nedeljo 21. novembra, ko



v športni dvorani Skala v Pivki gostuje ekipa KMN Slovenske gorice. Vse domače tekme na žalost potekajo brez prisotnosti gledalcev, v klubu pa se nadejajo, da prvenstvo zaradi širjenja Kovida – 19 in zdravstvenih ukrepov vseeno ne bo prekinjeno.

ŠD Košana pa ima v svoji sredi tudi dve reprezentantki Slovenije v ženskem futsalu. To sta izkušeni Ana Bucik, ki prihaja iz Goriških Brd in Anja Žvokelj, ki jima tudi pravi nogomet ni tuj, saj sta obe članici prvoligaških nogometnih enajsteric. Obe sta bili v naši reprezentanci, ki je konec oktobra meseca nastopila v Karlovcu na kvalifikacijah za nastop na Evropskem prvenstvu leta 2022. V skupini, kjer so igrale še Portugalska, Poljska in Hrvaška, se naši selekciji ni uspelo uvrstiti v nadaljnje tekmovanje. Na širšem seznamu reprezentančnih igalk sta bili še dve dekleti iz ŠD Košane, vratarka Sanela Balić in kapetanka Nika Samsa, ki pa sta ostali na čakalni listi.

Brane Fatur

ODLIČEN ZAKLJUČEK SEZONE NA ZUNANJIH STRELIŠČIH

Lokostrelci iz kluba MINS Postojna smo avgusta sklenili letošnjo sezono tekmovanj na zunanjih streliščih. Kot vsa druga področja in panoge je epidemija COVID-19 ohromila tudi lokostrelstvo. Letos je bilo potrebno veliko prilagajanja za izvedbo treningov in tekem. Kljub temu smo bili lokostrelci v klubu celo sezono aktivni in se nato tudi odlično odrezali na državnih tekmovanjih avgusta letos.

Posebej nas veseli, da so lepe rezultate dosegli mlajši tekmovalci, saj so klubu prinesli v 3 različnih disciplinah (3D, poljsko in tarčno lokostrelstvo) kar 4 zlate medalje, 3 srebrne in eno bronasto. Tu je lep rezultat dosegla Pivčanka Daša Zorman, ki je v tarčnem lokostrelstvu osvojila 2. mesto v kategoriji mlajše deklice/goli lok.

V članski konkurenci smo prav tako dosegli lepe rezultate: Vanda Natlačen (članice/dolgi lok) 1. mesto v disciplini 3D, Stanislav Natlačen (veterani/ukrivi lok) 3. mesto v poljskem lokostrelstvu ter domačinka Petra Zorman (članice/goli lok) 2. mesto v tarčnem in 3. mesto v poljskem lokostrelstvu. Najuspešnejši član lokostrelskega kluba MINS Postojna pa je bil letos Iztok Spinelli (člani/goli lok). Na državnem prvenstvu je osvojil naslov državnega prvaka v disciplini 3D in v poljskem lokostrelstvu. Tekmovanja je



v septembru nadaljeval v dresu slovenske lokostrelske reprezentance in na evropskem 3D prvenstvu v Mariboru osvojil odlično 7. mesto, na evropskem prvenstvu v poljskem lokostrelstvu v Poreču teden dni kasneje pa Sloveniji priboril eno od 4 kvot za evropske igre ter na koncu zasedel 19. mesto v skupni razvrstitvi.

MINS Postojna

AK PIVKA NA LJUBLJANSKEM MARATONU



Po enoletnem premoru se je v Ljubljano vrnila največja športno rekreativna prireditev v Sloveniji - tokrat jubilejni 25. Ljubljanski maraton. Po ulicah Ljubljane se je zbralo, sicer manjše število tekačev in tekačic, vendar še vedno več kot 6.000, ki so nastopili v treh tekaških razdaljah. Med pisano mednarodno udeležbo je nastopilo tudi deset tekačev Atletskega kluba Pivka. Vsi so več kot presegli svoje načrte in pričakovanja. Vladimir Savič je bil najstarejši tekmovalac na maratonski preizkušnji. Marjan Korent ni manjkal na nobenem Ljubljanskem maratonu in je uspešno odtekel tudi petindvajsetega. Robert Petrovčič je prepričljivo zmagal v svoji starostni kategoriji na razdalji malega maratona. Rebeka Petrovčič in Boštjan Dolgan sta bila prav tako s 4. in 6. mestom v svojih starostnih kategorijah izvrstna. Odlično 8. mesto sta pa tako v ženski kot v moški kategoriji na 10 km med skoraj 1000 tekači v vsaki kategoriji osvojila Kristina Bele in Tjaž Dolgan. Kristina vsako leto dokazuje odlično tekaško pripravljenost in vedno navduši z doseženim rezultatom. Še ne 17-letni

Tjaž je na svojem krstnem nastopu na Ljubljanskem maratonu dosegel vrhunski rezultat in potrdil odlično delo trenerjev v Atletskem klubu Pivka. Kljub temu, da je tek le del Tjaževega glavnega športa - triatlona, verjamemo, da bo v prihodnosti še navduševal z izjemnimi rezultati na atletskih prireditvah. Čestitke vsem!

Rezultati članov AK Pivka na 25. Ljubljanskem maratonu:

Ženske:

Garmin tek 10 km (928 tekačic)

Bele Kristina 8. mesto čas: 44:44
Alenka Draksler 46. mesto čas: 48:16
Zdravka Penko 120. mesto čas: 52:25

Polmaraton 21 km (669 tekačic)

Petrovčič Rebeka 20. mesto (4. v svoji kategoriji) čas: 1:34:00

Moški

Garmin tek 10 km (884 tekačev)

Tjaž Dolgan 8. mesto čas: 33:00
Draksler Goran 457. mesto čas: 54:21
Korent Marjan 516. mesto čas: 55:35

Polmaraton 21 km (1253 tekačev)

43. mesto Boštjan Dolgan (6. v svoji kategoriji) čas: 1:24:41
104. mesto Robert Petrovčič (1. v svoji kategoriji) čas: 1:28:56

Maraton 42km (535 tekačev)

Savič Vladimir 460. mesto (4. v svoji kategoriji) čas: 4:28:58

Atletski klub Pivka

DOMAČI BALINARSKI KLUB IMA DRŽAVNI PRVAKINJI



Konec oktobra se je v Ljubljani odvijalo državno prvenstvo v balinanju v igri dvojic za članice. **Naslov državnih prvakinj sta osvojili članici BK Pivka ORO MET Aneta Fidel in Rebecca Martulaš**, drugi sta bili balinarki Iva Guštin in Eva Žerjal iz Agrochem Hrasta, tretji pa članici

Kolektorja iz Idrije Petra Pivk Lukančič in Klara Puhanič. Pivčanki, ki sta bili tudi najmlajši igralki med vsemi 18-imi pari (sta še mladinki), sta v četrtfinalu premagali tudi domači igralki Krma - članici državne reprezentance Saro Jenčič in Polono Zule. »Skozi celotno tekmovanje sva kazali dobre igre. Finale sva malo slabše začeli, a sva se zbrali in uspeli zmagati. Zelo sem vesela, saj je to moj prvi naslov državne prvakinja, še toliko bolj, pa ker sva z Rebecco do njega prišli v močni članski konkurenci. Rada bi se tudi zahvalila vsem, ki so naju spremljali in spodbujali na in izven igrišča,« je dogajanje na Krimu opisala Aneta Fidel. Priznanja in pokale je podelil predsednik BZS Primož Marinko. Čestitamo Aneti in Rebecci!

BK Pivka ORO MET

PIVČANKI ODLIČNI NA DRŽAVNEM PRVENSTVU

Balinarki BK Pivka ORO MET sta v nedeljo, 7. novembra, na državnem prvenstvu posameznic v Novi Gorici dosegli spet izreden rezultat. Aneta Fidel je zmagala in postala državna prvakinja med mladinkami U-18. Tadeja Petrič pa je osvojila 2. mesto in srebrno medaljo med članicami. Čestitke!

BK Pivka ORO MET



ZAKLJUČEN PRVI DEL DRŽAVNE LIGE V BALINANJU

Prvi del ženske in moške državne lige v balinanju je za nami. Ekipi sta aktivno trenirali 2 x tedensko in ob sobotah igrali ligaško tekmo. Ženska članska ekipa BK Orlek Oro Met Pivka se je povzpela na sam vrh lestvice in zasedla 1. mesto. Moška ekipa BK ORo Met Pivka pa se je z dobro igro uvrstila na 2. mesto. Ligaska tekmovanja so potekala od konca meseca avgusta do konca meseca oktobra. **Čestitamo obema ekipama za dosežen uspeh in želimo, da ta uspeh obdržijo tudi v drugem delu državne lige, ki pa pričnejo v mesecu aprilu in zaključijo v mesecu juniju. Držimo pesti za njih!**

BK Orlek ORO MET Pivka



NAGRAJENCI SVIT KRIŽANKE

Tokratni žreb je bil naklonjen naslednjih nagrajencem, ki boste praktično nagrado prejeli po pošti.

Nada Frank, Mira Felicijan, Tamara Bergoč Sanabor, Sabina Berne, Maja Kovačič

Čestitke!



Z veliko žalostjo sporočamo, da se je poslovila naša draga

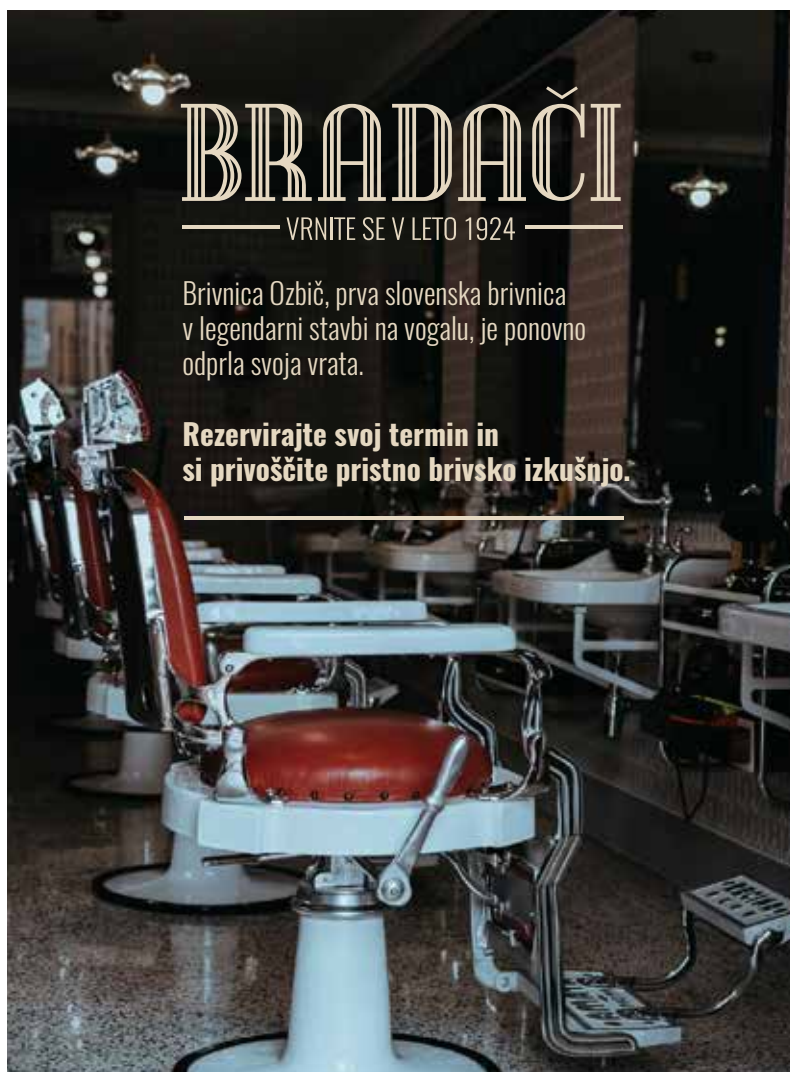
PATRICIJA ŠULIN.

Bila si nam vzor. V vseh pogledih. Tvoj vedno nasmejani obraz nas je in nas bo spremljal tudi v bodoče. Odšla si, a ostajaš med nami. Za vedno. Naj ti bo lahka slovenska zemlja, ki si jo tako neizmerno spoštovala in ljubila.

V začetku leta 2014, ko je med drugim tudi našo občino prizadel žled, je Slovenija po njeni zaslugi v kratkem času prejela 18,4 milijonov evrov iz sklada za primere naravnih nesreč.

Hvala, draga Patricija, za vse, kar si bila in za vse, kar nam puščaš za seboj.

Člani OO SDS Pivka



Rezervacijo lahko opravite preko spletne strani **brivnica-ozbic.si** ali telefonske številke **05 982 63 26**

www.adelsberg.si

SELTRON



Konvektor VK namesto radiatorja,
lahko greje ali hladi.

SELTRON



Rekuperatorji izboljšajo zrak,
zmanjšujejo vlago in plesen.

DAIKIN

Toplotne črpalke DAIKIN Altherma,
ko druge obupajo, DAIKIN greje.

SELTRON



Uplinjevalni kondenzacijski
kotel na polena UKP.

SELTRON



Zelo učinkovit
kotel na pelete PKO.

SELTRON



Kolektorji v setu SRS
izkoriščajo moč sonca.

SELTRON



Sanitarna toplotna črpalka SAN,
topla voda za celo družino.



Geodetske storitve

Parcelacija

Ureditev meje

Izravnavna meje

Inženirska geodezija

Določitev hišne številke

Označitev meje v naravi

Izdelava geodetskega načrta

Zakoličba stavbe in drugih objektov

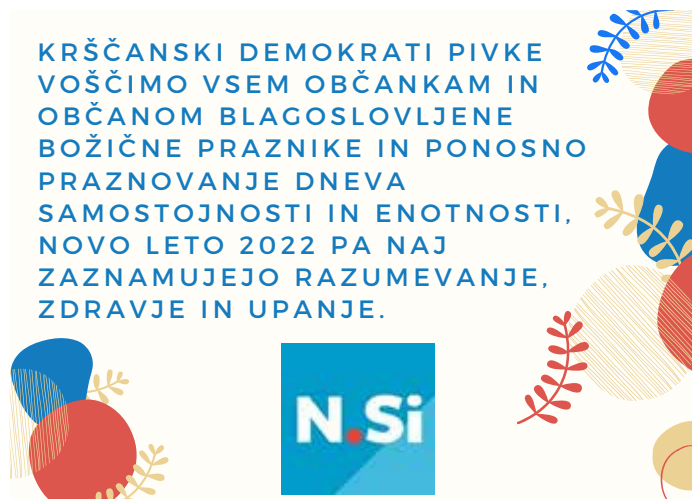
Izdelava elaborata lokacijske izboljšave

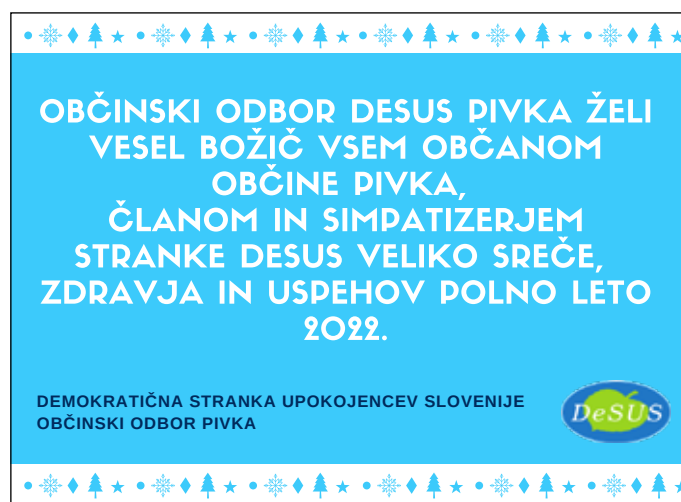
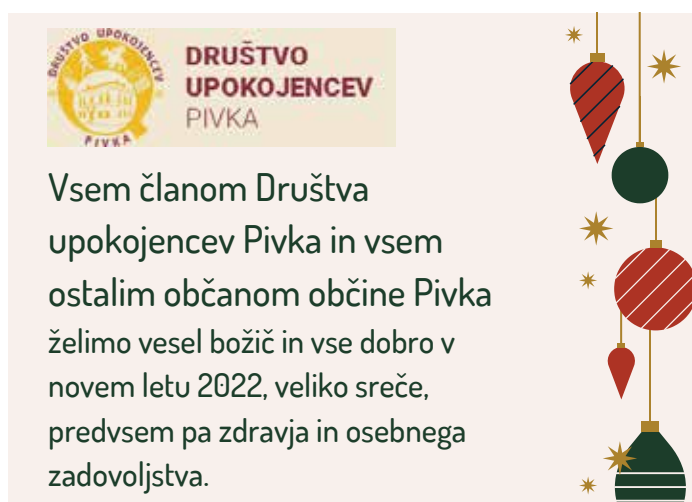
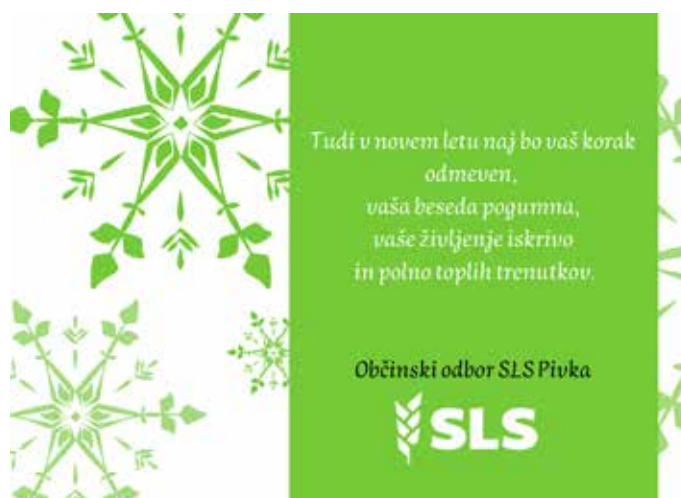
Izdelava elaborata za spremembo podatkov katastra stavb

Pomoč pri prodaji in nakupu nepremičnin [izpeljava celotnega posla]

Izdelava elaborata za vpis stavbe in delov stavbe v kataster stavb

Določitev zemljišča pod stavbo in izdelava elaborata za evidentiranje stavbe





NAPOVEDNIK DOGODKOV V OBČINI PIVKA

Za vse prireditve velja izpolnjevanje PCT pogoja in upoštevanje ukrepov NIJZ. Morebitne spremembe in obvestila o dogodkih spremljajte na spletni strani Občine Pivka (www.pivka.si).

2. december ob 18. uri, Krpanov dom Pivka
PARSKA GOLOBINA IN PALEOLITSKE RAZISKAVE NA OBROBJU PIVŠKE KOTLINE (dr. Matija Turk)
(organizira: Zavod za turizem Pivka)

3. december od 10. do 14.30 ure, preddiverje Krpanovega doma v Pivki
DAN PROSTOVOLJSTVA V OBČINI PIVKA
(organizirata: Občina Pivka in Inštitut Antona Trstenjaka)

3. december ob 17. uri, Krpanov dom Pivka
PRIHOD SV. MIKLAVŽA, igrice in obdarovanje
(organizira: KD Lipa Pivka)

3. december ob 21. uri, Šotor pred PTC Primorka
KŠOPP BO BRUC (Koncert: Mambo kings, Pivo in čevapi, DJ Krmpy)
(organizira: Klub študentov občin Postojna in Pivka)

3. december ob 16. uri, Šotor pred PTC Primorka
KŠOPP-OV PIKNIK (Koncert: Ansambel Biseri, DJ Krmpy)
(organizira: Klub študentov občin Postojna in Pivka)

4. december ob 20. uri, v živo na Galeja TV, TV Vascom, TV Studio Proteus, TV Oron in Radio 94
DOBRODELNI KONCERT FANTOV SPOD ŠILENTABRA »KU PRIDE MIKLAVŽ«
(organizirajo: Fantje spod Šilentabra)

9. december ob 17. uri, VGC Pivka (Kolodvorska 2)
MALI MOJSTER PEKE (otroška delavnica peke)
Potrebne so prijave na 714 50 22 ali vgc.ilbistrice@gmail.com.
(organizira: VGC Pivka)

10. december ob 19. uri, Krpanov dom v Pivka
GLEDALIŠKA PREDSTAVA GREGORJA ČUŠINA NEPOPOLNE RIME
(organizira: KD Lipa Pivka)

13. december ob 17. uri, Krpanov dom Pivka
PREDAVANJE DR. MARKA JUHANTA ZA MLADOSTNIKE IN STARŠE »OTROCI IN STARŠI – VEČNA ZGODBA, KI SE PONAVLJA«
(organizira: KD Lipa Pivka)

14. december ob 16.30 uri, Ljudska univerza Postojna
PRAZNIČNA DELAVNICA Z MELITO JURCA
Potrebna je predhodna prijava in sicer na lu-postojna@zavod-znanje.si ali 05/721 12 80. Cena: 10 eur.
(organizira: Ljudska univerza Postojna)

25. december ob 17. uri, župnijska cerkev Sv. Petra v Pivki
BOŽIČNI KONCERT
Nastopajo Iskrice, organist Tone Potočnik, citrar Tomaž Plahutnik, dramski igralec Pavle Ravnohrib in kvartet Sonček.
(organizira: KD Sonček)

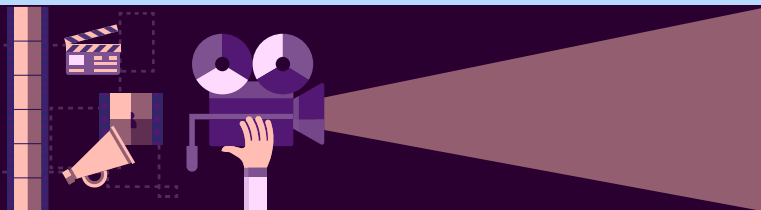
vsako soboto in nedeljo
KINO PIVKA
Aktualen spored kino predvajanj je objavljen na FB strani Kino Pivka, Radio 94 ter na strani Občine Pivka.

vsak delavnik med 8. in 16. uro, Ljudska univerza Postojna
SVETOVALNO SREDIŠČE IN SREDIŠČE ZA SAMOSTOJNO UČENJE
Brezplačno. Predhodna najava na ana.sabec@zavod-znanje.si, 05/721 12 84.
(organizira Ljudska univerza Postojna)

DINA PIVKA
torek – petek: 11.00 – 14.00
sobota – nedelja: 10.00 – 16.00

EKOMUZEJ PIVŠKIH PRESIHAJOČIH JEZER
sobota in nedelja: 10.00 – 16.00

PARK VOJAŠKE ZGODOVINE
ponedeljek – petek: 11.00 – 14.00
sobota, nedelja, prazniki, šolske počitnice: 10.00 – 16.00



KINO KOTIČEK OBIŠČITE KINO PIVKA

Kino Pivka je v prenovljeni podobi oktobra ponovno odprl svoja vrata. V samo enem mesecu si je kino predstave ogledalo 558 oseb, od tega večinoma otrok. Kino predstave bodo odslej na sporedu vsako soboto in nedeljo z risanko ter filmsko uspešnico. Skupno kar 20 projekcij vsak mesec.

V mesecu decembru bodo na sporedu:

- King Richard (športna drama z Will Smithom v glavni vlogi)
- Spider Man: No way home (akcija, avantura)
- Sing 2 (sinhronizirana risanke)
- The King's Man: Začetek (Akcija/Avantura)
- The Matrix Resurrections (ZF/Akcija)

Ter še veliko drugih filmskih uspešnic!
V mesecu decembru bosta Občina Pivka in Javni zavod za turizem Pivka pripravila božične kino predstave. Na ogled bodo nove in stare božične klasike za vso družino.

USPEŠNICE

Matrica: Obuditev (The Matrix Resurrections)
ZNANSTVENO-FANTASTIČNI
Podnapisi

Kulturna franšiza končno dobiva svoje nadaljevanje! V vlogah Nea in Trinity se bosta ponovno združila izjemna Keanu Reeves in CarrieAnna Moss, film pa bo režirala Lana Wachowski. V Matrici se bodo Keanu in Carrie-Anne pridružili še Yahya Abdul-Mateen II, Neil Patrick Harris, Jonathan Groff, ki nam je poznan iz serije „Mindhunter“ in Jada Pinkett-Smith.

Zapoj 2 (Sing 2)
ANIMIRANI
sinhronizirano

Pevski talenti, ki so se nam s svojimi izjemnimi glasovi pred petimi leti vtisnili v spomin, se zdaj vračajo na velika platna v še večjem spektaklu v drugem delu animirane pustolovščine Zapoj 2. Letos bodo praznične dneve zaznamovale še večje uspešnice in večje sanje, ko se bo koala Buster Moon s svojo izbrano ekipo pevskih talentov pripravil na otvoritev svoje najbolj bleščeče in ekstravagantne predstave doslej. Obstaja pa le ena težava - najprej morajo prepričati eno najbolj osamljenih svetovnih rock zvezd, ki jo zaigra svetovna glasbena ikona Bono, da se jim pridruži. Drugi del uspešnice je napisal in režiral priznani filmski ustvarjalec Garth Jennings, v njej pa so še dodatni novi liki, ki jih igrajo glasbeni zvezdniki Pharrell Williams, Letitia Wright ter komika Eric Andre in Chelsea Peretti. Film sta producirala ustanovitelj in izvršni direktor Illumination Chris Meledandri in Janet Healy.

Predstave so objavljene na FB strani Kino Pivka, Radio 94 ter na strani Občine Pivka.